

Zpráva o realizaci
Národního programu reforem
České republiky 2021

Obsah

Seznam zkratk	3
1 Úvod	6
2 Doporučení Rady a fondy EU	9
2.1 Doporučení Rady určená ČR	9
2.2 Příspěvek ESIF k plnění doporučení Rady pro ČR	10
2.3 Přehled makroekonomických dopadů programů a fondů EU v ČR	14
3 Reformy a veřejné investice	17
3.0 Strukturální reformy	17
3.1 Digitální transformace	22
3.2 Fyzická infrastruktura a zelená transformace	28
3.3 Vzdělávání a trh práce	35
3.4 InSTITUTE, regulace a podpora podnikání v reakci na COVID-19	42
3.5 Výzkum, vývoj a inovace	46
3.6 Zdraví a odolnost obyvatel	48
4 Příspěvek Národního plánu obnovy k plnění SDGs	51

Seznam zkratk

AI TEF	Sektorové testovací a experimentální zařízení pro využití umělé inteligence
APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
CEF	Nástroj pro propojení Evropy
CR	Cestovní ruch
CZ-DRG	Diagnoses Related Group
CSRs	Specifická doporučení Rady EU (<i>Country Specific Recommendations</i>)
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s. (dnes NRB)
ČR	Česká republika
ČS	Členský stát EU
DČ	Digitální Česko
DES	Digitální ekonomika a společnost
DIGITAL	Nařízení EU k programu Digitální Evropa
DPH	Daň z přidané hodnoty
DSŘÚP	Digitalizace stavebního řízení a územního plánování
DV	Další vzdělávání
EDIH	Centrum pro digitální inovace
EET	Elektronická evidence tržeb
EHP	Evropský hospodářský prostor
EIB	Evropská investiční banka
EIF	Evropský investiční fond
EK	Evropská komise
EP	Evropský parlament
EPC	Energy Performance Contracting
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
FLEXI	Projekt Podpora flexibilních forem zaměstnávání
FST	Fond pro spravedlivou transformaci
GeoInfoStrategie	Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v České republice
HDP	Hrubý domácí produkt
ICAS	Integrovaný cizinecký agendový informační systém
IP	Investiční priorita
IPRÚ	Integrovaný plán rozvoje území
IROP	Integrovaný regionální operační program
IS 2019+	Inovační strategie ČR 2019 – 2030

ITI	Integrované územní investice
JePEK	Jednotný portál evidence kontrol
KOVES	Klientsky orientovaná veřejná správa 2030
MF	Ministerstvo financí
MD	Ministerstvo dopravy
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP	Malé a střední podniky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NIA	Národní identitní autorita
NOP	Národní onkologický program 2022-2030
NPI	Národní pedagogický institut ČR
NPO	Národní plán obnovy
NPR	Národní program reforem
NP VaVaI	Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+
NRB	Národní rozvojová banka, a.s. (dříve ČMZRB)
NRF	Národní rozvojový fond
NRIS3	Národní výzkumná a inovační strategii pro inteligentní specializaci České republiky na roky 2021-2027
NSK	Národní soustava kvalifikací
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP D	Operační program Doprava
OP JAK	Operační program Jan Ámos Komenský
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP ST	Operační program Spravedlivá transformace
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OP Z	Operační program Zaměstnanost
OP Z+	Operační program Zaměstnanost Plus
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná

POH ČR	Plán odpadového hospodářství ČR pro období 2015–2024
PPP	Partnerství veřejného a soukromého sektoru
Program I-E II	Program INTER-EXCELLENCE II
PSP	Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
PSÚT	Plán spravedlivé územní transformace
RE:START	Strategie hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje
RHSD	Rada hospodářské a sociální dohody ČR
RIA	Hodnocení dopadů regulace
RRF	Nástroj pro oživení a odolnost (<i>Recovery and Resilience Facility</i>)
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVVI	Rada vlády pro výzkum, vývoj a inovace
SDGs	Cíle udržitelného rozvoje OSN – Agenda 2030
SEA	Strategické posuzování vlivů na živ. prostředí (<i>Strategic Environmental Assessment</i>)
SFPI	Státní fond podpory investic
SP	Strategický plán
SPZ	Strategická průmyslová zóna
SRRVS	Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR
Strategie 2030+	Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+
SZP	Společná zemědělská politika
TEN-T	Transevropská dopravní síť
ÚEP	Úplné elektronické podání
ÚP ČR	Úřad práce ČR
ÚV	Úřad vlády ČR
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
VaVaI	Výzkum, vývoj a inovace
VRT	Vysokorychlostní trať
VD	Vodní dílo
VS	Veřejná správa
VŠ	Vysoká škola
ZŠ	Základní škola

1 Úvod

Cyklus evropského semestru 2021

Zpráva o realizaci Národního programu reformy ČR (NPR) je připravována každoročně jako součást koordinace hospodářských politik EU, tedy evropského semestru. Cyklus evropského semestru 2021 byl významným způsobem upraven v reakci na dopady pandemie onemocnění COVID-19 a s ohledem na start nového přímo řízeného programu EU **Nástroj pro oživení a odolnost** (*Recovery and Resilience Facility*, RRF).¹

Využívání podpory z RRF vychází z jednotlivých plánů pro oživení a odolnost (v ČR **Národní plán obnovy**, NPO), které připravily členské státy EU (ČS) v dialogu s Evropskou komisí (EK) a dalšími aktéry.

Národní plán obnovy

Příprava NPO byla koordinována Ministerstvem průmyslu a obchodu (MPO). Vláda schválila NPO dne 17. 5. 2021² Na základě NPO předložila EK dne 19. 7. 2021 návrh *Prováděcího rozhodnutí Rady*.³ V něm jsou zakotveny závazky ČR v podobě jednotlivých milníků a cílů, jak byly popsány v NPO. V *Prováděcím rozhodnutí Rady* je stanovena také výše jednotlivých plateb podpory, které budou ČR z RRF zasílány po splnění předem definovaných balíčků milníků a cílů. *Prováděcí rozhodnutí* bylo schváleno Radou počátkem září 2021.

Správa **RRF je integrována do evropského semestru**. Jedním z klíčových prvků evropského semestru jsou doporučení Rady specifická pro jednotlivé ČS (*Country Specific Recommendations*, CSRs). Základním východiskem pro reformy a investice podporované z RRF jsou CSRs z let 2019 a 2020. Znění CSRs 2019 a 2020 pro ČR je uvedeno níže v kapitole 2.1.

RRF významným způsobem přispěje k podpoře **digitální transformace** a také **zelené transformace** v souladu se *Zelenou dohodou pro Evropu*.⁴

Struktura Zprávy o realizaci NPR 2021

NPR 2021 byl připravován koordinovaně s NPO a oba dokumenty byly schváleny na stejném zasedání vlády.⁵ NPR 2021 doplňuje NPO a poskytuje širší kontext. Také *Zpráva o realizaci NPR 2021* je ve své části 3 *Reformy a veřejné investice* strukturována s ohledem na pilíře NPO.

Přes nesporný význam RRF pomáhají k plnění CSRs také aktivity financované z ostatních fondů EU a z národních zdrojů. Níže v kapitole 2.2 je uvedeno, jak k plnění CSRs 2019 a 2020 přispívaly evropské strukturální a investiční fondy (ESIF). Podpora programů a fondů EU přináší ČR celkové makroekonomické benefity, které jsou analyzovány v kapitole 2.3 níže.

Makroekonomický kontext

Očkování proti COVID-19, uvolňování protiepidemických restrikcí a výrazné stimuly ze strany hospodářské politiky ve vyspělých ekonomikách světa podpořily globální ekonomický růst. V některých zemích s vysokou proočkovanosťi zatím nové mutace koronaviru neměly zásadní dopad, jinde ale hospodářskou dynamiku zbrzdily a zvýšily problémy v globálních dodavatelských řetězcích.

¹ Celková alokace RRF činí cca 723,8 mld. EUR (v běžných cenách). Z této alokace může být ČS poskytnuto až 338 mld. EUR (v běžných cenách) ve formě grantů a až 385,8 mld. EUR (v běžných cenách) v podobě dlouhodobých půjček. Aktuální předběžný odhad grantové obálky v RRF pro ČR činí přibližně 7 mld. EUR.

² Usnesením č. 467 ze dne 17. 5. 2021.

³ Dokument COM(2021) 431 final ze dne 19. 7. 2021.

⁴ Sdělení Komise Zelená dohoda pro Evropu, ze dne 11. 12. 2019, COM(2019) 640 final.

⁵ NPR 2021 byl schválen vládou usnesením č. 466 ze dne 17. 5. 2021.

Prudké zdražení námořní dopravy a komodit včetně energií i doposud uvolněná měnová a fiskální politika se projevují zrychlením inflace ve všech cenových okruzích včetně spotřebitelských cen.

Velmi otevřená česká ekonomika s vysokým podílem výroby automobilů na přidané hodnotě je v tomto směru značně zranitelná. Problémy na nabídkové straně ekonomiky posilují nepříznivý inflační vývoj, vedou ke zpomalení ekonomického oživení po pandemii COVID-19 a přispívají k poklesu přebytku na běžném účtu platební bilance.

Ve 2. čtvrtletí 2021 se reálný **hrubý domácí produkt** (HDP) ČR, očištěný o sezónní a kalendářní vlivy, mezičtvrtletně zvýšil o 1,0 %. Meziroční růst o 8,8 % ovlivnila extrémně nízká srovnávací základna 2. čtvrtletí 2020. Ve 3. čtvrtletí 2021 ekonomika podle předběžného odhadu Českého statistického úřadu mezičtvrtletně vzrostla o 1,4 %.

Meziroční růst ve 2. čtvrtletí byl z velké části tažen **spotřebou domácností**, která se zvýšila o 7,7 %. To bylo dáno jak velmi dynamickým nárůstem reálného disponibilního důchodu, tak rozvolněním protiepidemických restrikcí, které spolu s nárůstem spotřebitelské důvěry vyústilo v pokles míry úspor. **Spotřeba sektoru vládních institucí** vlivem zvýšených výdajů ve zdravotnictví a rovněž růstu zaměstnanosti vzrostla o 3,1 %.

Investice do fixního kapitálu byly vyšší o 4,9 %. Nejvýznamnější bylo zvýšení investic do bydlení a do strojů a zařízení včetně dopravních prostředků. Ze sektorového hlediska byly klíčové investice soukromého sektoru, nicméně i vládní sektor přispěl k růstu pozitivně.

Rovněž **změna stavu zásob a cenností** ekonomiku výrazně podpořila (příspěvek 2,5 p. b.), což souviselo s doplňováním skladových zásob a zvýšením zásob nedokončené výroby. Příspěvek salda **zahraničního obchodu** dosáhl 0,8 p. b.

Aktuální predikce Ministerstva financí⁶ (MF) pracuje se scénářem, že vakcinace obyvatel i vysoký počet osob, které již COVID-19 prodělaly, by měly zabránit nutnosti přijímat makroekonomicky významná protiepidemická omezení. Na druhé straně by i ve zbývající části letošního roku a na počátku roku příštího měly přetrvávat nepříznivé efekty růstu cen vstupů a narušení výrobních řetězců.

Očekávaný **nárůst ekonomického výkonu o 2,5 % v letošním roce** by měl být tažen všemi složkami domácí poptávky, nejvíce spotřebou domácností, změnou stavu zásob a investicemi do fixního kapitálu. Zatímco problémy v globálních dodavatelských řetězcích by měly mít výrazně negativní dopad na export, rostoucí investice do fixního kapitálu a zásoby by měly dále podporovat dovoz. Saldo zahraničního obchodu by tak ekonomický růst mělo silně zpomalit.

V roce 2022 by hospodářský růst mohl díky pokračujícímu oživení soukromé spotřeby i investic do fixního kapitálu a příznivějšímu příspěvku salda zahraničního obchodu **dosáhnout 4,1 %**.

Zrychlující se **inlace** se stává významným makroekonomickým problémem. Vysoké ceny energií i jiných komodit se postupně promítají do dalších cen. Jako zásadní faktor inflace se ukazují být problémy na straně nabídky, poptávka je přitom podporována stále velmi uvolněnou měnovou i fiskální politikou. Ekonomický výkon se navíc v příštím roce pravděpodobně dostane nad svůj potenciál. Průměrná míra inflace by tak v roce 2021 mohla dosáhnout 3,5 %, v roce 2022 by mohla zrychlit na 6,1 %.

Navzdory ukončení vládních opatření na podporu zaměstnanosti nedošlo k nárůstu **nezaměstnanosti**. Zjevně převážil efekt uvolňování protiepidemických omezení a vliv silné poptávky po práci v některých odvětvích, především v průmyslu. Míra nezaměstnanosti by v roce 2021 měla dosáhnout v průměru 3,0 %, v roce 2022 by díky ekonomickému oživení mohla klesnout na 2,7 %.

⁶ Makroekonomická predikce České republiky (listopad 2021), MF, datum zveřejnění 9. 11. 2021.
https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Makro-ekonomicka-predikce_2021-Q4_Makroekonomicka-predikce-listopad-2021.pdf

Běžný účet platební bilance vykázal ve 2. čtvrtletí 2021 značný přebytek. V 2. polovině roku by však vlivem omezování výroby v exportně orientovaném automobilovém průmyslu z důvodu nedostatku komponent a silné dynamiky dovozů pro investiční účely měl přebytek obchodní bilance výrazně klesat. Současně lze očekávat obnovení ziskovosti podniků pod zahraniční kontrolou a nárůst schodku prvotních důchodů. Proto se na běžném účtu v letošním i příštím roce očekává nepatrně záporné saldo.

Naplňování NPR v roce 2021

Vláda se v roce 2021 věnovala jak **operativním opatřením** na podporu obyvatel a hospodářství ČR pro překonání dopadů pandemie, tak plnění dlouhodobých strategických cílů. Jednotlivá opatření jsou popsána níže v části 3. *Reformy a veřejné investice*. Z operativních hospodářských opatření je možné uvést jako příklad využívání *Cíleného programu podpory zaměstnanosti Antivirus* a legislativní ukotvení nového opatření *příspěvek v době částečné práce* (které je českou obdobou německého *kurzarbeitu*). V roce 2021 byla pro překonání dopadů pandemie využívána také např. daňová opatření: *loss carry back*⁷ a mimořádné daňové odpisy.

V roce 2021 byly plněny **strategické cíle nastíněné v NPR 2021**. Například schválení nového stavebního zákona. V oblasti **digitální transformace** průběžně probíhalo plnění úkolů vládního programu *Digitální Česko*. Na podporu **zelené transformace** bylo spuštěno přidělování podpory z Modernizačního fondu. Na druhou stranu, v oblasti zelené transformace pandemie onemocnění COVID-19 v roce 2021 negativně ovlivnila např. plnění cílů v oblasti osobní dopravy: vinou pandemie došlo k poklesu podílu veřejné hromadné dopravy na celkových přepravních výkonech v ČR.

Vláda také pokročila v přípravě **implementace fondů EU v novém programovém období 2021–2027**. Dne 27. 9. 2021 schválila vláda *Dohodu o partnerství pro programové období 2021–2027*. Poté vláda 4. 10. 2021 schválila následující operační programy (konkrétně programové dokumenty): Operační program Životní prostředí (OP ŽP), Operační program Zaměstnanost plus (OP Z+), Operační program Jan Ámos Komenský (OP JAK), Operační program Technická pomoc (OP TP) a Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK). Zbývající operační programy budou schváleny v návaznosti na dokončení procesu posuzování vlivů na životní prostředí (*Strategic Environmental Assessment, SEA*).

Vláda usiluje o plnění **dlouhodobých rozvojových cílů**, ke kterým se ČR přihlásila v Organizaci spojených národů (OSN) a také prostřednictvím *Strategického rámce ČR 2030*.⁸ V NPR 2021 je obsažena analýza dopadů pandemie COVID-19 na plnění vybraných Cílů udržitelného rozvoje OSN (SDGs) v ČR. Ve *Zprávě o realizaci NPR 2021* je v části 4 popsáno, jakým způsobem k plnění SDGs přispěje NPO.

Postup přípravy Zprávy o realizaci NPR 2021

Obdobně jako v předchozích letech byla *Zpráva* připravena Úřadem vlády (ÚV) – Sekcí pro evropské záležitosti ve spolupráci s věcně příslušnými gestory. Pracovní verze *Zprávy* byla poskytnuta hospodářským a sociálním partnerům a dalším aktérům ke dvěma kolům připomínkování. Pracovní verze *Zprávy* byla také projednána v diskusi u kulatého stolu, kterou ÚV uspořádal dne 5. 11. 2021. Hospodářští a sociální partneři byli s průběžným stavem přípravy *Zprávy* seznámeni na jednání pracovního týmu Rady hospodářské a sociální dohody (RHSD) pro EU dne 12. 11. 2021.

Zpráva byla projednána Výborem pro EU na pracovní úrovni dne 23. 11. 2021 a následně byla Výborem pro EU na vládní úrovni schválena dne (*bude doplněno*).

⁷ Loss carry back je zpětné uplatnění daňové ztráty u daní z příjmů fyzických a právnických osob.

⁸ Strategický rámec ČR 2030 byl schválen vládou usnesením č. 292 ze dne 19. 4. 2017. Aktuálně je připravován jeho druhý implementační plán.

2 Doporučení Rady a fondy EU

2.1 Doporučení Rady určená ČR

ČR byla v rámci evropského semestru v letech 2019 a 2020 určena níže uvedená CSRs.

V roce 2019 obdržela ČR doporučení Rady:

1. Zlepšit dlouhodobou fiskální udržitelnost důchodového systému a systému zdravotní péče. Přijmout projednávaná protikorupční opatření.
2. Podporovat zaměstnávání žen s malými dětmi, mimo jiné zlepšením přístupu k cenově dostupné péči o děti, a zaměstnávání znevýhodněných skupin. Zvýšit kvalitu a inkluzivnost systémů vzdělávání a odborné přípravy, mimo jiné podporou technických a digitálních dovedností a podporou učitelského povolání.
3. Zaměřit se v rámci investiční hospodářské politiky na dopravu, a zejména její udržitelnost, na digitální infrastrukturu a na přechod na nízkouhlíkové hospodářství a transformaci energetiky včetně zvýšení energetické účinnosti, a to s ohledem na regionální rozdíly. Snížit administrativní zátěž pro investice a v oblasti zadávání veřejných zakázek podporovat soutěž více založenou na kritériích kvality. Odstranit překážky bránící rozvoji plně funkčního inovačního ekosystému.

V roce 2020 obdržela ČR doporučení Rady:

4. V souladu s obecnou únikovou doložkou Paktu o stabilitě a růstu přijmout veškerá nutná opatření k účinnému řešení pandemie COVID-19, k udržení ekonomiky a k podpoře následného oživení. Pokud to hospodářské podmínky dovolí, provádět fiskální politiky zaměřené na dosažení omezitelných střednědobých fiskálních pozic a na zajištění udržitelnosti dluhu a současně zvýšit investice. Zajistit odolnost systému zdravotní péče, posílit dostupnost zdravotnických pracovníků, primární péči a integraci péče a zavést služby elektronického zdravotnictví.
5. Podporovat zaměstnanost aktivními politikami na trhu práce, poskytováním dovedností (včetně digitálních dovedností) a přístupem k digitálnímu učení.
6. Podpořit malé a střední podniky větším využíváním finančních nástrojů k zajištění podpory likvidity, snížením administrativní zátěže a zlepšením elektronické veřejné správy. Předsunout veřejné investiční projekty ve vyšší fázi připravenosti a podpořit soukromé investice, aby se napomohlo hospodářskému oživení. Zaměřit investice na ekologickou a digitální transformaci, zejména na vysokokapacitní digitální infrastrukturu a technologie, na čistou a účinnou výrobu a využívání energie a na udržitelnou dopravní infrastrukturu, a to mimo jiné v uhelných regionech. Zajistit inovativním podnikům přístup k financování a zlepšit spolupráci veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu a vývoje.

2.2 Příspěvek ESIF k plnění doporučení Rady pro ČR

Níže je popsáno, jakým způsobem přispívaly ESIF k plnění relevantních (ESI fondy ovlivnitelných) CSRs pro ČR z let 2019 a 2020.⁹

K doporučení Rady z roku 2019:

K doporučení č. 1¹⁰

V rámci přijímání projednávaných protikorupčních opatření byly návrh zákona o lobbování a související změnový zákon (sněmovní tisky č. 565 a 566) Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR (PSP) dne 8. 7. 2021 projednány ve druhém čtení a zařazeny ke 3. čtení, které již vzhledem ke konci funkčního období PSP dokončeno nebylo. Návrh zákona o ochraně oznamovatelů a související změnový zákon (sněmovní tisky č. 1150 a 1151) byly dne 2. 2. 2021 schváleny vládou, dne 9. 2. 2021 předloženy PSP a v 1. čtení byly projednány dne 12. 5. 2021. Druhé čtení nebylo dokončeno a ani 3. čtení do konce funkčního období PSP neproběhlo. Návrh zákona o soudech a soudcích¹¹ a další související zákony (sněmovní tisk č. 630, senátní tisk č. 51) prošel legislativním procesem a po podpisu prezidentem byl dne 9. 6. 2021 jako zákon č. 218/2021 Sb. vyhlášen ve Sbírce zákonů. Návrh zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů¹² (sněmovní tisk č. 683) byl dne 10. 12. 2020 projednán v 1. čtení PSP a následně bylo projednávání přerušeno. Všechny neprojednané zákony budou v novém funkčním období Poslanecké sněmovny opětovně předloženy do legislativního procesu.

Protikorupční opatření jsou realizována v rámci NPO, konkrétně prostřednictvím komponenty **4.3 Protikorupční reformy**. Cílem komponenty je dosáhnout posílení protikorupčního rámce ČR se zaměřením na oblasti prevence a odhalování korupce, jak obecně prostřednictvím ochrany oznamovatelů, tak v konkrétních sektorech v souladu s mezinárodními doporučeními a rozšířit vlastní datovou a analytickou základnu, kterou by mohla následně ČR využít při navrhování a provádění účinnějších a lépe zacílených protikorupčních opatření. Rovněž bude realizován projekt „Zintenzivnění boje proti korupci zvyšováním povědomí veřejného sektoru se zaměřením na soudce, orgány činné v trestním řízení a veřejnou správu“ (financován z prostředků Fondů EHP 2014-2021).

K doporučení č. 2

Pomoc rodičům s malými dětmi při uplatnění na trhu práce byla ovlivněna epidemiologickou situací v ČR. V souvislosti s vyhlášením nouzového stavu v ČR řídicí orgán Operačního programu Zaměstnanost (OP Z) přišel s řešením, které umožnilo provozovatelům uhradit vynaložené náklady i při přerušení nebo omezení jejich provozu. Za všechny DS podpořené z výzev 101 a 103 vzniklo celkem 514 míst (tj. o kolik byla navýšena původní kapacita zařízení).

Projekty zaměřené na podporu rodičů s malými dětmi a **podporu žen ohrožených na trhu práce** (výzva č. 81) poskytují např. kariérové poradenství, podporu pracovního uplatnění a nabízí možnosti vzdělávání těmto cílovým skupinám.

V rámci výzvy č. 121 *Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) II* jsou realizovány příjemcem Úřadem práce ČR (ÚP ČR) dva velké projekty s celkovým rozpočtem ve výši 2,1 mld. Kč (za rok 2021 bylo v těchto projektech vyčerpáno cca 491 mil. Kč na všechny podpořené osoby). Dále probíhá

⁹ Doporučení Rady z let 2019 a 2020 jsou také východiskem pro implementaci Nástroje pro oživení a odolnost. Doporučení Rady z roku 2021 se výjimečně nevztahují k Národnímu programu reforem 2021, ale pouze ke Konvergenčnímu programu 2021. Doporučení z roku 2021 se věnují primárně fiskální politice. Stejná doporučení jako ČR letos obdrželo i dalších 15 ČS. V případě zbývajících ČS byla akcentována zejména potřeba provádět obezřetnou fiskální politiku a udržovat dohled nad růstem běžných výdajů státu.

¹⁰ U doporučení č. 1 z roku 2019 jsou uvedena opatření legislativní povahy a také opatření realizována z prostředků NPO.

¹¹ Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů

¹² Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

realizace 37 regionálních projektů v rámci výzvy č. 10 (za rok 2021 bylo v těchto projektech schváleno 324,3 mil. Kč).

Prostřednictvím výzvy č. 4 *Záruky pro mladé*, investiční priorita (IP) 1.1, je krajskými pobočkami ÚP ČR realizováno 13 projektů **cílených na mladé lidi** mladší 30 let s celkovou alokací cca 1,339 mld. Kč. V roce 2021 byly celkem schváleny projekty v žádostech o platbu za 153,1 mil. Kč.

V IP 1.5 *Iniciativa na podporu zaměstnanosti mládeže* je v realizaci projekt Generálního ředitelství ÚP ČR „Iniciativa“ s alokací 41,4 mil. Kč z výzvy č. 136 INICIATIVA na podporu mladých uchazečů o zaměstnání. Na pomoc různě znevýhodněným nezaměstnaným osobám pokračovaly soutěžní projekty realizované zejména neziskovým sektorem a vzdělávacími a poradenskými organizacemi ve výzvách č. 75, 90 a 45, 46, tzn. integrované územní investice (ITI), integrovaný plán rozvoje území (IPRÚ), které jsou zaměřeny na komplexní pomoc nezaměstnaným osobám a jejichž součástí je rovněž i vzdělávání (rekvalifikace, vzdělávání v oblasti měkkých dovedností apod.). Za rok 2021 byly v těchto výzvách schváleny projekty ve výši 286 mil. Kč. V rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) byla **podpora učitelského povolání** jakožto stěžejního tématu programu poskytována napříč většinou vyhlášených výzev. Mezi nejvýznamnější výzvy, které cílí přímo do škol (MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ), patří tzv. Šablony. Podpora probíhala rovněž v systémových projektech (např. SRP, PPUČ, SYPO, P-KAP), a také ve výzvách pro individuální projekty ostatní, například v rámci implementace aktivit akčních plánů rozvoje vzdělávání (MAP, KAP), v centrech kolegiální podpory a aktivitách zaměřených na spolupráci pedagogů, v rámci podpory Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám, v projektech implementace strategie digitálního vzdělávání či v podpoře pregraduálního vzdělávání.

K doporučení č. 3

V Operačním programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK) po investičních dotacích v rámci IV. a VI. výzvy programu *Úspory energie* lze konstatovat, že se naplnila očekávání zvýšení poptávky ze strany podnikatelských subjektů.

Investice v dopravě v roce 2021 se soustředily zejména na infrastrukturní stavby. Na železnici se pozornost soustředí na modernizaci tratí včetně uzlů na Transevropské dopravní síti (TEN-T), avšak významné projekty probíhají i na příměstských tratích mimo síť TEN-T. U silničních staveb došlo k dokončení modernizace dálnice D1 a zprovoznění několika významných novostaveb, např. obchvat Lubence na dálnici D6. Ve velké většině případů jsou zmíněné projekty spolufinancovány fondy EU. Ve všech projektech je průřezově akcentováno snižování administrativní zátěže a kvalitní zadávání veřejných zakázek.

V Prioritní ose 5 OP ŽP, zaměřené na **energetické úspory** ve veřejných budovách, bylo v rámci výzvy možné nově podávat rovněž žádosti na výstavbu budov v pasivním energetickém standardu, kde byla alokace v rámci Specifického cíle 5.2 již dříve vyčerpána. Probíhala rovněž výzva v rámci Specifického cíle 5.3 zaměřené na budovy ústředních vládních institucí. Za účelem podpory **transformace v uhelných regionech** byl připraven návrh *Plánu spravedlivé územní transformace*, na základě kterého je připravován nový Operační program Spravedlivá transformace 2021–2027 (OP ST).

Na počátku roku 2021 vláda schválila programový dokument **Modernizačního fondu**, který bude zásadním zdrojem financování pro **transformaci energetiky** do roku 2030. Následně byly již vyhlášeny výzvy zaměřené na podporu modernizace tepláren, výstavbu fotovoltaických elektráren a zlepšení energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů v průmyslu.

V oblasti funkčního **inovačního ekosystému** jsou prioritou Ministerstva dopravy (MD) neinfrastrukturní aktivity, které směřují k efektivnějšímu dopravnímu systému. Příkladem mohou být projekty v oblasti telematiky.

K doporučení Rady z roku 2020:

K doporučení č. 1¹³

V souvislosti s pandemií pokračovala **podpora podnikatelů** v rámci decentralizovaného záručního programu COVID III, který podpořil prostřednictvím záruk k provozním bankovním úvěrům podnikatele do 500 zaměstnanců omezených pandemií.

V červenci 2021 byl dále spuštěn program COVID III - Úprava Invest zaměřený na podporu investičních bankovních úvěrů. Záměrem je podpořit podnikatele do 500 zaměstnanců v realizaci jejich investičních projektů a napomoci tak obnově podnikatelského sektoru zasaženého pandemií.

Na **podporu cestovního ruchu** vyhlásilo MPO ve spolupráci s MMR v lednu 2021 Program COVID Záruka CK s celkovou alokací 300 mil. Kč za účelem pomoci cestovním kancelářím a cestovním agenturám, které byly cestovní kanceláři a chtějí činnost opět obnovit, sjednat zákonnou povinnost pojištění ochrany proti úpadku cestovní kanceláře. Rovněž MMR vyhlásilo program COVID-Cestovní kanceláře II na podporu největších CK na českém trhu s celkovou alokací 75 mil. Kč. V neposlední řadě MMR vyhlásilo program COVID-Ubytování II na podporu provozovatelů hromadných a individuálních ubytovacích zařízení s celkovou alokací 3,8 mld. Kč.

Projekt Outplacement pomáhá (výzva č. 93, OP Z) zaměstnancům i zaměstnavatelům nejen ustát koronavirovou krizi, ale také reagovat na změny na trhu práce. Původní alokace projektu činila 2,8 mld. Kč, finanční prostředky však byly v roce 2021 částečně přesunuty k zajištění financování Cíleného programu podpory zaměstnanosti Antivirus (ve výši 2,2 mld. Kč). Aktuální rozpočet projektu Outplacement činí cca 1 mld. Kč. Projekt nabízí propouštěným zaměstnancům možnost vzdělávání formou kurzů či rekvalifikací. Zaměstnavatelům pak příspěvek na umístění nového zaměstnance. Za rok 2021 bylo z projektu na tyto aktivity vynaloženo cca 55 mil. Kč.

Odolnost systému **zdravotní péče** byla podporována z Integrovaného regionálního operačního programu 2014 – 2020 (IROP) 167 projekty za téměř 10 mld. Kč v oblasti zvýšení kvality návazné péče, deinstitucionalizace psychiatrické péče a vysoce specializované péče. Služby elektronického zdravotnictví byly podpořeny z IROP 110 projekty za cca 3,3 mld. Kč.

V průběhu roku 2020 a 2021 byla jako reakce na nemoc COVID-19 připravena podpora projektů na zvýšení připravenosti poskytovatelů zdravotních služeb reagovat na hrozby typu pandemie, a to díky využití evropského nástroje REACT-EU alokovaného do IROP. Cca 22 mld. Kč bude využito na realizaci projektů v oblastech: 1) Rozvoj, modernizace a posílení odolnosti páteří sítě poskytovatelů zdravotních služeb (tj. podpora 96 nemocnic s urgentními příjmy 1. a 2. typu), 2) Rozvoj a zvýšení odolnosti poskytovatelů zdravotních služeb o zvláště ohrožené pacienty (onkologičtí pacienti, pacienti s kardiovaskulárními chorobami, pacienti se zvláště závažnou obezitou), 3) Zvýšení připravenosti subjektů zapojených do řešení hrozeb (rozvoj nemocničních laboratoří včetně rozšíření vybavení pro PCR testování, modernizace lůžkových infekčních oddělení, podpora krajských hygienických stanic).

Z důvodu nutnosti adaptace na nové podmínky došlo i k úpravám aktivit v oblasti zdravotních služeb, které by měly být podporovány z IROP 2021 – 2027. Došlo zejména k přidání podpory oblasti veřejného zdraví a rovněž bude významně financována oblast následné péče, a to včetně péče o postcovidové pacienty.

K doporučení č. 2

V rámci výzvy č. 121 Nástroje APZ II je příjemcem ÚP ČR realizován projekt *Vzdělávání a dovednosti pro trh práce II*, s celkovým rozpočtem ve výši 1,445 mld. Kč, který je zaměřen na

¹³ Ve fiskální oblasti, k níž se vztahuje první část doporučení č. 1/2020, se ČR chová v souvislosti s pandemií COVID-19 v souladu s doporučením a přes masivní fiskální stimul budou také letos české veřejné finance patřit k nejméně zadluženým v Evropské unii.

Celková pomoc poskytnutá z veřejných rozpočtů v souvislosti s dopady pandemie COVID-19 v letech 2020 a 2021 představovala k 31. 10. 2021 594 mld. Kč. Jednalo se zejména o přímá opatření na podporu firem a domácností a dále o podporu úvěrů a odklady záloh daní.

realizaci poradenských činností a **rekvalifikací pro uchazeče a zájemce o zaměstnání**. Počítačové dovednosti základní i specializované patří mezi nejvíce realizované rekvalifikace. V roce 2021 bylo na rekvalifikační a poradenské aktivity z projektu vynaloženo cca 101 mil. Kč.

V rámci projektů OP VVV probíhala v roce 2021 **podpora digitálních dovedností** a učení v rámci výzev na implementaci strategie digitálního vzdělávání a výzev na implementaci krajských akčních plánů.

V oblasti digitálních dovedností a digitálního učení byl v OPZ realizován projekt DigiStrategie, díky níž byly vytvořeny systémové prvky, které zvýší efektivitu a dostupnost dalšího vzdělávání v oblasti digitální gramotnosti. Tento projekt plní také cíle opatření Digitální strategie 2020. Dále je v realizaci projektu DigiKatalog, který má za cíl vytvořit systémové řešení pro další rozvoj přenositelných digitálních kompetencí. Současně naplní šest vybraných opatření Akčního plánu Strategie digitální gramotnosti ČR na období 2015–2020. Oba projekty byly předloženy do výzvy č. 20 a jejich celková alokace činí cca 80 mil. Kč. Za rok 2021 bylo na tyto projekty vynaloženo okolo 12 mil. Kč.

K doporučení č. 3

V OP PIK došlo ke spuštění dvou nových finančních nástrojů ve správě Národní rozvojové banky (NRB). Prvním byl IPO¹⁴ Fond, v rámci kterého NRB investuje do primárních emisí **malých a středních podniků** (MSP) na trhu START pražské burzy. V květnu 2021 byla otevřena výzva programu *Brownfield fond*, ve které jsou na území ostravské aglomerace poskytovány mezaninové úvěry na regeneraci brownfieldů do podoby moderní podnikatelské infrastruktury. Zároveň pokračovala implementace kapitálových programů ve správě Evropského investičního fondu (EIF).

V rámci OP PIK dále pokračuje MPO v realizaci programů podpory investic do MSP formou úvěrů a záruk v programu EXPANZE. V záruční části programu Expanze bylo v tomto roce (stav k 31. 10. 2021) poskytnuto 480 záruk v objemu 4,73 mld. Kč, tj. byly zaručeny komerční úvěry v objemu 6,11 mld. Kč, v úvěrové části programu Expanze bylo v tomto roce (stav k 31. 10. 2021) poskytnuto 375 úvěrů v objemu 2,2 mld. Kč.

V roce 2021 probíhalo několik výzev v oblasti energetické účinnosti, a sice Úspory energie, Úspory energie s EPC¹⁵ a Úspory energie v SZT. Celkem bylo podáno 1186 žádostí s CZV ve výši cca 15 mld. Kč a s požadovanou dotací ve výši cca 6,1 mld. Kč. Výzvy byly zaměřeny jak na podporu MSP, tak VP.

¹⁴ Initial Public Offering - první veřejná nabídka akcií.

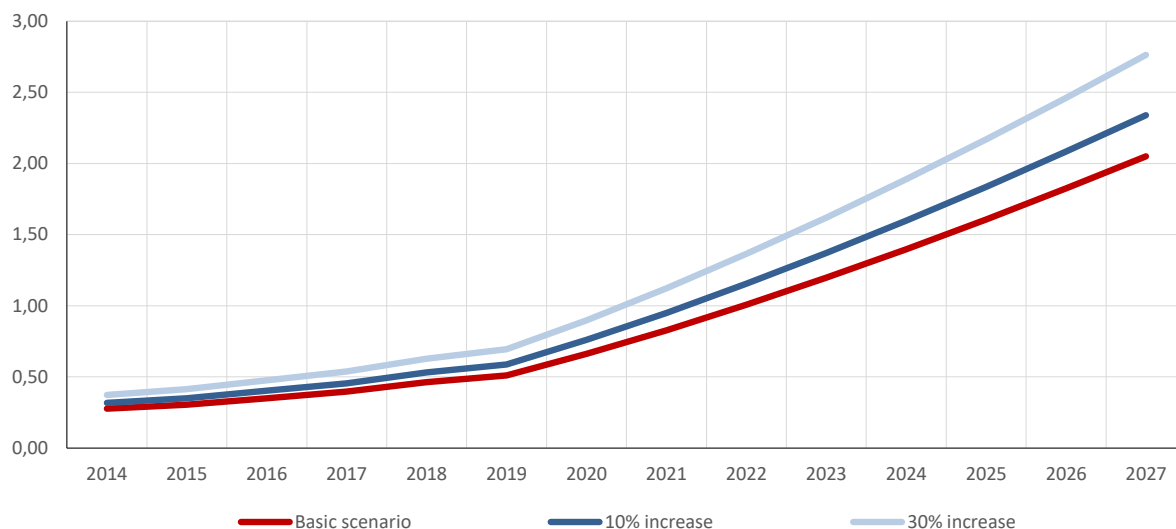
¹⁵ Energy Performance Contracting

2.3 Přehled makroekonomických dopadů programů a fondů EU v ČR

Dopady přímo řízených programů EU na hospodářství ČR

Následující výsledky vycházejí ze studie ÚV¹⁶, která představuje vyhodnocení makroekonomických dopadů přímo řízených programů EU – konkrétně na základě dat¹⁷ o reálném čerpání finančních prostředků v období 2014-2019. Nabízí rovněž simulaci dvou alternativních scénářů, dle nichž by objem prostředků čerpaných z přímo řízených programů byl o 10 %, resp. 30 % vyšší. **Analýza prokázala významný dopad finančních prostředků získaných z těchto programů na českou ekonomiku.** Příslušný vztah mezi čerpáním přímo řízených programů na jedné straně a zvýšením HDP a růstem zaměstnanosti na straně druhé byl kvantifikován pomocí modelu QUEST III R&D¹⁸, který je často využíván k modelování dopadů programů financovaných z evropských zdrojů (na národní úrovni např. ÚV využívá QUEST k prokázání dopadů ESIF).

Graf 1: Kumulativní multiplikátor HDP (dodatečné HDP na jednu investovanou korunu)

Zdroj: vlastní výpočty projektu [Systémová podpora společné evropské politiky podpory a pomoci, ESI a obdobných fondů na Úřadu vlády ČR](#)

Poznámka: Basic scenario = základní scénář, 10% increase = 10% nárůst základního scénáře, 30% increase = 30% nárůst základního scénáře.

Realizace přímo řízených programů v letech 2014-2020 přinesla ČR dodatečných 12,7 mld. Kč reálného HDP ČR (což je kumulativní nárůst HDP o dodatečných 0,3 %) a vytvořila necelých 10 tis. dodatečných pracovních míst. **Využití přímo řízených fondů z let 2014-2019 by do roku 2027 mohlo celkově přinést 42,4 mld. Kč reálného HDP ČR (což je kumulativní nárůst HDP**

¹⁶ Část studie zaměřená na makromodelování dopadů byla vytvořena týmem projektu ÚV (název projektu: „Systémová podpora společné evropské politiky podpory a pomoci, ESI a obdobných fondů na Úřadu vlády ČR“) ve spolupráci s Deloitte realizující studii s názvem „Assessment Report on the Impact of EU Programmes in the Czech Republic“ v rámci projektu pro ÚV financovaného z Programu na podporu strukturálních reforem. Konkrétně jde o 7. kapitolu této studie s názvem „The impact of EU programmes on economy in the Czech Republic.“

¹⁷ Sběr dat pro tento projekt narážel na několik obtíží. Za prvé, oslovená generální ředitelství EK, která mají jednotlivé přímo řízené programy ve své gesci, bohužel neměla data o čerpání těchto programů v ČR k dispozici ve stejných formátech a detailních rozpadech alokace. Někdy data poskytla jen jako celkovou částku za program nebo data vůbec nebyla k dispozici. Za druhé, data o realizaci přímo řízených programů jsou shromažďována různými týmy (DG BUDG, DG Research & Innovation, atd.) na základě odlišných metodologií. Za třetí, ačkoliv DG BUDG (viz DG BUDG 2021: EU spending and revenue. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2014-2020/spending-and-revenue_en) bylo využito jako hlavní zdroj dat pro makromodelování, bylo nutné ho doplnit o data z dalších zdrojů (např. data o Programu na podporu strukturálních reforem byla získána přímo od ÚV jako gestora tohoto programu).

¹⁸ Tento model byl vyvinut a je dále rozvíjen EK (DG ECFIN). ÚV ho jako součást státní správy ČR využívá na základě souhlasu EK. Konkrétně byly v modelu QUEST III R&D specificky využity vybrané oblasti intervence (R&D, lidské zdroje, infrastruktura a technická pomoc) k simulaci dopadů přímo řízených programů v ČR. Model zachycuje vazby mezi proměnnými, multiplikačními efekty a spillover efekty „šoků“ v rámci ekonomiky ČR, ale také mezi ČR a ostatními státy světa, což ho činí vhodným pro měření dopadů kohezních, ale i dalších fondů EU.

o dodatečných 0,8 %) a vytvořit téměř 24 tis. dodatečných pracovních míst. V případě dalších dvou scénářů, které odhadují hypotetický nárůst implementovaných finančních prostředků na přímo řízené programy, by celkové dopady na reálné HDP ČR do konce roku 2027 činily 48,5 mld. Kč, resp. 57,6 mld. Kč a vytvořeno by bylo 28 tis., resp. 33 tis. dodatečných pracovních míst.

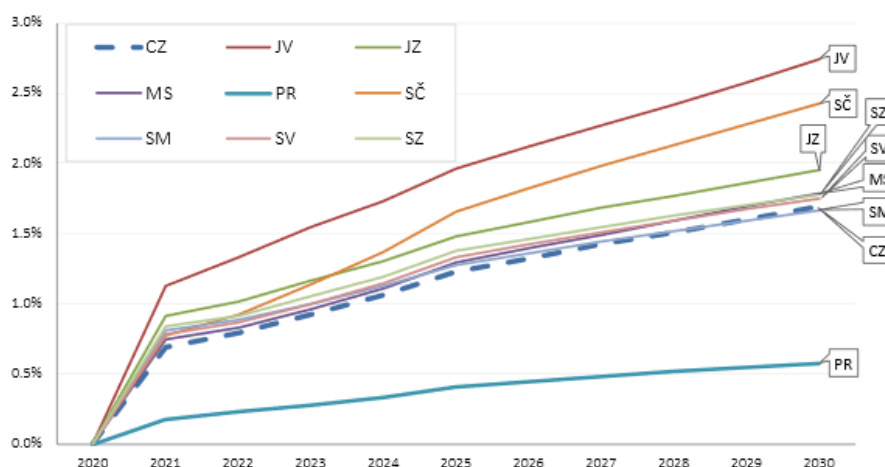
Kumulativní multiplikátor, tj. o kolik dodatečných korun kumulativně vzroste HDP ČR na jednu investovanou korunu z přímo řízených programů, u základního scénáře překoná hodnotu 1 v roce 2022. U alternativních scénářů je to o rok dříve, přičemž kumulativní multiplikátor u nich v roce 2027 dosáhne hodnot 2,3, resp. 2,8 oproti hodnotě mírně nad 2 u scénáře základního.

Efekty implementace EU fondů v letech 2021-2030: simulace modelů QUESTIII a HERMIN

Studie predikuje dopady EU fondů na HDP v ČR v programovém období 2021–2027 (reálně až do roku 2030 dle pravidla n+3). V této studii zahrnuje pojem EU fondy pouze intervence těchto fondů: Evropský sociální fond, Fond soudržnosti a Evropský fond pro regionální rozvoj¹⁹. EU fondy jsou hlavním nástrojem evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti, pomocí kterého se Evropská unie snaží snížit ekonomické a sociální rozdíly mezi jednotlivými ČS. Metodicky je tato studie založena na makroekonomických modelech, kdy model QUEST III R&D je použit ke sledování celostátních a model HERMIN ke studiu regionálních dopadů.

Ekonomická produkce také reaguje rozdílně nejen s ohledem na různé kategorie investic, ale také podle regionu, do něhož finanční prostředky směřují.

Graf 2: Dopad na HDP ČR na regionální úrovni (model HERMIN; stále ceny 2015).

Zdroj: data Ministerstva pro místní rozvoj ČR, vlastní využití modelu HERMIN v projektu [Systémová podpora společné evropské politiky podpory a pomoci, ESI a obdobných fondů na Úřadu vlády ČR](#).

Poznámka: celá ČR (CZ), regiony NUTS 2 – Praha (PR), Střední Čechy (SČ), Jihozápad (JZ), Severozápad (SZ), Severovýchod (SV), Jihovýchod (JV), Střední Morava (SM), Moravskoslezsko (MS).

Výsledky simulací pomocí modelu QUEST pro jednotlivé kategorie intervencí, kterými jsou „infrastruktura, výzkum a vývoj (R&D), lidské zdroje, soukromý sektor a technická pomoc“ ukázaly, že všechny okruhy intervencí bezprostředně zvyšují HDP ČR, s výjimkou intervence do výzkumu a vývoje, jejíž kladný vliv se začíná projevat až od roku 2025. Zároveň výsledky poukazují na rozdílné příspěvky jednotlivých intervencí k růstu HDP. Investice do infrastruktury se jeví z hlediska ekonomického růstu jako nejvýhodnější, v roce 2030 přispějí k růstu HDP až 1,2 %. Pro srovnání, **všechny okruhy investic EU fondů podpoří v roce 2030 dodatečný růst HDP o 1,9 %**. Z dlouhodobého pohledu pak postupem času klesá příspěvek z investic do infrastruktury, soukromého

¹⁹ Ve smyslu návrhu rozdělení alokace pro ČR v programovém období 2021–2027 mezi operační programy dle návrhů Ministerstva pro místní rozvoj na konci roku 2020.

sektoru a technické pomoci, zatímco růst HDP pokračuje díky nadále kladnému příspěvku z investic do lidského kapitálu a do výzkumu a vývoje.

Verze aplikovaného regionálního modelu HERMIN simuluje **značnou heterogenitu v růstu HDP na regionální úrovni**; viz Graf výše. Konkrétně je **největší dodatečný růst patrný pro region Jihovýchod, nejmenší pak pro Prahu**. Toto zjištění naznačuje potenciál EU fondů jako nástroje pro zmírnění divergence hospodářské úrovně mezi regiony v ČR.

3 Reformy a veřejné investice

3.0 Strukturální reformy

Daňová politika

Rok 2021 byl ve znamení jak intenzivní práce na dokončení v minulosti vytyčených cílů v daňové oblasti, tak i nutnosti přijetí operativních opatření cílených především na podporu oblastí ekonomiky postižených koronavirovou krizí.

Realizovaná opatření, připravovaná již v minulosti, měla za cíl přispět k dosažení priorit vlády, tedy transparentního daňového prostředí, minimalizaci distorzí, snižování administrativní náročnosti výběru daní, elektronizace, ochrany zdraví i prostřednictvím daňové politiky a boje proti daňovým únikům. Naopak cílem operativních opatření bylo ve formě podpor, v maximálně možné míře neselektivních, dosáhnout zejména zvýšení disponibilního důchodu s cílem oživení ekonomiky.

Z **dlohodoběji připravovaných opatření** se podařilo spustit projekt MOJE daně, který přináší vyšší komfort a moderní způsob elektronické komunikace s Finanční správou. Počátkem roku 2021 byl spuštěn pilotní provoz a testování vybranými subjekty a dne 28. 2. 2021 byly funkcionality modernizovaného portálu MOJE daně zpřístupněny pro veřejnost. Další práce na projektu MOJE daně jsou plánovány.

Od 1. 1. 2021 byla zavedena **paušální daň** znamenající zjednodušení odvodových povinností, snížení administrativní náročnosti a případně i finanční úsporu osob samostatně výdělečně činných (OSVČ). Zavedení **stravenkového paušálu** rozšířilo možnost poskytovat příspěvek na stravování a znamená zároveň snížení transakčních nákladů na straně zaměstnavatelů i podnikatelů přijímajících původně stravenky. Fiskální dopady těchto opatření byly na úrovni očekávané Ministerstvem financí.

Postupné **navyšování sazeb spotřební daně z tabákových výrobků** je pak cíleno zejména na snížení dostupnosti tabákových výrobků a z toho vyplývající ochranu zdraví populace.

Mezi opatření, která byla přijata s ohledem na **podporu ekonomiky postižené pandemií** nemoci COVID-19 náleží například **zrušení institutu superhrubé mzdy** a s tím spojený návrat ke klasické formě stanovení základu daně z hrubé mzdy. Pozitivním efektem je zvýšení disponibilního důchodu subjektům a přiblížení úrovně zdanění OSVČ a zaměstnanců s ohledem na doporučení EK i OECD. Dále byla snížena spotřební daň z motorové nafty o 1 Kč/l zacílená na snížení nákladů pandemií postiženého dopravního sektoru.

Do této skupiny patří i opatření přijatá v roce 2020, s působením přesahujícím i do roku 2021. Jedná se o **loss carry back**, tedy zpětné uplatnění daňové ztráty u daní z příjmů fyzických a právnických osob, **zavedení mimořádných daňových odpisů** pro hmotný majetek pořízený od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2021, **snížení silniční daně** o 25 % pro nákladní automobily s maximální povolenou hmotností vyšší než 3 tuny a **rozšíření uplatnění druhé snížené sazby DPH** ve výši 10 %. Dále lze především zmínit kompenzační bonus, odklad EET a prodloužení některých lhůt prostřednictvím prominutí sankcí.

Rekodifikace veřejného stavebního práva

Legislativní proces rekodifikace veřejného stavebního práva se podařilo dokončit **schválením nového stavebního zákona** a souvisejícího změnového zákona.²⁰ Vznikne čistě státní stavební správa v čele s Nejvyšším stavebním úřadem a se Specializovaným a odvolacím stavebním úřadem, který bude zároveň řešit zákonem vyhrazené stavby, jako jsou například dálnice či letiště. Nejvyšší stavební úřad vzniká ze zákona dnem 1. 1. 2022, vláda jmenuje jeho předsedu a následně místopředsedy.

²⁰ Oba zákony vyšly ve Sbírce zákonů dne 29. 7. 2021; stavební zákon má číslo 283/2021 Sb., změnový zákon má číslo 284/2021 Sb. Nový stavební zákon bude účinností nabývat postupně, plně nabytí účinnosti nastane 1. 7. 2023.

Nový stavební zákon přinese **snadnější a rychlejší získání povolení**. Bude potřeba pouze jedno povolení jediného stavebního úřadu. Stavební úřad bude vyřizovat téměř všechny dokumenty, které si dnes zajišťuje stavebník sám. Všechny úkony mezi stavebníkem, stavebním úřadem, dotčenými orgány a vlastníky veřejné dopravní nebo technické infrastruktury budou probíhat elektronicky. Zákon nastavil nové lhůty - stavebníci budou nejpozději do 345 dnů vědět, zda mohou stavět, či nikoliv, a to včetně odvolání a přezkumu. U záměrů, kde je třeba posouzení vlivu na životní prostředí, půjde o 375 dnů. Nepřekročitelné lhůty jsou nastaveny pro stavební úřady, dotčené orgány i pro řízení o odvolání. Dodržování lhůt ze strany úřadů zajistí fikce souhlasu, která stanoví, že pokud se dotčený orgán nevyjádří, bude to znamenat souhlas bez podmínek.²¹

Bydlení

V oblasti bydlení je dlouhodobým cílem urychlení bytové výstavby, ke kterému přispěje schválený **nový stavební zákon** (popsaný výše).

Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) navrhlo *Koncepci bydlení České republiky 2021+*, která byla v dubnu 2021 schválena vládou.²²

V září 2020 Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) předložilo vládě *Koncepci dostupného bydlení ČR 2020-25*, materiál však nebyl vládou projednán. Oblast bydlení je rovněž součástí *Strategie sociálního začleňování 2021-2030* a navazujícího *Akčního plánu 2021-2023*, který vláda schválila v dubnu 2021.²³

MMR zahájilo v souladu s Plánem legislativních prací na rok 2021 práce na přípravě zákona o dostupnosti bydlení. Současně byl v tomto období PSP předložen skupinou poslanců návrh **zákonu o veřejně prospěšných společnostech bytových a výstavbě dostupného bydlení** a o změně některých zákonů.²⁴ K tomuto návrhu MMR vypracovalo obsáhlé připomínky a následně se podílelo na přípravě komplexního pozměňovacího návrhu. Projednávání návrhu skončilo s koncem volebního období.

Dále jsou v *Koncepci bydlení České republiky 2021+* naplánovány analýzy týkající se změn na trhu bydlení, na základě kterých by mělo být nově připraveno řešení dostupnosti bydlení (např. i formou zákona o dostupnosti bydlení nebo jinými nástroji).

V reakci na živelní pohromu (tornádo) ze dne 24. 6. 2021 vláda schválila nařízení²⁵ o použití peněžních **prostředků Státního fondu podpory investic (SFPI)** formou dotace a úvěru na obnovu obydlí postiženého živelní pohromou dne 24. 6. 2021. Jedná se o dotačně-úvěrový program. Podpora je určena pro vlastníka nebo spoluvlastníka obydlí (příp. společenství vlastníků jednotek), který obydlí využíval k trvalému bydlení, pronajímal jiné osobě nebo poskytoval k bydlení manželovi/manželce, registrovanému partnerovi/partnerce nebo příbuznému v přímé linii.

Vláda schválila nařízení²⁶ o podmínkách použití peněžních prostředků SFPI formou úvěru na **podporu výstavby nájemních bytů** na území ČR (Program Nájemní byty).²⁷ Jedná se o úvěrový program, který je založen na poskytování nízkoúročných úvěrů se splatností až 30 let na výstavbu nájemních bytů. Příjemcem úvěrů mohou být jakékoliv právnické osoby včetně obcí. Cílovou skupinou jsou senioři 65+, zdravotně postižení a mladí do 30 let. Nájemné je stanovováno jako ekonomické.

²¹ Implementace reformy stavebního práva do praxe, včetně maximální digitalizace této agendy, je součástí Národního plánu obnovy (komponenta 1.6 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení).

²² Schválena usnesením vlády ze dne 12. 4. 2021 č. 358 (vládě byla koncepce předložena ke schválení v odloženém termínu do 31. 3. 2021, a to zejména vzhledem k pandemii nemoci COVID-19).

²³ Oblast bydlení se týká cíl 4.6.a: Zvyšovat dostupnost bydlení pro osoby ohrožené vyloučením z bydlení nebo po jeho ztrátě.

²⁴ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

²⁵ Nařízení vlády ze dne 28. 6. 2021, č. 257/2021 Sb., o použití peněžních prostředků Státního fondu podpory investic formou dotace a úvěru na obnovu obydlí postiženého živelní pohromou dne 24. 6. 2021, ve znění pozdějších předpisů.

²⁶ Nařízení vlády ze dne 21. 12. 2020, č. 2/2021 Sb., o podmínkách použití peněžních prostředků Státního fondu podpory investic formou úvěru na podporu výstavby nájemních bytů na území ČR (nahrazuje Nařízení vlády ze dne 8. 9. 2011, č. 284/2011 Sb., o podmínkách poskytnutí a použití finančních prostředků Státního fondu rozvoje bydlení formou úvěru na podporu výstavby nájemních bytů na území ČR).

²⁷ V roce 2021 (stav k 5. 11. 2021) vzniklo podporami v objemu 10,92 mil. Kč podle obou na sebe navazujících nařízení vlády (tj. NV č. 284/2011 Sb. a NV č. 2/2021 Sb.) 19 bytů v jenom domě.

Dále vláda schválila nařízení²⁸ o podmínkách použití peněžních prostředků SFPI formou úvěru poskytovaného na modernizaci nebo pořízení obydlí – **Program vlastní bydlení**. Je určen na pořízení nebo modernizaci obydlí pro lidi do 40 let pečující o dítě do 15 let. Úvěr lze využít v případě výstavby novostavby rodinného domu, koupě bytu, koupě rodinného domu, modernizace obydlí, a nově u nákupu družstevního podílu.

V návaznosti na povinnost transpozice zásad směrnice (EU) 2018/2002, kterou se mění směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti, nabyta dne 2. 11. 2021 účinnosti vyhláška č. 376/2021 Sb., o rozúčtování nákladů na vytápění a společnou přípravu teplé vody pro dům, kterou se mění vyhláška č. 269/2015 Sb. Jedná se o nově stanovené minimální požadavky na informace o vyúčtování a o spotřebě pro vytápění a teplé užitkové vodě.²⁹

Podpora sociálního bydlení

K 22. 9. 2021 bylo v IROP celkem 371 projektů ve stavu v hodnocení, v realizaci nebo dokončené projekty.³⁰ Celkem by těmito projekty mělo být pořízeno 2316 **sociálních bytů** do konce roku 2023. V roce 2021 pokračoval příjem žádostí v tzv. integrovaných výzvách IROP – ITI, IPRÚ a komunitně vedený místní rozvoj – č. 83, 84 a 85. Nicméně zájem o projekty na sociální bydlení v integrovaných nástrojích byl velmi malý³¹. Na předpokládané nedosažení cílové hodnoty v IROP 2014–2020 (5000 sociálních bytů) mělo kromě tohoto aspektu vliv především masivní odstupování projektů sociálního bydlení od realizace ze strany příjemců.³²

Dne 20. 1. 2020 vláda schválila usnesením č. 55 Strategii sociálního začleňování 2021–2030, kde je bydlení věnován cíl „Zvyšovat dostupnost bydlení pro osoby ohrožené vyloučením z bydlení nebo po jeho ztrátě“. Akční plán na roky 2021–2023 specifikuje, že cíl bude naplňován pokračováním **přípravy zákona o sociálním/dostupném bydlení** a kodifikací nové sociální služby v bydlení; dále meziročním nárůstem počtu sociálních/dostupných bytů financovaných ze SFPI, státního rozpočtu a fondů; v neposlední řadě potom pokračování monitoringu, evaluace, metodické podpory a inovací.

Odbor pro sociální začleňování (Agentura) v rámci podpory spolupracujícím obcím inicioval zpracování desítky lokálních strategických dokumentů zaměřených na podporu bydlení sociálně vyloučených osob (Strategické plány, Tematické akční plány, Plány vzdálené dílčí podpory). Prostřednictvím těchto dokumentů bylo cíleno zvláště na **navyšování kapacity podporovaného bydlení** (zejm. financování bytů a sociální práce aj.), snižování jejich potřebnosti (zejm. prevence ztráty bydlení, snižování konfliktů v sousedství aj.), zvyšování efektivity podpory (zejm. kontaktní místa pro bydlení), a vedle rozšířenější postupné přípravy na bydlení zavádění **rychlého zabydlování** (projekty z výzvy č. 108 – Podpora programu *Housing First* (Bydlení především) – OP Z³³).

Jelikož problematika bydlení je z velké části v kompetenci místních samospráv, úroveň podpory bydlení je závislá na znalostech a schopnostech jejich představitelů, zaměstnanců a partnerů. Odbor pro sociální začleňování (Agentura) proto zajišťuje **přenos kompetencí do území** prostřednictvím seminářů, školení, workshopů a kulatých stolů³⁴. Současně je tato tematická oblast akcentována v rámci koncepčních řešení střednědobého či dlouhodobého horizontu³⁵. Specifickou oblast pak představuje přenos podnětů ze stran lokální a regionální úrovně k národním rezortům, které mají

²⁸ Nařízení vlády ze dne 21. 12. 2020, č. 1/2021 Sb., o podmínkách použití peněžních prostředků Státního fondu podpory investic formou úvěru poskytovaného na modernizaci nebo pořízení obydlí.

²⁹ Od 1. 1. 2020 se mohou instalovat pouze přístroje umožňující dálkový odečet spotřebních hodnot (bytové měřiče tepla, indikátory vytápění, vodoměry na teplou vodu). Přístroje, které již byly instalovány před uvedeným datem, ale které nejsou dálkově odečitatelné, musí být dovybaveny dálkovým odečtem nebo nahrazeny dálkově odečitatelnými zařízeními do 1. 1. 2027.

³⁰ Z toho 16 projektů v procesu hodnocení, 135 projektů v realizaci a 220 projektů bylo dokončeno.

³¹ Do konce roku 2023 je odhadována registrace projektů v těchto výzvách v součtu maximálně několika desítek sociálních bytů.

³² Prozatím odstoupilo od realizace celkem 82 schválených projektů sociálního bydlení čítajících celkem 552 sociálních bytů. Hlavním důvodem pro odstupování projektů od realizace bylo nenaplnění účelu projektu během udržitelnosti, neschopnost zajištění předfinancování projektu ze strany bank, případně nenalezení vhodné nemovitosti v území, ze kterého by sociální bydlení mohlo vzniknout.

³³ MPSV, blíže viz Výzva 108 OPZ – www.esfcr.cz.

³⁴ V roce 2021 uspořádal odbor pro sociální začleňování pro partnery ve spolupracujících obcích k otázkám sociálního bydlení nejméně 15 odborných vzdělávacích seminářů, workshopů nebo kulatých stolů.

³⁵ Téma bydlení představuje samostatnou oblast řešení platných strategických plánů sociálního začleňování (Strategický plán sociálního začleňování, Tematický akční plán) ve více než 30 obcích ČR, blíže viz seznam spolupracujících lokalit (socialni-zaclenovani.cz).

oblast bydlení v gesci. Dobrých výsledků dosáhla v daném období ve spolupráci s odborem pro sociální začleňování (Agentura) především velká statutární města, která disponují i adekvátním bytovým fondem (např. Ostrava, Brno, Liberec³⁶, nověji Jihlava). Jejich motivaci napomohla příležitost realizovat opatření nejen prostřednictvím KPSVL³⁷, ale v rozsáhlé míře i z vlastních a dalších finančních zdrojů. V případě menších obcí byla podpora zaměřena především na **podporu rozvoje sociální práce** a podpůrných informačních činností pro zajištění stabilního bydlení.

MPSV realizuje (2016-2022) systémový projekt *Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend* (www.socialnibydleni.mpsv.cz), který podporuje obce, neziskové organizace a další aktéry v oblasti sociálního bydlení, přístupu Housing First a celkově **podpoře lidí v obtížných životních situacích**. Ve spolupráci s projektem bylo do června 2021 podpořeno přes 2 tis. osob a zabydleno na 750 domácností sociálně potřebných. V roce 2021 byly zahájeny přípravy soutěžních výzev na podporu sociálního bydlení v OP Z+, které by měly být vyhlášeny ve 2. čtvrtletí 2022.

Programy na podporu bydlení

MMR podporuje politiku bydlení programy *Podpora bydlení* a *Podpora bydlení v oblastech se strategickou průmyslovou zónou (SPZ)*. Program *Podpora bydlení* je členěn na 3 podprogramy, Podporované byty, Bytové domy bez bariér a Technická infrastruktura.

Z hlediska výše alokovaných prostředků je největším z nich podprogram *Podporované byty*, který je zaměřen na vznik bytů na území ČR sloužících k poskytování sociálního bydlení pro osoby v ekonomicky neaktivním věku – seniory a pro osoby, které mají ztížený přístup k bydlení v důsledku zvláštních potřeb vyplývajících z jejich nepříznivé sociální situace. Příjemcem dotace jsou vyjmenované typy právnických osob včetně obcí. Cílovou skupinou budoucích nájemníků *pečovatelských bytů* jsou senioři³⁸ v nepříznivé sociální situaci nebo osoby závislé (ze zdravotních důvodů) na pomoci jiné fyzické osoby. U těchto osob tak dochází k opětovnému získání nebo prodloužení jejich soběstačnosti a nezávislosti, a současně je umožněno efektivní poskytování terénních služeb sociální péče. Cílovou skupinou *komunitních domů seniorů* jsou osoby ve věku 60 let a více. V roce 2021 byla na výstavbu bytů poskytnuta dotace ve výši 54,24 mil. Kč, z toho 48,45 mil. Kč na pečovatelské byty a 5,79 mil. Kč na byty v komunitních domech seniorů³⁹. Lze předpokládat, že do konce roku 2021 bude celkem vystavěno 42³³ nových bytů v komunitních domech seniorů a 236³³ pečovatelských bytů. S podporou z podprogramu *Bytové domy bez bariér*, jehož prostřednictvím MMR v bytových domech se čtyřmi a více nadzemními podlažími spolufinancuje až z 50 % stavební úpravy umožňující bezbariérový přístup do domu a k výtahu, bude v roce 2021 celkem vystavěno 234³³ nových osobních výtahů a 70³³ bezbariérových přístupů do bytových domů, za 58,27 mil. Kč. Třetí podprogram *Technická infrastruktura* cílí na rozšíření nabídky zainvestovaných stavebních pozemků (podporou jejich zasilování) pro následnou výstavbu bytových nebo rodinných domů. Ve sledovaném období se podaří za 40,47 mil. Kč vybudovat technickou infrastrukturu v obcích pro 700³³ pozemků určených pro výstavbu bytových nebo rodinných domů.

Z programu *Podpora bydlení v oblastech se SPZ* jsou podporovány obce ležící na území dotčeném působením velkého investora s rychle rostoucí nabídkou pracovních příležitostí (konkrétně jde o zónu Solnice-Kvasiny). Podpora je směřována na rozvoj nájemního bydlení a nabídku zainvestovaných pozemků pro následnou bytovou výstavbu.

SFPI podporuje bydlení např. *programem Panel 2013+* (finanční nástroj, letošní alokace 150 mil. Kč). A také nově⁴⁰ *programem Zateplování*, jenž je finančním nástrojem IROP SC 2.5 a umožňuje

³⁶ Město Liberec v roce 2021 začalo provozovat Centrum bydlení (za podpory výzvy č. 52 - Podpora sociálního začleňování v SVL 3. výzva – OPZ, blíže viz www.esfcr.cz), kde dochází k prolnutí bytové a sociální agendy s přímými dopady na osoby v bytové nouzi, jež se dozívají vše potřebné na jednom místě.

³⁷ Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám, blíže viz Metodika koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám – Agentura pro sociální začleňování (socialni-zaclenovani.cz)

³⁸ Ve věku 65 a více let.

³⁹ Pro výpočet byly vybrány pouze akce, jejichž realizace, tzn., stavební práce, byly nebo budou ukončeny v roce 2021 (realizace ukončena k 10. 11. 2021 + předpoklad ukončení realizace do 31. 12. 2021).

⁴⁰ Schválený nařízením vlády ze dne 13. 1. 2020.

poskytovat bezúročné úvěry na energetickou modernizaci bytových domů za podmínky dosažení celkové úspory spotřeby energie (nejméně o 20 % oproti stavu před modernizací), s alokací na letošní rok 200 mil. Kč.

Program Nájemní byty formou zvýhodněných nízkouročených úvěrů (finanční nástroj) umožní žadateli (fyzické a právnické osobě, včetně obcí) pořizovat nájemní byty určené vymezeným skupinám znevýhodněných osob⁴¹. Výše úvěru může pokrýt až 90 % nákladů investice, doba splácení je až 30 let od ukončení výstavby. Úroková sazba je od 0,5 % p.a. Alokace pro rok 2020 představuje 400 mil. Kč. Dotačně úvěrový *program Regenerace sídlišť* (dotace s možnou kombinací s finančním nástrojem) má letošní alokaci 200 mil. Kč. Letošní alokace úvěrového programu *Vlastní bydlení* (dříve *Programu pro mladé* (finanční nástroj)) je 530 mil. Kč.

Program Výstavba pro obce umožňuje poskytnout dotaci na pořízení sociálních nájemních bytů ve vlastnictví obcí určených pro domácnosti, které mají nízké příjmy a nevyhovující bydlení, a zvýhodněný úvěr na pořízení dostupných nájemních bytů ve vlastnictví obce pro běžnou populaci v obcích s nedostatečnou infrastrukturou nájemních bytů. Rozpočet pro rok 2021 je 540 mil. Kč⁴², s možností jeho navýšení v případě potřeby.

Územní dimenze

V roce 2021 pokračovaly diskuze o ukotvení územní dimenze v programech politiky soudržnosti v období 2021–2027. Pro tyto účely pokračovaly práce na dokumentu *Územní dimenze v operačních programech 2021+*, který byl dne 26. 7. 2021 schválen vládou ČR (usnesení č. 678).

V souvislosti s podporou strukturálně postižených regionů bude v průběhu podzimu roku 2021 předložen na vládě pro informaci *Plán spravedlivé územní transformace*, který podrobně popisuje potřeby regionů při implementaci Fondu pro spravedlivou transformaci (FST). Plán bude následně předložen vládě ČR ke schválení společně s OP ST.

Cestovní ruch

Cestovní ruch (CR) se ani přes postupné uvolňování protiepidemických opatření nedaří zcela restartovat, neboť ani přes rostoucí zájem tuzemských turistů nelze zcela nahradit výpadek zahraniční a MICE⁴³ klientely. Právě proto je restart CR i jedním z hlavních témat nově schválené *Strategie rozvoje cestovního ruchu ČR 2021-2030* a prvního *Akčního plánu ke Strategii rozvoje cestovního ruchu ČR 2021-2030 na roky 2022-2023*⁴⁴. Jednou ze zásadních aktivit ke znovuoživení CR v ČR je podpora zvýšení poptávky po službách CR, kdy byl do konce letošního roku prodloužen úspěšný dotační titul MMR COVID-Lázně.

⁴¹ Jedná se o osoby ve věku 65+, zletilé osoby mladší 30 let nebo osoby s nízkými příjmy, OZP, případně osoby, které byly o bydlení připraveny živelnou pohromou.

⁴² Kalkulační odhad počtu sociálních a dostupných bytů, které by s touto podporou v roce 2021 mohly vzniknout: Při uvažovaném rozpočtu 430 mil. Kč a průměrné dotaci na byt 1,4 mil. Kč lze odhadovat vznik 307 sociálních bytů. Při uvažovaném rozpočtu 110 mil. Kč a průměrném úvěru 2,1 mil. Kč na byt lze odhadovat vznik 52 dostupných bytů.

⁴³ Meetings, Incentives, Conference/Conventions and Exhibitions/Events

⁴⁴ Dokumenty schváleny usneseními vlády, č. 640 a 641 ze dne 19. 7. 2021.

3.1 Digitální transformace

Program Digitální Česko

Průběžně probíhá plnění úkolů ve třech pilířích vládního programu Digitální Česko (DČ), které představuje koordinovanou a komplexní digitalizaci ČR. Jedná se o: 1. *Česko v digitální Evropě*, 2. *Informační koncepce ČR*, 3. *Koncepce Digitální ekonomika a společnost (DES)*.

V souladu s usnesením vlády ze dne 15. 6. 2020 č. 644 byly **implementační plány pro rok 2021** předloženy vládě ČR a schváleny usnesením č. 794 ze dne 13. 9. 2021. Zároveň bylo tímto usnesením členům vlády a vedoucím ústředních orgánů státní správy uloženo zajistit plnění implementačních plánů v souladu s metodikou programu, včetně dodržení termínů v nich obsažených. Dále bylo uloženo ministru vnitra předložit vládě aktualizované implementační plány k 30. 6. 2022. V návaznosti na toto usnesení vlády bylo zahájeno dohodovací řízení o financování jednotlivých prioritních záměrů v r. 2022. Mezi priority programu DČ patří např. Základní registry 2.0, Portál veřejné správy a Portál občana, Generační obměna CzechPOINT či Propojený datový fond.

V rámci programového období 2021–2027 bude eGovernment podporován také z IROP, a to prostřednictvím specifického cíle 1.1. *Využití přínosů digitalizace pro občany, podniky a vlády*, na který je aktuálně alokováno cca 13 mld. Kč (z toho pro oblasti eGovernmentu cca 6,59 mld. Kč, elektronizace zdravotnictví 2,63 mld. Kč a kybernetické bezpečnosti 3,95 mld. Kč). V rámci tvorby *Prováděcího dokumentu programu Digitální Česko pro čerpání z IROP 2021-2027* probíhala příprava a identifikace jednotlivých výzev a projektů, kdy Katalog záměrů programu DČ byl jedním ze základních zdrojů informací o připravovaných a plánovaných projektech ve výše uvedeném období. Prováděcí dokument byl schválen společně s implementačním plánem programu DČ výše uvedeným usnesením č. 794 ze dne 13. 9. 2021. V rámci předložených dokumentů bylo doporučeno k financování z IROP 25 projektových záměrů (z toho pro rok 2022 se jedná o 13 záměrů a pro období 2023+ 12 záměrů) centrálních úřadů. Finální znění operačního programu by mělo být projednáno a následně schváleno Evropskou komisí v 1. čtvrtletí 2022. Jednotlivé výzvy by pak měly být zveřejňovány průběžně od února 2022.

Digitální ekonomika a společnost

Potřebami digitalizace a chytrých řešení se zabývá koncepce Digitální ekonomika a společnost (DES) (schválená v rámci vládního programu Digitální Česko (UV č. 629 ze dne 3. 10. 2018)). Navazuje na Akční plán pro společnost 4.0 a všechny další předchozí vládní strategie, které řešily koordinaci digitální agendy. Hlavní cíle koncepce DES jsou připravenost sektorů na realizaci digitální ekonomiky, příprava občanů na rychlé zavádění a změny vyvolané digitální ekonomiky, konektivita a digitální infrastruktura digitální ekonomiky, bezpečnost a důvěra v digitální prostředí digitální ekonomiky. Priority DES byly stanoveny zejména v oblasti umělé inteligence (AI), rychlého internetu, 5G sítí, Evropských center pro digitální inovace, Sektorových testovacích a experimentálních zařízení pro využití umělé inteligence, rozvoje strategických digitálních technologií, jako je vysoce výkonná výpočetní technika, kvantová komunikační infrastruktura, blockchain, zpracování velkých dat, Internet věcí (IoT) apod. ve firemním prostředí se zaměřením na malé a střední podniky. V roce 2021 se uskutečnilo zasedání Výboru pro digitální ekonomiku a společnost, v rámci něhož byly projednávány evropské legislativní iniciativy např. Akt o správě dat, Akt o digitálních službách a také nominační výzva do českého seznamu Evropských center pro digitální inovace.

V rámci plnění cílů koncepce DES jsou naplňována klíčová opatření Národní strategie umělé inteligence v ČR, kterými jsou podpora a koncentrace vědy, výzkumu a vývoje; financování výzkumu a vývoje, podpora investic a rozvoj AI ekosystému v ČR; umělá inteligence v průmyslu, službách a veřejné správě; lidský kapitál a vzdělávací systém spolu s celoživotním vzděláváním; opatření k řešení dopadů AI na trh práce a sociální systém; právní a společenské aspekty AI, etická pravidla, ochrana spotřebitele a bezpečnostní otázky a mezinárodní spolupráce. Národním tématem umělé inteligence v ČR je "Umělá inteligence pro bezpečnou společnost". Hlavním cílem ČR v oblasti AI je zvýšení přidané hodnoty inovativních procesů a služeb v důsledku využití technologií umělé inteligence. Prioritou je podpora českých podnikatelů při zvládnání technologických a ekonomických výzev

a příležitostí digitální ekonomiky a Průmyslu 4.0. V roce 2021 Výbor pro AI projednával nařízení EU k umělé inteligenci a doporučil zahájit kroky k zapojení ČR do mezinárodní platformy Global Partnership for AI (GPAI).

Program Digitální Evropa

Na evropské úrovni bylo dne 29. 4. 2021 schváleno **Nařízení EU k programu Digitální Evropa (DIGITAL)** na období 2021–2027, které má podpořit digitální transformaci EU⁴⁵. Klíčové komponenty programu Digitální Evropa jsou síť Evropských center pro digitální inovace (EDIH) a sektorová Testovací a experimentální zařízení pro umělou inteligenci (AI TEF) v oblastech chytrých měst a komunit, průmyslové výroby, zdravotnictví a zemědělství.

EDIH mají sdružovat místní hospodářské subjekty s cílem podpořit digitální transformaci místních subjektů (budování místních ekosystémů) a propojit se s dalšími EDIH v celé Evropě. EDIH se zaměřují na: technologie AI, vysoce výkonnou výpočetní techniku (HPC), kybernetickou bezpečnost. Služby EDIHs budou cíleny na předinvestiční testování, pokročilé digitální dovednosti, podporu při hledání investorů/investic, podporu při budování inovačního ekosystému a podporu při vytváření sítí aktérů z výzkumného, veřejného a soukromého sektoru. MPO zorganizovalo počátkem roku 2021 nominační výzvu do českého seznamu EDIH s šesti úspěšnými kandidáty⁴⁶, kteří se budou účastnit evropské výzvy po spuštění pracovního programu na období 2021–2022, která byla vyhlášena Evropskou komisí v listopadu 2021.

Experimentování a testování nejmodernějších technologií v reálném prostředí je zásadním prvkem při uvádění technologií na trh. Je součástí inovačního řetězce, v němž evropský systém AI potřebuje významnou podporu, aby zůstal globálně konkurenceschopný. AI TEFs budou specializovaná referenční pracoviště sloužící potřebám poskytovatelů technologií k experimentování a testování nových řešení založených na AI v reálném prostředí a jejich uvedení na evropský trh. AI TEF mají centrální evropský sdílený zdroj, společný soubor nástrojů nabízených všem EDIH, jakož i platformy AI-on-demand, v nichž jsou uživateli především poskytovatelé technologií. Výsledky získané v AI TEF jsou prostřednictvím EDIH distribuovány na místní úroveň, aby posílily postavení všech místních společností a uživatelů. AI TEF se zaměřují na čtyři odvětví a jednu technologii: zemědělství, inteligentní města/mobilita/doprava, výroba, zdraví/zdraví; čipy AI (edge AI). Služby AI TEFs: testování technologií v reálném prostředí; zamezení duplikací a zajištění certifikace; přístup pro firmy a státní správu; sdílení výsledků v rámci Evropy a uvádění nových technologií na trh.

Gesci programu Digitální Evropa má MPO, které zabezpečuje koordinaci vzniku národní sítě EDIH a AI TEF. MPO zároveň nastavuje spolufinancování projektů EDIH a AI TEF z programu *Country For the Future* a jiných dalších programů jako je NPO.

Projekt Jednotný portál evidence kontrol (JePEK)

Hlavním cílem projektu JePEK je zvýšit efektivitu přípravy a průběhu kontrol podnikatelských subjektů, především pak snížit administrativní zátěž spojenou s kontrolní činností, zlepšit spolupráci kontrolních orgánů a zjednodušit komunikaci mezi nimi a podnikateli.

Prostřednictvím *Studie proveditelnosti Jednotného portálu evidence kontrol* byla analyzována současná situace, byl popsán požadovaný cílový stav a doporučen způsob realizace, včetně návrhu technického řešení. Studie byla dokončena v průběhu první poloviny roku 2021. Současně Studie doporučuje, aby projekt JePEK byl realizován na dvě etapy.

Příčemž první etapu je možné realizovat bez nutnosti zásadních legislativních změn, protože proběhne u kontrolních orgánů v gesci resortu MPO. Při realizaci druhé etapy je nutná součinnost ostatních

⁴⁵ Program má pět specifických cílů: zvyšování kapacit EU v oblasti vysoce výkonné výpočetní techniky, umělá inteligence, kybernetická bezpečnost a důvěra, pokročilé digitální dovednosti, zavedení a co nejlepší využívání digitálních kapacit spolu se zajištěním interoperability.

⁴⁶Nominační výzva do českého seznamu Evropských center pro digitální inovace - vyhlášení výsledků - <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/digitalni-spolecnost/nominacni-vyzva-do-ceskeho-seznamu-evropskych-center-pro-digitalni-inovace---vyhlaseni-vysledku--259130/>

resortů a též jsou nutné legislativní změny na úrovni zákonů, které se dotýkají výkonu kontroly. Dne 25. 10. 2021 byl předložen na jednání vlády ČR materiál pro informaci, která byla informována o záměru vyhlásit otevřené nadlimitní výběrové řízení. Materiál byl vzat na vědomí.

Projekt Databáze informačních povinností – DIP

Realizované výsledky projektu budou použity k přeměření administrativní zátěže podnikatelského prostředí. Projekt se nachází v předrealizační fázi. V současné době jsou shromažďovány základní požadavky na technické řešení, věcné řešení a návaznosti na související informační systémy státní správy (např. eSbirka). Za účelem detailní analýzy možností řešení bude připravena Studie proveditelnosti.

Elektronická identifikace – projekt bankovní identity

V roce 2021 byl spuštěn projekt bankovní identity pro přístup ke službám veřejné správy a dalších třetích stran. Klienti používající internetové bankovníctví některých bank mohou použít stejné přihlašovací údaje pro přihlášení k online službám státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a dalších třetích stran. V souvislosti s tímto projektem byl novelizován zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, díky němuž mohou banky nabízet službu bankovní identity po úspěšném absolvování akreditačního procesu dle zákona č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci, ve znění pozdějších předpisů⁴⁷. Díky této možnosti evidujeme výrazný nárůst přihlášení do Portálu občana – brány k elektronickým službám státu.

Portál veřejné správy a Portál občana

Portál veřejné správy prošel zásadní změnou, byl vytvořen nový design, struktura a zveřejněn katalog služeb veřejné správy. Také design **Portálu občana** byl upraven spolu se systémem notifikací, kapacita úložiště byla rozšířena na 1GB. Stále přibývají nové služby, v červnu 2021 např. online žádost o nový řidičský průkaz z důvodu konce platnosti a nové odkazy na interaktivní formuláře úřadů, např. České správy sociálního zabezpečení, ÚP ČR, Moravskoslezského kraje. K dispozici je také přístup z Portálu občana na certifikát o očkování proti onemocnění COVID-19, zobrazení části zdravotnické dokumentace (tzv. patientský souhrn s přehledem základních informací o zdravotním stavu), přístup ke službě eRecept, přístup na daňový portál, celní portál, žádost o vydání voličského průkazu v rámci voleb do PSP a portály různých měst, obcí a krajů. V únoru byla spuštěna mobilní aplikace Portálu občana Gov.cz zpřístupněná pro Android a iOS. V říjnu byl přihlášeným uživatelům zpřístupněn přehled vlastněných a provozovaných vozidel včetně detailních technických údajů.

Projekt eGovernment cloud

Cílem projektu eGovernment cloud je snížení celkových nákladů na pořizování a provoz informačních systémů veřejné správy, zvýšení úrovně bezpečnosti informací a dat, a urychlení digitální transformace ve veřejné správě prostřednictvím lepší dostupnosti platformem pro inovativní služby. Probíhá hodnocení žádostí poskytovatelů cloud computingu o zápis nabídek cloud computingu do katalogu cloud computingu podle zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a připravují se metodiky pro implementaci nových postupů dle novelizovaného znění zákona tak, aby byly zajištěny podmínky pro orgány veřejné správy pro využívání cloud computingu z katalogu cloud computingu. Připravuje se pořízení informačního systému cloud computingu.

Platební brány ve veřejné správě

ČR spustila 5. 3. 2021 nový projekt s názvem Platební brány pro veřejnou správu. Orgány veřejné moci mohou ve zjednodušeném režimu podat veřejnou zakázku na platební bránu pomocí Dynamického nákupního systému. V rámci této zakázky si zájemce o platební bránu nadefinuje

⁴⁷ Aktuální seznam všech udělených akreditací (nejen v souvislosti s projektem bankovní identity) je k dispozici zde: <https://www.mvcr.cz/clanek/seznam-udelenych-akreditaci-pro-spravu-kvalifikovaneho-systemu-elektronicke-identifikace.aspx>

platební metody, které chce občanům ve své platební bráně nabízet, a další kritéria zakázky. Platební brána pro veřejnou správu je online kanál, přes který mohou občané hradit poplatky za služby veřejné správy, např. za psy, za komunální odpad, za druhopisy matričních dokladů a jiné platby. Platit bude možné kartou či převodem i např. z elektronické peněženky, vždy ale bude záležet na konkrétních požadavcích orgánu veřejné moci, který platební prostředky definuje. Dílčí veřejné zakázky na platební brány se začnou vypisovat v první polovině roku 2022. Projekt je prozatím plánován na 4 roky (do března 2025), jeho trvání však bude možné prodloužit.

Úplné elektronické podání

Úplné elektronické podání (ÚEP) je nadále realizováno s vysokou prioritou a důrazem na proces a jeho aktivity a vazbou na aplikační elementy. V průběhu roku 2021 došlo ke shodě na finální podobě procesů podání, zpracování a vyřízení potřeb jednat ze strany klienta s veřejnou správou. Finalizován je Architektonický vzor (katalog elementů), který je logicky navazován na proces ÚEP a jednotlivé jeho aktivity. Jsou dokončovány výstupy týkající se scénářů užití a základních východisek a principů. Tyto výstupy jsou doplňovány dalšími detailnějšími technickými dokumenty základních funkčních celků důležitými pro technické zadávání výstavby řešení služeb, konkrétně samoobslužných portálů, datové výměny a funkční datové integrace s jednotlivými systémy orgánů veřejné moci.

Katalog služeb

Hlavním cílem katalogu služeb veřejné správy (VS) je poskytovat veřejnosti služby, jejichž nabídka se musí vyvíjet v čase dle vznikajících potřeb společnosti, přičemž způsob poskytování služeb musí odpovídat aktuálním trendům, zejm. proklientská orientace a s tím související vyřizování online. Ve zpracování evidence služeb VS došlo v průběhu roku 2021 k podstatnému pokroku. Aktuálně je katalog služeb VS zpracován pro 89 % agend. V katalogu služeb je dnes evidováno přes 5 800 služeb VS skládajících se z více než 23 000 úkonů. Data sbíraná v rámci evidenční fáze jsou veřejně dostupná ve [zvláštní aplikaci](#) nebo [formou otevřených dat](#). Pro jednotlivé služby VS vznikají popisy jak a kde danou službu vyřídit, jaké náležitosti je nutné mít s sebou, jaký má služba benefit atd. Popisy služeb VS jsou primárně dostupné na [gov.cz](#), jejich využití je otevřené i dalším zájemcům z VS i soukromého sektoru a to formou otevřených dat nebo zvláštního rozhraní (API). Aktuálně jsou popisy zveřejněné pro více, než 1 500 služeb VS. MV vytvořilo [Příručku plánování digitalizace služeb VS ČR](#), která jednotlivým ústředním správním úřadům nabídla metodiku, jak si spočítat, zda se výstavba samoobslužného portálu pro danou agendu vyplatí. [Aktualizovaný plán digitalizace](#) schválený vládou 20. 9. 2021 obsahuje výrazně ambiciózní plán digitalizace, kdy by podíl úkonů klienta, které lze realizovat pomocí samoobslužného portálu, měl do února 2025 vzrůst ze současných 13 % na 39 %.

Informační systém datových schránek

Informační systém datových schránek úspěšně funguje již 12 let. Za tu dobu bylo zřízeno více než 1,372 mil. datových schránek, z čehož výrazně přibývají datové schránky fyzických osob. Uživatelé odeslali již přes 920 mil. zpráv. Systém je neustále rozvíjen a nabízí stále více nových funkcí a vylepšení. Nejvýraznější novinkou je nasazení mobilního klíče eGovernmentu, jenž je moderním, komfortním a bezpečným nástrojem pro přihlašování k online službám veřejné správy. Přibyla možnost zřizování datové schránky vzdáleně za pomoci elektronické identity s úrovní záruky “značná“. Další úpravy rozšířily stávající možnosti přihlašování uživatelů do datové schránky. Nyní je možné přihlašovat se přes Národní identitní autoritu (NIA) všemi novými způsoby úrovně důvěry značná nebo vysoká, které na NIA postupně přibývají, jako například mobilní klíč eGovernmentu, bankovní identita nebo MojeID. Novinkou je dále výrazné snížení ceny Poštovních datových zpráv pro vzájemnou komunikaci občanů, živnostníků a firem prostřednictvím datových schránek na pouhých 5 Kč.

Přístupnost internetových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru

Na základě zákona č. 99/2019 Sb. o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a o změně zákona č. 365/2000 Sb., o Informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o přístupnosti) a současně v souladu s plánem kontrol na

rok 2021 byly prováděny kontroly, zda povinné subjekty dodržují zákonem stanovené podmínky. Od 23. 6. 2021 se začal zákon o přístupnosti vztahovat i na všechny mobilní aplikace spravované povinným subjektem, nezávisle na datu jejich zveřejnění. Na základě této nové povinnosti byly prováděny kontroly přístupnosti mobilních aplikací. ČR bude nově každé tři roky podávat EK zprávu o výsledku sledování přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací. První zpráva bude podána do 23. 12. 2021.

Oblast prostorových informací

ČR dokončila implementaci **Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v České republice do roku 2020** (GeoInfoStrategie). Významným výstupem procesu implementace GeoInfoStrategie je existence nadresortního formálně ukotveného a plně funkčního orgánu pro koordinaci a řízení dalšího rozvoje národní infrastruktury pro prostorové informace, kterým je stálý Pracovní výbor pro prostorové informace. V rámci implementace GeoInfoStrategie byl vyvinut **informační systém Tezaurus** pro tvorbu, správu a využívání propojitelných odborných tezaurů a slovníků, s vazbou na existující nadnárodní tematické tezaury, s možností využití v dalších oblastech činnosti veřejné správy, a to včetně revize a zdokonalení existujících národních slovníků a tezaurů s návrhem jejich společné koordinované správy.

V rámci implementace GeoInfoStrategie byl vypracován a usnesením vlády ČR ze dne 19. 7. 2021 č. 636 schválen **věcný záměr zákona o národní infrastruktuře pro prostorové informace**. S cílem vytvořit obecný nadresortní harmonizovaný regulační rámec oblasti prostorových informací se navrhuje příprava nového zastřešujícího zákona s účinností od roku 2024, jehož cílem je vytvořit nadresortní podmínky pro účelný a efektivní sběr, pořizování, zpracovávání, správu, sdílení a využívání prostorových informací. Návrh zákona bude na základě uvedeného usnesení vlády ČR předložen vládě v termínu do 31. 12. 2022. ČR vypracovala **návrh Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v České republice po roce 2020** (GeoInfoStrategie2020+).

Integrovaný cizinecký agendový informační systém

Projekt Integrovaný cizinecký agendový informační systém (ICAS) je pravidelně aktualizován v rámci programu DC, ČR zároveň podniká veškeré kroky pro naplnění harmonogramu v rámci NPO. Realizace ICAS je rozdělena do 3 fází: fáze 1 – Studie proveditelnosti již byla řádně dokončena a příprava postoupila do fáze 2 – příprava projektu na vypracování kompletní zadávací dokumentace nového informačního systému pro účely veřejné zakázky. Příprava věcné části zadání ICAS by měla být provedena s podporou přímo řízeného programu EU *Nástroj pro technickou podporu*.

Projekt e-Sbírka a e-Legislativa

V roce 2021 pokračovala realizace projektu e-Sbírka a e-Legislativa, jehož cílem je modernizace legislativního procesu a zvýšení dostupnosti a srozumitelnosti práva. V roce 2021 byl v rámci procesu tvorby datové báze právních předpisů doplněn úsek do 31. 8. 2021. Současně probíhá tvorba a postupná akceptace nástrojů elektronického legislativního procesu. V oblasti právní úpravy zbývá k dořešení implementace elektronického legislativního procesu do jednacího řádu Senátu, návrh jeho novely dosud nebyl projednán v PSP. Dokončení projektu a pilotní a ověřovací provoz systému byly posunuty, a to v důsledku dopadu opatření proti šíření pandemie onemocnění COVID-19 na práce na projektu, vynucených dílčích úprav řešení a náročnější integrace systémů partnerů projektu. Aktuální termín dokončení věcného obsahu projektu se předpokládá v červnu 2022. Spuštění obou systémů do ostrého provozu je očekáváno k 1. 1. 2023 a je navázáno na nabytí účinnosti zákona č. 222/2016 Sb., o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv a o tvorbě právních předpisů vyhlašovaných ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv (zákon o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv).

Digitalizace stavebního řízení a územního plánování

Projekt Digitalizace stavebního řízení a územního plánování (DSŘÚP) je nedílnou a zásadní součástí pro zrychlení a zjednodušení celého procesu. Plné zakotvení DSŘÚP do legislativy je realizováno

prostřednictvím nového stavebního zákona č. 283/2021 Sb., který byl dne 13. 7. 2021 vydán ve Sbírce zákonů s účinností od 1. 7. 2023.

Část předpokládaných finančních nákladů projektů DSŘÚP bude financována z IROP.

Online vytváření společností s ručením omezeným a online zápis poboček zahraničních společností do obchodního rejstříku

Za účelem usnadnění zahájení podnikání a snižování administrativní zátěže podnikatelů je připravován systém, prostřednictvím něhož budou moci být společnosti s ručením omezeným zakládány a zapisovány do obchodního rejstříku zcela online, tedy bez fyzické přítomnosti zakladatelů za použití prostředků elektronické identifikace, a to v rámci transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1151 ze dne 20. 6. 2019, kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132, pokud jde o využívání digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností. Obdobně se počítá s usnadněním online zápisu poboček zahraničních společností do obchodního rejstříku. Od září 2021 je již možné sepisovat notářské zápisy elektronicky, bez fyzické přítomnosti účastníků, s využitím videokonference a prostředků elektronické identifikace. Na tuto změnu pak navazují změny obsažené v návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s využíváním digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností a fungováním veřejných rejstříků, který je aktuálně projednáván v poradních orgánech vlády.

Digitální transformace v kontextu vzdělávání

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) realizovalo kroky ke snížení digitální propasti a zlepšení úrovně vybavení škol, kdy se podařilo vyčlenit ze státního rozpočtu prostředky 1,3 mld. Kč na ICT vybavení – pro základní školy a nižší stupně víceletých gymnázií.

V rámci základního vzdělávání byl schválen nový obsah (RVP ZV) představující nový obor Informatika a novou digitální kompetenci za podpory řady vzdělávacích zdrojů pro učitele a žáky. Zároveň bylo vyhlášeno pokusné ověřování nového pojetí výuky vzdělávání vzdělávacího okruhu Informační technologie a průřezového tématu Člověk a digitální svět ve středním odborném vzdělávání.

MŠMT se zabývá IT správou ve školách – připravuje metodickou podporu pro ředitele, zároveň došlo k navýšení 1000 úvazků nepedagogických pracovníků. Nástroj v podobě Národní koalice pro digitální dovednosti a pracovní místa (DigiKoalice) má již přes 220 členů.

Koncepce Smart Cities – odolnost prostřednictvím SMART řešení pro obce, města a regiony

Koncepce Smart Cities byla v květnu 2021 schválena vládou. Jedná se o zastřešující dokument pro problematiku SMART řešení v ČR, jehož hlavním cílem je s využitím potenciálu lidí a potenciálu území, prostřednictvím nových technologických nástrojů a inovativních přístupů v obcích, městech a regionech dosáhnout kvalitních podmínek pro život lidí, dobrého životního prostředí a posílení konkurenceschopnosti ČR v mezinárodní soutěži. Hlavní část materiálu byla připravována v období probíhající pandemie COVID-19, což zdůraznilo potřebu nových a inovativních řešení na všech úrovních. SMART řešení představují cestu k dosahování odolnosti a uhlíkové neutrality, a to mj. za využití digitalizace a výzkumu. Zároveň lze jednotlivá SMART řešení chápat jako stavební chytrých prvků: od domácností, domů, ulic, parků, železnic, měst, obcí, regionů, až po úroveň státu v rámci jejich informačního provázání a poskytování různých služeb.

3.2 Fyzická infrastruktura a zelená transformace

Budování infrastruktury - prioritní projekty

Základním strategickým dokumentem pro dopravní sektor je *Dopravní politika ČR pro období 2021–2027 s výhledem do roku 2050*. Na tento dokument pak navazují dílčí koncepce, jež rozpracovávají řešení, způsob zajištění a financování jednotlivých oblastí. Jedná se např. o v lednu 2021 schválenou *Koncepci městské a aktivní mobility pro období 2021–2030*, *Strategii rozvoje inteligentních dopravních systémů 2021–2027 s výhledem do roku 2050* a *Strategii bezpečnosti silničního provozu 2021–2030*.

Prioritní projekty v oblasti **železniční infrastruktury** pokračují v roce 2021 budováním tranzitních železničních koridorů včetně železničních uzlů (do roku 2025) a modernizací dalších tratí na hlavní a globální části TEN-T. Podstatná je však i modernizace tratí mimo TEN-T zajišťujících napojení důležitých průmyslových zón nebo tratí důležitých pro příměstskou dopravu. Dále probíhá příprava pilotních úseků vysokorychlostních tratí (VRT).

V oblasti **silniční dopravy** jsou v roce 2021 postupně zprovožňovány následující stavby: dokončení modernizace dálnice D1 v úseku Praha – Brno, úseky D6 Lubenec - obchvat, D7 Panenský Týnec, zkapacitnění obchvatu, D55 Otrokovice, obchvat JV, dále pak dva úseky na D11 od Hradce Králové po Jaroměř a D35 Opatovice - Časy kde jde o zprovoznění prvního úseku této dálnice mezi Hradcem Králové a Mohelnicí. V roce 2021 jsou postupně zahajovány další stavby na D6 (Krupá, přeložka), úseky na D48 a úsek na dálnici D56, která propojuje tuto dálnici s dálnicí D48. Dále byla zahájena realizace dalších úseků dálnic (pokračování D3 od Českých Budějovic na státní hranice, úseky na D4 formou PPP, úsek na D7 u Chlumčan a úsek Staré Město – Moravský Písek na D55). Zároveň pokračuje výstavba úseků dálničního obchvatu Českých Budějovic na D3, na nově budované dálnici D35, na D55 a na D7. Zároveň na všech nezahájených úsecích na plánované dálniční síti probíhá projektová příprava. Dokončení v současné době sledované dálniční sítě je plánováno kolem roku 2030.

Na vodních cestách probíhá projekt zvýšení parametrů vltavské vodní cesty spolufinancovaný z prostředků Nástroje pro propojení Evropy (CEF).

Zelená transformace dopravy

Cíle zelené transformace v oblasti osobní dopravy se v roce 2021 nedařilo naplňovat v důsledku pandemických opatření, která negativně zasáhla podmínky cestování ve veřejné hromadné dopravě. To se projevilo poklesem podílu veřejné hromadné dopravy na celkových přepravních výkonech. Opětovné změny v dopravním chování obyvatel se dají očekávat až v době, kdy protipandemická opatření budou odvolána a kdy budou postupně pomíjet obavy z přenosu infekčních chorob. Na druhou stranu se zvýšilo využívání cyklistické dopravy. Stát proto navýšil prostředky na **rozvoj cyklistické infrastruktury** ze Státního fondu dopravní infrastruktury (navýšení z původního plánu 200 mil. Kč na 750 mil. Kč) a cyklistická infrastruktura a bezbariérové pěší trasy budou rovněž podpořeny v rámci Národního plánu obnovy ve výši 600 mil. Kč.

Na **podporu MHD** ve městech byly z prostředků Fondu soudržnosti v roce 2021 zahájeny stavby následujících tramvajových a trolejbusových tratí: modernizace a změna rozchodu tramvajové trati Liberec – Jablonec n/N, modernizace tramvajové trati Most – Litvínov, výstavba tramvaje Nové Sady – Povel v Olomouci, nová tramvajová trať Divoká Šárka – Dědina v Praze a prodloužení trolejbusových tratí v Jihlavě. Dokončeny v roce 2021 budou: modernizace tramvajové trati Plotní v Brně a prodloužení trolejbusových tratí v Otrokovicích, Pardubicích a Teplicích. Dokončená modernizace trolejbusové trati v Mariánských Lázních je důležitým předpokladem zachování zdejšího trolejbusového provozu.

Podpora čisté mobility

V roce 2021 bylo s podporou dotací z Operačního programu Doprava (OP D) a fondu CEF instalováno 107 rychlodobíjecích stanic a 142 běžných dobíjecích stanic. V rámci OP D bylo schváleno 7 projektů s celkovou podporou 70 mil. Kč. Projekty obsahují v součtu výstavbu 270 běžných dobíjecích stanic a 166 rychlodobíjecích stanic. S podporou TAČR byly v roce 2021 zahájeny 2 projekty: Regionální vodíkové hospodářství pro akceleraci dekarbonizace dopravy a Progresivní rozvoj vodíkového hospodářství v dopravě ČR. V rámci OP PIK bylo s podporou dotace podpořeno 431 elektrických vozidel a 198 dobíjecích stanic.

Energetická účinnost

V roce 2021 byl vyhlášen Státní program na podporu úspor energie - EFEKT III na období 2022 – 2027. Program je zaměřen na neinvestiční podporu energetických úspor a snižování energetické náročnosti. Plánovaný rozpočet programu je stanoven na 160 mil. Kč ročně. V rámci programu budou podporovány projekty v rámci jednotlivých os podpory: předprojektová příprava, poradenská činnost, vzdělávání, energetický management a koncepce a pilotní projekty. Výzvy budou vyhlašovány ve 4. čtvrtletí 2021 a žádosti o podporu bude možné podávat od 1. 1. 2022.

V rámci NPO byla v říjnu 2021 vyhlášena výzva pro projekty na rekonstrukci veřejného osvětlení pro města a obce mimo území Národních parků. Žádosti bude možné podávat od 1. 1. 2022 do 30. 6. 2023. Kromě rekonstrukce veřejného osvětlení bude podporována také příprava kabeláže pro dobíjecí body. Výzvy pro podporu rekonstrukce veřejných a státních budov jsou momentálně v přípravě.

Od 1. 4. 2021 jsou účinné vyhláška o energetickém auditu a vyhláška o energetickém posudku a o údajích vedených v Systému monitoringu spotřeby energie. Způsob provádění energetického auditu je dle nové vyhlášky založen na obecně platném standardu (ČSN ISO 50002 - Energetické audity - Požadavky s návodem pro použití) a měl by zlepšit praktickou využitelnost závěrů provedeného energetického auditu a identifikovaných možností snížení spotřeby energie. Nová vyhláška o energetickém posudku přináší změny především legislativně technického charakteru a zavádí nový typ energetického posudku pro posouzení ekonomické přijatelnosti využití tepla ze soustavy zásobování tepelnou energií.

V Prioritní ose 5 OP ŽP 2014-2020, zaměřené na energetické úspory ve veřejných budovách, bylo od počátku programového období schváleno více než 2400 žádostí a z toho 627 projektů bylo již dokončeno. Žádosti podané v poslední výzvě Specifického cíle 5.1 výrazně překročily zbývající alokaci. V rámci této výzvy bylo možné nově podávat rovněž žádosti na výstavbu budov v pasivním energetickém standardu, kde byla alokace v rámci Specifického cíle 5.2 již dříve vyčerpána. U projektů, které nebude možné podpořit z OP ŽP, se předpokládá jejich podpora z NPO. Do 31. 5. 2021 probíhala rovněž výzva v rámci Specifického cíle 5.3 zaměřené na budovy ústředních vládních institucí. V této výzvě bylo podáno 60 žádostí, z nichž většina byla již doporučena k podpoře. Rovněž v tomto Specifickém cíli předpokládáme, že alokace by měla být téměř vyčerpána. V programovém období 2021–2027 bude pokračovat podpora této oblasti a bude ji možné i více kombinovat s opatřeními cílícími na využití obnovitelných zdrojů energie, případně s opatřeními v oblasti adaptace na změnu klimatu.

Společná zemědělská politika

V návaznosti na soubor legislativních návrhů k **budoucí Společné zemědělské politice (SZP)** představený EK dne 1. 6. 2018 pokračovaly i v průběhu roku 2021, který je prvním rokem dvouletého přechodného období, intenzivní diskuse institucí EU s cílem dosáhnout co nejdříve shody. Portugalskému předsednictví v Radě EU se podařilo dosáhnout dohody ke klíčovým prvkům nastavení budoucí SZP v rámci dialogu ve dnech 24. - 25. 6. 2021. Dosažení dohody v klíčových bodech pak potvrdila AGRI Rada, která zasedla ve dnech 28. - 29. 6. 2021. V průběhu jednání 9. 9. 2021 dohodu potvrdil rovněž AGRI výbor EP, hlasování v Plénu je očekáváno v listopadu t.r.

Paralelně s diskusemi o legislativě k budoucí podobě SZP probíhala na národní úrovni příprava Strategického plánu SZP (SP). Během konzultace se k návrhu SP vyjádřily všechny hlavní zemědělské a environmentální nevládní organizace, diskusí se také účastnili zástupci akademické sféry, Evropského parlamentu, Evropské komise, Parlamentu ČR a další. Již proběhlo 11 kol vypořádání obdržných připomínek a další vypořádání je v přípravě. Zároveň probíhá konzultace s odbornými partnery k návrhu SP ve formě pracovních skupin k jednotlivým tématům. Celkem bylo od ledna do listopadu 2021 uspořádáno 25 pracovních skupin. Nad rámec těchto tematicky zaměřených pracovních skupin proběhla rovněž řada technických skupin, které se detailněji zabývaly jednotlivými parametry nastavení nové SZP. Pracovní skupina k říjnové verzi návrhu SP proběhla dne 19. 11. 2021.

Cílem je dodržení stanoveného termínu a oficiální předložení SP Evropské komisi k formálnímu posouzení do 1. 1. 2022. Situaci značně komplikuje zejména fakt, že oficiální zveřejnění základní sektorové legislativy se předpokládá v prosinci 2021 a skutečnost, že práce na prováděcích a delegovaných aktech započaly teprve v září 2021 – diskuse k sekundární legislativě tak pravděpodobně překročí horizont roku 2021.

Zákon o potravinách a významná tržní síla

V souvislosti s implementací evropských právních předpisů je v legislativním procesu projednáván návrh na úpravu národních právních předpisů v oblasti nekalých obchodních praktik a byl projednáván a již je přijat implementační předpis v oblasti úředních kontrol. V případě transpozice směrnice o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci, byla předložena do legislativního procesu a je nyní projednávána novela zákona č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití, ve znění pozdějších předpisů, kterou budou upřesněny základní pojmy týkající se hranice ročního obratu odběratele, dále upraví základní náležitosti smlouvy mezi dodavatelem a odběratelem, rozšíří katalog zakázaných praktik u odběratele a vymezí působnost Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Dne 13. 4. 2021 byl ve Sbírce zákonů publikován zákon č. 174/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Zákon nad rámec adaptace nařízení (EU) o úředních kontrolách upravuje rovněž zákaz dvojí kvality potravin, upřesňuje pojem „česká potravina“ a stanovuje podmínky pro dobrovolné označení pro výrobce na obalech.

Veterinární legislativa

Dne 21. 4. 2021 vstoupil v účinnost obsáhlý legislativní balík navázaný na nařízení (EU) 2016/429 – právní rámec pro zdraví zvířat, který zásadním způsobem aktualizuje postupy protinákazové ochrany při chovu zvířat a jejich přemísťování i během produkce, přemísťování či obchodování zárodečného materiálu a dalších produktů živočišného původu jak v rámci ČS, tak ve vztahu ke třetím zemím. Většina ustanovení je použitelná přímo, avšak v některých případech je na národní úrovni nezbytná jejich implementace, případně je třeba odstranit vzniklý nesoulad dosavadní národní úpravy s platnou úpravou unijní. PSP novelu zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, nestihla schválit. Návrh novely veterinárního zákona tedy bude nutné předložit vládě v novém volebním období znovu.

Dále také pokračovaly práce na legislativním balíku navázaném na nařízení (EU) 2019/6 o veterinárních léčivých přípravcích a 2019/4 o medikovaných krmivech, oba s účinností od 28. 1. 2022. Implementační novela zákona č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech), ve znění pozdějších předpisů, ovšem také nebude přijata do termínu účinnosti unijních nařízení.

Zelená dohoda pro Evropu a strategie od zemědělce ke spotřebiteli

V návaznosti na Zelenou dohodu pro Evropu a strategii *od zemědělce ke spotřebiteli*⁴⁸ byla v roce 2021 na evropské úrovni započata nová iniciativa v oblasti pesticidů, hnojiv, potravinového zabezpečení, rezistence mikrobů vůči antimikrobikům, pohody zvířat, udržitelnosti zemědělské a potravinářské produkce a ekologického zemědělství, které v dalším období povedou k přípravě a přijetí nové legislativy v těchto oblastech.

Reforma orgánů státní správy lesů a myslivosti

Reforma státní správy lesů a myslivosti je součástí Aplikačního dokumentu ke Koncepci státní lesnické politiky do roku 2035, která byla schválena usnesením vlády č. 116 ze dne 17. 2. 2020. Samotný Aplikační dokument Koncepce byl vládou vzat na vědomí dne 25. 1. 2021. Ministerstvo zemědělství (MZe) ve spolupráci s dalšími subjekty, kterých se tato problematika bezprostředně týká, diskutuje nad možnostmi reformy orgánů státní správy lesů a myslivosti. Dotčené lesnické a myslivecké subjekty, vyjma MV, se shodují na potřebě zavedení nového systému státní správy lesů a myslivosti pro efektivnější výkon zejména dozorové činnosti. Realizace tohoto opatření v rámci Koncepce je stanovena na rok 2026.

Ochrana klimatu a adaptace na jeho změnu

Vyhodnocení **Politiky ochrany klimatu v České republice** bylo zpracováno a předloženo vládě pro informaci v září 2021. ČR podle Vyhodnocení s největší pravděpodobností splní cíl snížení emisí do roku 2020 a svůj cíl do roku 2030 by měla splnit s využitím dodatečných opatření, jako je zejména Modernizační fond. ČR však není na dobré cestě ke splnění cíle snížení emisí skleníkových plynů o 80 % do roku 2050 oproti roku 1990, respektive dosažení klimatické neutrality.

V lednu 2021 vláda schválila **Programový dokument Modernizačního fondu**, který obsahuje 9 specifických programů. V průběhu roku 2021 již byly vyhlášeny výzvy zaměřené na podporu modernizace tepláren, výstavbu fotovoltaických elektráren a zlepšení energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů v průmyslu. V první polovině roku 2021 probíhalo spuštění podpory z prvních tří hlavních programů **Modernizačního fondu**. Otevřené výzvy se zaměřují na změnu palivové základny v teplárenství, výstavbu nových obnovitelných zdrojů energie a opatření v zařízeních v EU ETS směřující k energetickým úsporám a snížení emisí skleníkových plynů. Přibližně 58 % prostředků Modernizačního fondu bude podle zákona přednostně určeno pro výrobce elektřiny v EU ETS. Prostředky budou využívány v letech 2021–2030 a očekáváme, že přinesou úsporu 18 mil. tun emisí CO₂ a energetické úspory ve výši 85 PJ za rok a dále snížení emisí znečišťujících látek (5 kt NO_x).

Dne 13. 9. 2021 schválila vláda 1. aktualizaci **Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR** a 1. aktualizaci **Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu**. *Aktualizace adaptační strategie* reflektuje nové skutečnosti a formuluje cíle k roku 2030. *Aktualizace akčního plánu* lépe reaguje na nejnovější poznatky o negativních dopadech změny klimatu na území ČR (zejm. v rámci projevů dlouhodobého sucha, zvyšování teplot a extrémně vysokých teplot) aformuluje opatření a úkoly na období 2021 - 2025, včetně stanovení finančního rámce.

Adaptační opatření jsou finančně podporována z evropských prostředků (např. prostřednictvím OP ŽP, Programu rozvoje venkova, programu LIFE aj.), a dále z národních programů, např. Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny, Program péče o krajinu a Národní program Životní prostředí. Nově budou adaptační opatření podporována také z NPO a SZP.

Transformace uhelných regionů

V souladu s platným nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1056 z 24. 6. 2021 je na základě Plánu spravedlivé územní transformace (PSÚT) připravován OP ST pro implementaci I. pilíře Mechanismu spravedlivé transformace. Jedná se o základní nástroj směřující na podporu transformace

⁴⁸ Sdělení Komise Strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ pro spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy, ze dne 20. 5. 2020, COM/2020/381 final.

uhelných regionů prostřednictvím diverzifikace ekonomiky těchto regionů, rozvoje nástrojů směřujících k podpoře zaměstnanosti a vzdělávání v nových oborech souvisejících s energetickou transformací. Podpora je cílena na řešení dopadů odklonu od uhlí v Karlovarském, Moravskoslezském a Ústeckém kraji. Program obsahuje tři priority podle jednotlivých krajů. Každá priorita má přidělenou vlastní finanční alokaci, kterou koncem května 2021 schválila vláda: Karlovarský kraj – 15 % (6,3 mld. Kč), Moravskoslezský kraj – 46 % (18,9 mld. Kč) a Ústecký kraj – 39 % (15,8 mld. Kč). V OP ST se zvažují tři typy implementace projektů. Jedná se o strategické projekty, tematicky zaměřené výzvy pro ostatní projekty a dále tzv. zastřešující projekty (administrace drobných projektů v gesci regionů).

MMR předložilo v říjnu PSÚT vládě pro informaci. V listopadu 2021 bude vyhlášena výzva za účelem předprojektové přípravy strategických projektů. Programový dokument OP ST je průběžně v procesu příprav. Ve 4. čtvrtletí 2021 bude probíhat neformální dialog s EK. V lednu 2022 by měl být OP ST současně s PSÚT předložen vládě ke konečnému schválení. Schválení ze strany EK bude následovat poté. Následné spuštění podpory se očekává v první polovině roku 2022.

FST je součástí **Mechanismu spravedlivé transformace**, jehož součástí jsou další dva pilíře – II. pilíř InvestEU a III. pilíř Finanční nástroje Evropské investiční banky (EIB). V rámci přípravy probíhá aktivní dlouhodobá komunikace se zástupci EIB a NRB, se kterými průběžně řešíme možnosti podpory z těchto pilířů. Všechny tyto tři pilíře by měly být provázány v rámci připravovaného Plánu spravedlivé územní transformace.

Provázaně s přípravou OP ST probíhá realizace strategie RE:START prostřednictvím jednotlivých Akčních plánů aktualizovaného Strategického rámce hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje, jehož zaměření cílí také na oblasti, které jsou mimo podporu FST.

Oběhové hospodářství a nakládání s odpady

Pokračuje příprava prováděcích předpisů k nové odpadové legislativě a aktualizace **Plánu odpadového hospodářství ČR pro období 2015–2024** (POH ČR). Dne 7. 8. 2021 nabyla účinnosti vyhláška č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady. Dne 1. 10. 2021 vešla v platnost vyhláška č. 345/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s vozidly s ukončenou životností.

Navrhaná aktualizace POH ČR byla předmětem zjišťovacího řízení v procesu SEA, podle kterého nemá tato koncepce významný vliv na životní prostředí a veřejné zdraví, a proto nebude v procesu SEA posuzována. V září 2021 byla aktualizace nařízení vlády o POH předložena do vnitřního připomínkového řízení, v říjnu a listopadu 2021 proběhlo mezirezortní připomínkové řízení a předpokládá se schválení POH ČR vládou v 1. čtvrtletí roku 2022.

Příprava **Strategického rámce oběhového hospodářství v ČR – Cirkulární Česko 2040** i nadále pokračuje. V květnu 2021 se uskutečnila veřejná konzultace, v září 2021 byl dokument předložen do mezirezortního připomínkového řízení. Finalizace se předpokládá do konce roku 2021.

Podpora přechodu k oběhovému hospodářství bude v obdobném rozsahu jako v předešlém programovém období podporována v novém OP ŽP 2021–2027. Podporovány budou nadále projekty zaměřené na předcházení vzniku odpadů včetně potravinových bank. Pokračovat se bude v podpoře sběru a třídění odpadů, a to zejména vysoce účinných technologií, materiálového využití odpadů apod.

V NPO pokračuje příprava investiční podpory pro přechod k oběhovému hospodářství v rámci komponenty 2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda, kde je plánována významná podpora investic do budování recyklační infrastruktury. V rámci plánovaných investic budou podporovány projekty vedoucí k rozvoji cirkulární ekonomiky v oblasti nakládání s biologicky rozložitelnými odpady. Podpora bude především zaměřena na řešení problematiky zapravování kompostu vyprodukovaného ze zařízení na zpracování bioodpadů do zemědělské půdy. Investice tak budou přispívat k přechodu na principy oběhovosti, vedoucí směrem ke klimatické neutralitě a

dlouhodobé konkurenceschopnosti. Plánovaná alokace na podporu investic do Budování recyklační infrastruktury je 1,6 mld. Kč.

Ochrana ovzduší

Opatření stanovená v aktualizovaném Národním programu snižování emisí jsou průběžně plněna, v roce 2021 došlo k nastavení podmínek podpory výměny kotlů na pevná paliva z prostředků programu *Nová zelená úsporám* a OP ŽP, kde byly připraveny závazné pokyny a základní rámec programů, dále je zpracováváno hodnocení RIA k připravované novele zákona o ovzduší, která bude dle plánu legislativních prací vlády na rok 2022 předložena vládě do 30. 6. 2022, a to s ohledem na rozsah změn a na očekávanou náročnost připomínkových řízení. Došlo k přijetí legislativních opatření zaměřených na snižování emisí amoniaku týkajícího se nakládání s hnojivy.

V rámci implementace Programů zlepšování kvality ovzduší proběhla jednání pracovních skupin, na kterých byli přítomni zástupci cílových orgánů veřejné správy. MŽP jednak poskytlo obcím a krajům podporu a metodické vedení v rámci konkrétní náplně opatření. Finanční podpora personálních kapacit obcí a krajů k implementaci programů zlepšování kvality ovzduší byla zajištěna prostřednictvím výzvy č. 2/2021 Národního programu Životní prostředí.

V novém programovém období budou v rámci OP ŽP 2021–2027 dále podporovány projekty zaměřené na náhrady a rekonstrukce stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší a projekty cílící na pořízení a modernizaci systémů pro posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění ovzduší. Nově také budou podporovány projekty zaměřené na pořízení a náhradu monitorovacích systémů pro kontinuální měření emisí.

Ochrana před povodněmi

V roce 2021 probíhaly procesy, které směřovaly k závaznosti plánů pro zvládání povodňových rizik pro období 2021–2027. Opatření v oblasti ochrany před povodněmi byla podporována v rámci OP ŽP 2014–2020 a budou zahrnuta i do navazujícího OP ŽP 2021–2027. Podpora se bude zaměřovat na preventivní opatření pro ochranu před povodněmi, na vlastní realizaci protipovodňových opatření (prioritně přírodě blízkých) i podporu povodňové operativy, jakož i podkladových studií a plánů.

Budou realizována opatření z plánů pro zvládání povodňových rizik. V roce 2021 bude MZe pokračovat v realizaci opatření v dalších etapách dotačního programu „Prevence před povodněmi“. MŽP pokračuje v přípravě plánů pro zvládání povodňových rizik.

V roce 2021 pokračuje dotační program MZe III. a IV. etapou – 129 260 „Podpora prevence před povodněmi III“ (2014–2022) a 129 360 „Podpora prevence před povodněmi IV“ (2019–2024). V rámci III. etapy probíhá realizace poslední významné akce Protipovodňová opatření v Olomouci s termínem ukončení v roce 2022. V rámci IV. etapy programu byla v roce 2021 zahájena významná investiční akce zabezpečení Vodního díla (VD) Orlík před účinky velkých vod (jedná se zatím o největší investici programu Prevence před povodněmi, který v etapách kontinuálně pokračuje od roku 2002). V roce 2022 se předpokládá zahájení V. etapy programu „Podpora prevence před povodněmi“. Z prostředků III. a IV. etapy programu se připravují také předprojektové dokumentace vodních nádrží v regionech dlouhodobě postihovaných suchem (VD Vlachovice, VD Kryry) a vodních děl určených primárně k protipovodňové ochraně (VD Skalička).

Od roku 2020 probíhají přípravy NPO. V následujících letech je tak plánováno financování cca 40 akcí programu „Prevence před povodněmi“ v celkové výši 2,530 mld. Kč.

Na začátku roku 2022 bude v rámci NPO vyhlášena výzva na aktivitu „Zajistit přírodně blízkou ochranu proti povodním a suchu a zvládání povodňových rizik ve městě Brně“ s alokací 762 mil. Kč.

Ochrana před následky sucha

V roce 2021 se kromě **plnění a aktualizace vládou přijatých dokumentů** souvisejících se změnou klimatu (projevující se i v oblasti sucha), Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR

(2015) a na ni navazujícího Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu (2017) bude pokračovat i v plnění vládou přijaté Koncepce ochrany před následky sucha pro území ČR (2017). Především se bude jednat o pokračování v naplňování existujících programů a realizaci potřebných opatření jako např. „Dešťovka“, Nové zdroje pitné vody pro obce, Mokřady a tůně, Malé vodní nádrže, Revitalizace vodních toků, Výsadba dřevin, Zvyšování odolnosti lesů vůči suchu, Zelené střechy, Monitorování a hodnocení sucha - včetně obnovy sítě monitoringu hlubokých vrtů, Umělá infiltrace - výzkum a realizace konkrétních lokalit, Revize hydrogeologických rajónů.

Na obě předchozí témata navazuje i oblast hospodaření se srážkovými vodami v obcích a městech, která je i v roce 2021 podporována OP ŽP 2014-2020 a bude zahrnuta i do navazujícího OP ŽP 2021–2027.

V gesci MZe jsou realizována opatření za účelem zvýšení retence a akumulace vody v krajině v rámci programů Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže a Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích. Cílem je podpora směřovaná do malých vodních děl prostřednictvím jejich výstavby, obnovy a rekonstrukcí. Další oblastí je podpora rostlinné výroby budováním závlah za účelem udržení rostlinné produkce, především v nejsušších oblastech ČR. Za tímto účelem disponuje MZe dotačním titulem „Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy“. Jako zcela zásadní vnímáme podporu propojování a rozšiřování vodárenských soustav a skupinových vodovodů a jejich zdrojové posilování, včetně posilování akumulací pitné vody pro zajištění plynulého a bezpečného zásobování obyvatelstva pitnou vodou a dalších odběratelů pro spolehlivé fungování ekonomiky společnosti. Velmi zranitelnou oblastí se ukázal být Zlínský kraj, z tohoto důvodu byly zahájeny práce na přípravě vodárenské nádrže Vlachovice a v roce 2020 byly zahájeny výkupy nemovitých věcí pod budoucí zátopou vodního díla. V přípravě jsou rovněž víceúčelové vodní nádrže Nové Heřminovy, Skalička, Senomaty, Šanov a Kryry. Zde probíhají výkupy nemovitých věcí pod budoucí zátopou, případně další přípravné projekční práce.

MŽP vydalo dne 4. 6. 2021 ve spolupráci s MZe společnou metodiku k přípravě plánů pro zvládnutí sucha a stavu nedostatku vody, přičemž tyto plány na úrovni krajů musí být přijaty do konce ledna 2023 a na celostátní úrovni do konce ledna 2024.

Na začátku roku 2022 bude v rámci NPO vyhlášena výzva na aktivitu „Hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu“ s alokací 992 mil. Kč.

3.3 Vzdělávání a trh práce

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání v oblasti regionálního školství

Vzhledem ke končícímu programovému období nebyly v OP VVV v roce 2021 vyhlašovány nové výzvy. Ukončeny byly výzvy na personální podporu škol, realizaci projektových dnů, zkvalitňování výuky prostřednictvím ICT technologií, zahraniční stáže učitelů, zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality vzdělávání na území krajů. Jako v předcházejícím roce byla podpora ovlivněna pandemií COVID-19.

V rámci příprav nového programového období (2021-2027) schválilo MŠMT dne 15. 4. 2021 Programový dokument OP JAK, který byl schválen vládou ČR 4. 10. 2021. V návaznosti na výsledky oficiálních vyjednávání s EK budou připravovány a vyhlášeny výzvy provázané v relevantních oblastech se Strategií vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ (Strategie 2030+).

OP JAK navazuje na OP VVV. V oblasti regionálního školství se zaměří na snížení vzdělanostních nerovností, maximalizaci rozvoje potenciálu každého jednotlivce a snížení studijní neúspěšnosti, na modernizaci obsahů a metod vzdělávání, zvýšení atraktivity učitelské profese, profesní rozvoj vedení škol a posílení kvalitní spolupráce a budování vzájemné důvěry všech klíčových aktérů ve vzdělávání spolu s posilováním spolupráce škol, firem a dalších socioekonomických aktérů v oblasti praktické výuky.

Za MŠMT probíhá financování v rámci dotačních výzev zaměřených na podporu zvyšování kvality a inkluzivnosti systémů vzdělávání a odborné přípravy, podporu technických a digitálních dovedností, učitelského povolání, zaměstnanosti aktivními politikami na trhu práce, poskytování dovedností (včetně digitálních dovedností) a přístupu k digitálnímu učení.

Předškolní vzdělávání

V průběhu roku 2021 byly realizovány klíčové aktivity Strategie 2030+, stanovené v implementační kartě Podpora předškolního vzdělávání. Započaty byly práce na úpravě Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV), jejichž cílem je aktualizovat RVP PV a zvýšit kvalitu předškolního vzdělávání. Účelem přijatých změn je mj. umožnit více individualizovat vzdělávání, rozvíjet sociálně-emoční oblast a podporovat duševní zdraví dětí.

Od 1. 9. 2021 je v účinnosti novela vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, která nově upravuje organizaci vzdělávání ve skupinách pro jazykovou přípravu. Ředitel mateřské školy zřizuje skupinu nebo skupiny, pokud se povinného předškolního vzdělávání účastní určený počet dětí, které jsou cizinci. Skupiny jsou zřizovány pro bezplatnou jazykovou přípravu v rozsahu 1 hodiny týdně pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

Základní vzdělávání

MŠMT zpracovalo upravený systém podpory pro vzdělávání cizinců v povinném předškolním a základním vzdělávání (novelizaci příslušných vyhlášek), který by měl začít fungovat během školního roku 2021/22 a měl by nastavit systémovou podporu v této oblasti. Systém umožňuje částečnou podporu také pro žáky s českým občanstvím, kteří mají prokazatelně obdobné integrační potřeby jako cizinci. Do doby novelizace školského zákona je tato podpora nenároková. V přechodném období 2. pololetí šk. roku 2020/21 je zajištěno financování podpory cizinců v předškolním vzdělávání dotační výzvou a v základním vzdělávání z rezervy krajských úřadů. Národní pedagogický institut ČR (NPI) připravil metodické materiály pro školy (kurikulum češtiny jako druhého jazyka, orientační vstupní test), které budou součástí kompletní metodiky k upravenému systému podpory cizinců.

V roce 2021 byly zahájeny práce na revizích RVP ZV, v souladu s cíli Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+. Nové RVP přinesou především provzdušnění a zpřehlednění učiva, zároveň také jednoznačnější formulované cíle a vymezení požadovaného obsahu. Spolu s tím bude také poskytována

podpora v podobě snadno využitelných a ověřených metodických materiálů jak pro plánování výuky, tak pro práci v hodinách a ověřování výsledků vzdělávání.

Digitální vzdělávání

Potřeba rozvoje digitálního vzdělávání byla reflektována ve Strategii 2030+ a jejích implementačních kartách, které obsahují konkrétní kroky v této oblasti. Patří mezi ně zejména implementace Rámce digitálních kompetencí učitelů, revize RVP ZV v oblasti ICT a inovace oborové soustavy. Digitálnímu vzdělávání pak bude věnována náležitá pozornost při přípravě následujícího Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR.

V rámci digitálního vzdělávání byl schválen nový rámcový vzdělávací program pro základní školy v oblasti ICT představující nový obor Informatika a novou digitální kompetenci za podpory řady vzdělávacích zdrojů pro učitele a žáky. Zároveň bylo vyhlášeno pokusné ověřování nového pojetí výuky vzdělávání vzdělávacího okruhu Informační technologie a průřezového tématu Člověk a digitální svět ve středním odborném vzdělávání.

MŠMT je gestorem komponenty NPO 3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace, která pomůže vzdělávací systém připravit na vhodné a věku adekvátní využívání digitálních technologií ve všech oblastech vzdělávání tak, aby se staly smysluplnou součástí výuky a podporovaly jak informatické myšlení, tak digitální gramotnost žáků. Součástí této komponenty je mj. vytvoření fondu mobilních digitálních zařízení pro žáky ze sociálně slabých rodin s cílem prevence digitální propasti. První intervence NPO jsou naplánované na rok 2022.

Podpora pedagogických a nepedagogických pracovníků

Byla zahájena činnost Středního článku podpory. Jedná se o projekt reálné podpory školy se zaměřením na oblast nerovností ve snaze o zlepšení výsledků vzdělávání a formování podmínek pro fungování škol. Dále společně se Sdružením místních samospráv ČR byla zahájena příprava pilotáže možnosti přenesení vybrané nepedagogické činnosti školy na zřizovatele. Aktuálně je také vytvářen konkrétní model parametrizace příslušných podpůrných pedagogických pozic, např. školní speciální pedagog, školní psycholog či nově školský logoped.

MŠMT zahájilo přípravu nového vzdělávání ředitelů jako pedagogických lídrů na NPI, kteří dokážou ve školách prosazovat cíle Strategie 2030+ a nové kurikulum, ve spolupráci s organizací Ředitel naživo. Program by měl začít fungovat od školního roku 2022/2023. Za podporu MŠMT považuje i zahájení participativního procesu, který je zaměřený na reformu pregraduální přípravy učitelů s cílem nastavit podmínky pro kontinuální zlepšování kvality přípravného vzdělávání a úzkého propojení studia s praxí. V neposlední řadě se realizují kroky vedoucí ke snížení administrativní zátěže škol. MŠMT připravuje pokusné ověřování modelu intenzivní práce s učiteli na proměnách metod výuky směrem k aktivizačním metodám, které rozvíjejí spolupráci dětí a hlubší kompetence.

Odborné vzdělávání

S ohledem na objektivní výpadek prezenční přítomnosti žáků na vzdělávání bylo ředitelům škol doporučeno od 1. 2. 2021, aby se v rámci výuky zaměřili na předměty související se závěrečnou a maturitní zkouškou a od obnovení prezenční přítomnosti na praktickém vyučování, aby posílili praktickou výuku. Závěrečné zkoušky u oborů vzdělání s výučním listem a maturitní zkoušky proběhly v upravené podobě.

Pokračovalo naplňování implementační karty Inovace oborové soustavy, jejímž cílem je funkční, dostupná a atraktivní oborová soustava, která prostřednictvím revize obsahu vzdělávání zajistí, aby byli jeho absolventi vybaveni kompetencemi pro další profesní i neprofesní vzdělávání, osobní život a dlouhodobou uplatnitelnost na trhu práce. Probíhala oborová revize a inovace soustavy oborů vzdělání tak, aby umožnila žákům dostupnou profesní volbu. Byla zahájena tvorba standardu kvality a podmínek praktického vyučování na firemních a školních pracovištích, na kterých probíhá praktické vyučování. Inovace oborové soustavy je vnímána jako trvalý proces synchronizace vzdělávání ve středních školách s požadavky trhu práce/společnosti na kompetence absolventů škol.

Vysokoškolské vzdělávání

Dne 1. 1. 2021 vstoupila v účinnost novela zákona o vysokých školách (VŠ) upravující pravidla pro vzdělávání na vysokých školách v případě vyhlášení krizového opatření podle krizového zákona nebo z důvodu nařízení mimořádného opatření. Novela uvedeného zákona, která zmocní MŠMT stanovovat minimální výši doktorského stipendia a minimální časovou dotaci vyhrazenou prezenčním studentům doktorského studia na plnění studijních povinností a realizaci dizertačního výzkumu bude do legislativního procesu předložena na začátku roku 2022.

Na rok 2021 byl vyhlášen Institucionální program pro veřejné vysoké školy, který umožní rychlou realizaci prioritních cílů stanovených ve Strategickém záměru ministerstva pro oblast vysokých škol na období od roku 2021. Na další období byla pak vyhlášena realizace Programu na podporu strategického řízení VŠ 2022-2025 posilujícího aspekty kontraktového financování a význam strategických rozhodnutí vedení VŠ.

V roce 2021 bylo dokončeno hodnocení výzkumných organizací v segmentu vysokých škol podle Metodiky 2017+.

Podpoře vysokého školství se významně věnují projekty vzniklé v rámci OP VVV – zaměřené na rozvoj a úpravy studijních programů, zefektivnění práce se studenty se specifickými potřebami a budováním potřebné infrastruktury. Na OP VVV navazuje OP JAK reagující na Doporučení Rady pro ČR.

Další vzdělávání

V roce 2021 pokračuje rozvoj Národní soustavy kvalifikací (NSK) a registru profesních kvalifikací. NSK je zakotvena Zákonem o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů, který má za cíl motivovat dospělou populaci k dalšímu vzdělávání.

Projekt Upskilling CZ, který zaměřuje pozornost na podporu sítě autorizovaných osob NSK, které mají právo organizovat a provádět zkoušky z profesních kvalifikací vedoucích k tzv. úplné profesní kvalifikaci úrovně EQF 3 a 4, nebo které provádějí zkoušky u profesních kvalifikací zahrnujících rozvoj digitálních kompetencí.

NSK se dále rozvíjí jako nástroj umožňující získání kvalifikace nebo dosažení stupně vzdělání. V roce 2020 bylo schváleno 434 profesních kvalifikací, z toho 384 revidovaných a 50 nových. Zkoušku z profesní kvalifikace úspěšně vykonalo cca 21,2 tis. osob. Letos bylo do konce srpna schváleno 141 profesních kvalifikací, z toho 91 revidovaných a 50 nových. Zkoušku z profesní kvalifikace úspěšně vykonalo přes 14,7 tis. osob.

Stále důležitější je podpora celoživotního vzdělávání, včetně zapojení věkových skupin 55+ a 65+. Víze moderního vzdělávání by měla vycházet z principu celoživotního učení. Současně probíhá metodická podpora ve spolupráci s odbory, NNO, zaměstnavateli a knihovnami. Nutné je rozvíjet systémové prostředí v oblasti dalšího vzdělávání s cílem zvýšit poptávku a motivaci občanů ČR, aby se více účastnili dalšího vzdělávání (DV) a aby DV chápali jako důležitý nástroj pro možnost pracovního i osobního rozvoje a pro zlepšení své pozice na trhu práce, a to v následujících oblastech:

- 1) Vznik koordinačního mechanismu na tripartitní bázi pro oblast rekvalifikací a DV;
- 2) Vytvoření databáze nabídky rekvalifikací a DV;
- 3) Rozšíření cílových skupin, které se mohou účastnit rekvalifikací;
- 4) Rozšíření obsahové nabídky vzdělávání a větší podpora re/upskillingu;
- 5) Vznik a rozvoj sítě moderních vzdělávacích center.
- 6) Výše zmíněné reformy byly začleněny do komponenty 3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti

a rozvoj trhu práce NPO, kde je na oblast re/upskillingu alokováno 7 mld. Kč.

- 7) V návaznosti na výše uvedené cíle dojde do konce roku 2021 k ustanovení Výboru pro další vzdělávání a rekvalifikace a ke změně metodik upravujících realizaci rekvalifikačních kurzů tak, aby byl rozšířen okruh osob, které tohoto nástroje APZ mohou aktivně využít. Zejména se jedná o akcent účasti zájemců o zaměstnání v rekvalifikačních kurzech a odstranění podmínky přímé návaznosti kurzů na okamžité uplatnění podpořené osoby na trhu práce.

Rovněž byly zahájeny přípravné práce na vytvoření databáze rekvalifikací jako systémového IT nástroje MPSV a ÚP ČR.

Politika zaměstnanosti

Stejně jako v roce 2020 i v roce 2021 bylo stěžejním úkolem politiky zaměstnanosti vypořádat se s dopady pandemie COVID-19 na trh práce a zabránění nárůstu nezaměstnanosti. Pokračovala proto realizace Cíleného programu podpory zaměstnanosti **Antivirus**. Do 31. 5. 2021 byl program Antivirus realizován v plném rozsahu, tj. ke krytí nákladů vzniklých zaměstnavateli výplatou náhrady mzdy jak při nařízené karanténě nebo izolaci zaměstnanci, tak i v případě vzniku překážek v práci na straně zaměstnavatele z důvodu nuceného uzavření provozu, výpadku vstupních dodávek či omezení poptávky. Vláda dne 29. 11. 2021 schválila prodloužení režimu A programu Antivirus, a to do 28. 2. 2022. Zároveň znovu aktivovala režim B na období od 1. 11. 2021 do 28. 2. 2022. Vzhledem k nepříznivé pandemické situaci je tedy opět možné zaměstnavatelům poskytnout příspěvek i na vyplacené náhrady mezd zaměstnancům z důvodu poklesu odbytu.

Vláda schválila v reakci na aktuální vývoj pandemie COVID-19 návrh zákona o mimořádném příspěvku zaměstnanci při nařízené karanténě. Vyplácet příspěvek bude zaměstnavatel. Vyplacení si ovšem budou moci odečíst z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. V současné chvíli se počítá s vyplácením příspěvku nejdéle do 30. 6. 2022. Vláda schválila také návrh zákona o dalších úpravách poskytování ošetrovného v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii, kterým se znovuzavede krizové ošetrovné. Rodiče, kteří zůstanou doma s dětmi, tak budou mít nárok na ošetrovné po celou dobu uzavření školy nebo třídy anebo při individuální karanténě dítěte. S platností se počítá od 1. 11. 2021 do 28. 2. 2022.

Obdobným způsobem MPSV urychleně reagovalo na katastrofální dopad extrémních povětrnostních jevů na konci června na území jižní Moravy a v Ústeckém kraji. S cílem udržet zaměstnanost u zasažených zaměstnavatelů a podpořit katastrofou zasažené zaměstnance připravilo MPSV regionální cílený program podpory zaměstnanosti „Tornádo“.

V průběhu 1. poloviny roku 2021 byl dokončen legislativní proces přijetí nového opatření **„příspěvek v době částečné práce“**, které je českou obdobou německého „kurzarbeitu“. Opatření se stalo součástí zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 1. 7. 2021. Příspěvek v době částečné práce lze poskytovat zaměstnavateli poté, co vláda ČR po projednání v RHSD opatření aktivuje vydáním prováděcího nařízení vlády. K aktivaci dojde v případě závažných hospodářských krizí či mimořádných situacích majících potenciálně negativní dopad na zaměstnanost jako jsou přírodní pohromy, masový kyberútok či pandemie. Příspěvek bude možné poskytnout zaměstnavateli, pokud není z uvedených důvodů schopen svým zaměstnancům přidělovat práci v rozsahu 20 % až 80 % jejich týdenní pracovní doby rozvržené na kalendářní měsíc. Zaměstnavatel je povinen po tuto dobu, pokud chce využít příspěvku, zaměstnancům vyplácet náhradu mzdy ve výši minimálně 80 % jejich průměrného výdělku. Výše příspěvku činí 80 % vyplacené náhrady mzdy a z ní odvedeného pojistného, maximálně však 1,5násobek průměrné mzdy a poskytovat jej lze nejvýše po dobu 12 měsíců. Zároveň se zaměstnavatel zavazuje udržet podporované zaměstnance po dobu poskytování příspěvku a po ukončení jeho poskytování po dobu rovnající se polovině doby poskytování příspěvku. Cílem opatření je tedy udržet zaměstnanost, poskytnout podporu životaschopným zaměstnavatelům a v neposlední řadě udržet koupěschopnost pracovní síly. Na podobě opatření se shodla jak odborná veřejnost v rámci RHSD, tak politická reprezentace.

V roce 2021 ÚP ČR dále zahájil realizaci projektu **Podpora flexibilních forem zaměstnávání (FLEXI)**. Projekt navazuje na ukotvení právní úpravy sdíleného pracovního místa, § 317a zákona

č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. V projektu FLEXI je podporováno prostřednictvím mzdových příspěvků vytváření sdílených pracovních míst u zaměstnavatelů, včetně jeho derivátu „generační tandem“. Ten je určen k podpoře mezigenerační solidarity a přenosu zkušeností. V generačním tandemu dochází ke kombinované podpoře udržení zaměstnanosti osob v předdůchodovém věku, zpravidla v roli mentorů, a podpoře osob, které vstupují na trh práce nově při po přerušení – absolventi a pečující osoby.

Zaměstnanost žen

Vláda pokračovala v naplňování **Koncepci rodinné politiky**, která obsahuje celkem 39 opatření za účelem komplexní podpory rodin s dětmi. Jedná se například o opatření zaměřená na zvýšení participace rodičů s dětmi na trhu práce například zvýšením dostupnosti služeb péče o (předškolní) děti, podporou flexibilních forem zaměstnávání, úpravou rodičovského příspěvku za účelem zvýšení možnosti využívání služeb péče o předškolní děti či opatření s cílem snižování genderových rozdílů v odměňování.

Konkrétně došlo k navýšení finanční alokace pro národní dotační titul Rodina na 120 mil. Kč, a zároveň k prohloubení důrazu na rovnost žen a mužů jako hodnotícího kritéria programu. Dále byla ustavena Pracovní skupina k primární prevenci na podporu rodin, jejímž cílem je zhodnotit současný stav podpory rodin v oblasti služeb primární prevence a doporučit opatření, která pomohou zlepšit postavení takto zaměřených služeb.

Novelou zákoníku práce je od ledna 2021 upraven koncept **sdíleného pracovního místa** jakožto nové flexibilní formy práce, kdy se na stejném pracovním místě mohou střídát alespoň dva zaměstnanci s kratší pracovní dobou.

Od 1. 7. 2021 mohou rodiny tzv. dočerpávat rodičovský příspěvek, a to v případě kdy se jim narodí další dítě ještě před dočerpáním rodičovského příspěvku na starší dítě. Od 1. 7. 2021 je nově možné žádat o náhradní výživné, které má po přechodnou dobu finančně podpořit nezaopatřené děti v situaci, kdy má rodič z rozhodnutí soudu (na základě exekučního titulu) platit výživné, ale svou vyživovací povinnost vůči dítěti (dětem) neplní. A dále došlo od 1. 7. 2021 k rozšíření okruhu příjemců přídatků na dítě (nově pro rodiny s max. 3,4násobkem životního minima) a ke zvýšení vyplácené částky o 26 % (zároveň tzv. motivační bonus byl zvýšen z 300 na 500 Kč).

V rámci probíhajícího **projektu 22 % K ROVNOSTI** zaměřeného na snižování rozdílů v odměňování žen a mužů vznikla podkladová část Akčního plánu pro oblast rovného odměňování zaměřená na transparentnost, desegregaci ve vzdělávání, podporu žen a mužů na trhu práce v souvislosti s rodinným životem a pečovatelskými povinnostmi, rovné odměňování ve státní správě, nedostupnost dat, kontrolování rovného odměňování a další. Projekt zapojuje klíčové aktéry této problematiky, jako jsou Státní úřad inspekce práce, Kancelář veřejného ochránce práv, ÚP ČR, sociální partneři a konkrétní zaměstnavatelé ze soukromého i veřejného sektoru. V rámci projektu pokračoval rozvoj a testování analytického nástroje Logib, a to ve veřejné i komerční sféře. Projekt pokračoval v mentoringu a poskytování poradenství veřejnosti, firmám i institucím.

Za účelem odstraňování genderových nerovností na trhu práce přijala vláda ČR 8. 3. 2021 **Strategii rovnosti žen a mužů na léta 2021-2030**. Kromě podpory rovnosti žen a mužů na trhu práce se strategie zaměřuje mj. na potírání genderových stereotypů, zvyšování zastoupení žen v rozhodovacích pozicích, podporu dostupnosti služeb péče o děti či prevenci domácího a sexuálního násilí.

Služby péče o děti

Zásadní službu péče o děti mladší tří let představují dětské skupiny, které upravuje zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů (zákon o dětské skupině). MPSV evidovalo k 1. 9. 2021 1150 aktivních dětských skupin s více než 15 000

místy pro děti. MPSV také pokračovalo v realizaci systémového **projektu Podpora implementace dětských skupin**, v jehož rámci je poskytováno komplexní poradenství a metodická podpora poskytovatelům dětských skupin k implementaci zákona o dětské skupině.

Novela zákona o dětské skupině zavádí stabilní financování dětských skupin ze státního rozpočtu po ukončení podpory z Evropského sociálního fondu za účelem zvýšení dostupnosti služeb péče o děti a podpory sladování pracovního a rodinného života. Dále stanovuje podmínky péče o nejmladší věkovou skupinu dětí od šesti měsíců věku v malém kolektivu maximálně čtyř dětí a také přináší další zvýšení kvality poskytovaných služeb. Novela je účinná od 1. 10. 2021.

Dětské skupiny a mikrojesle (tj. služba péče pro nejmenší děti od šesti měsíců do čtyř let v malém kolektivu maximálně čtyř dětí) velmi usnadňují návrat rodičů na trh práce. Ze závěrečné evaluační zprávy projektu **Mikrojesle** vyplývá, že po nástupu dětí do mikrojeslí se téměř zdvojnásobil počet rodičů, kteří uvedli, že jsou díky umístění dítěte do služby péče o dítě zaměstnaní na plný nebo zkrácený úvazek. V současnosti je v provozu 98 mikrojeslí financovaných z OPZ ESF, většina bude fungovat do poloviny roku 2022. Na základě novely zákona č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině, ve znění účinném od 1. 10. 2021, mohou dětské skupiny pečovat o děti od 6 měsíců ve skupině nejvýše 4 dětí mladších 4 let věku (viz výše). Vzhledem k tomu, že mikrojesle nejsou v současné době legislativně ukotveny, pokud chtějí stávající poskytovatelé mikrojeslí pokračovat v provozu po skončení projektu financovaného z ESF OPZ, je nutné současná zařízení zaevidovat jako dětskou skupinu. Žádost o příspěvek na provoz mohou poskytovatelé služby péče o dítě v dětské skupině s platným oprávněním podat nejdříve v termínu od 1. do 31. 1. 2022.

Opatření na podporu sladování pracovního a rodinného života

V roce 2021 pokračovalo MPSV v realizaci systémového **projektu Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů**, jehož cílem je zlepšit koordinaci celostátních a regionálních politik v oblasti podpory rodin, a to prostřednictvím sítě krajských poradců a fungování celostátní i regionálních platforem. Projekt se v tomto období zaměřil na přípravu návrhů implementace opatření rodinné politiky v krajích. Projekt byl prodloužen do konce června 2022.

Podpora rovnosti žen a mužů

V březnu 2021 byla schválena Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030. Jedná se o druhý rámcový vládní dokument k uplatňování politiky rovnosti žen a mužů. Strategie formuluje více než 400 opatření pro zvýšení kvality života žen i mužů v ČR a kromě problematiky vzdělávání a trhu práce zohledňuje také oblasti jako je prevence a potírání genderově podmíněného násilí, zastoupení žen v rozhodovacích pozicích, genderové stereotypy či téma zdraví. Strategie svým komplexním zaměřením reflektuje skutečnost, že genderové nerovnosti ve společnosti jsou často vzájemně provázané. Za tímto účelem byla v roce 2020 započata realizace projektu financovaného z Norských fondů, který by měl mj. přispět ke zlepšení prevence sexuálního násilí mezi mládeží prostřednictvím osvěty na školách. V srpnu 2021 byla schválena také aktualizace Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019–2022. Větší pozornost bude věnována prevenci násilí na seniorech nebo kybernásilí.

V oblasti vzdělávání a trhu práce si Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030 klade za cíl mj. zvýšit participaci mužů na péči, zvýšit dostupnost zařízení péče, snížit míru genderové segregace studijních oborů, snížit rozdíly v odměňování žen a mužů nebo snížit míru ohrožení chudobou. Na implementaci opatření Strategie bude využit také Operační program Zaměstnanost+.

Zaměstnávání zahraničních pracovníků

Počet cizích státních příslušníků pohybujících se na českém trhu práce v posledních letech významně narůstá. K 31. 8. 2021 se na českém trhu práce pohybovalo v postavení zaměstnanců celkem 705 883 cizích státních příslušníků, z nichž bylo 398 804 občanů EU/EHP a Švýcarska včetně rodinných příslušníků, kteří měli volný vstup na český trh práce. Další část tvořili cizinci, kteří nepotřebují k výkonu zaměstnání pracovní oprávnění, jejich počet činil 149 883 osob. Na českém trhu práce působili

těž cizinci, kteří byli držiteli pracovního oprávnění, a to v počtu 157 196 osob, z toho 60 372 držitelů povolení k zaměstnání, 95 613 držitelů zaměstnaneckých karet a 1 211 držitelů modrých karet.

Nástrojem pro usměrňování dlouhodobé pracovní migrace ze třetích zemí jsou migrační programy schválené vládou za účelem dosažení ekonomického přínosu pro ČR. S platností od 1. 8. 2021 byla v reakci na potírání zastřené zprostředkování zaměstnání v Programu vysoce kvalifikovaný zaměstnanec, Programu klíčový a vědecký personál a Programu kvalifikovaný zaměstnanec zavedena pravidla týkající se posuzování zaměstnavatelů s ohledem například na jejich personální propojení s agenturou práce.

V roce 2020 byla nařízením vlády nově nastavena výše kvót pro zaměstnanecké karty na rok 2021. Výše kvót navzdory ekonomickému útlumu v roce 2020 nebyla snížena pod úroveň roku 2019, protože zájem zaměstnavatelů o zahraniční pracovníky zůstal nadále silný. Kvóty pro podávání žádostí o zaměstnanecké karty vysoce kvalifikovanými pracovníky byly dokonce navýšeny.

Vzhledem k omezeným kapacitám úřadů, které se podílejí na procesu vydávání pobytových (pracovních) oprávnění, k avizovaným potřebám zaměstnavatelů a obecně k vlivu imigrace na trh práce, ale i s ohledem na její dopad na systémy veřejných služeb (zdravotnictví, školství, systémy sociálního zabezpečení, politiky bydlení) a s přihlédnutím k demografickému vývoji společnosti je žádoucí na téma zahraniční zaměstnanosti vést mezirezortní debatu se zapojením sociálních partnerů, samospráv a občanské společnosti, která se bude zabývat i alternativními způsoby naplňování potřeb trhu práce (modernizace ekonomiky, zapojování ekonomicky neaktivních a podobně).

V průběhu roku 2021 pokračovala realizace projektu financovaného z Programu na podporu strukturálních reforem, v jehož rámci bude do roku 2022 vznikat studie proveditelnosti tzv. Multikriteriálního bodového systému preferenční migrace, který umožní řídit ekonomickou migraci na základě potřeb trhu práce a zároveň umožní výběr pracovníků ze zahraničí na základě potřebných kvalifikací a dovedností. Prostřednictvím sdílení dobré praxe s partnery ze států, ve kterých již obdobné systémy fungují, byly dále identifikovány nástroje bránící pracovnímu vykořisťování pracovníků ze zahraničí a sociálnímu dumpingu. V současné době jsou dokončovány analýzy úspěšnosti pracovníků ze zahraničí na českém trhu práce, které by měly ukázat jejich přínos pro českou ekonomiku a měly by být klíčové z hlediska nastavení parametrů nového systému ekonomické migrace. Realizační tým projektu se zároveň scházel se zástupci veřejného sektoru (Ministerstva a vládní agentury) a také se zástupci zaměstnavatelů a odborů, aby zjistil jejich potřeby a podněty vedoucí k nastavení české verze bodového systému. Studie proveditelnosti bude obsahovat vyhodnocení stávajícího systému ekonomické migrace, ve kterém budou ve spolupráci se zapojenými ministerstvy (MV, MZV, MPO) řešeny otázky kapacity imigračního systému.

Sociální politika - Dlouhodobá zdravotně sociální péče

Původním záměrem, jenž se stále nedaří realizovat, je propojení oblastí zdravotně sociálního pomezí, které se ministr zdravotnictví a ministryně práce a sociálních věcí rozhodli realizovat formou změnového zákona. Ani v roce 2021 se však nepodařilo vypracovat zamýšlený návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s úpravou zdravotních a sociálních služeb. Tento úkol byl proto z plánu legislativních prací na rok 2021 vyřazen a převeden do plánu na rok 2022. Cílem a obsahem návrhu bude definice sociálně zdravotních služeb, definice klienta dlouhodobé péče a jeho potřeb a nároků a optimalizace a sjednocení poskytování systému dlouhodobé péče, nastavení jednotného vnímání kvality, a to jak na vstupu, tak i procesu i výstupu poskytování a zvýšení dostupnosti dlouhodobé péče a zvýšení efektivnosti využití stávajících zdrojů financování tak, aby systém adekvátně reagoval na potřeby klientů.

3.4 Instituce, regulace a podpora podnikání v reakci na COVID-19

Vnitřní trh EU

Jednou z nejdůležitějších priorit působení ČR v EU je agenda vnitřního trhu, která ještě více nabývá na svém významu s blížícím se předsednictvím ČR v Radě EU. ČR se kontinuálně snaží o prohlubování a odbourávání přetrvávajících překážek na vnitřním trhu (podrobněji rozepsáno v materiálu *Priority ČR v agendě vnitřního trhu EU 2021-2025*). Dlouhodobou prioritou ČR je ve spolupráci s podobně smýšlejícími státy EU dokončit vnitřní trh se zaměřením na sektor služeb. ČR je v této souvislosti velmi aktivní v pracovní skupině Komise SMET zabývající se odstraňováním překážek na vnitřním trhu. ČR bude i nadále implementovat opatření v souladu s Dlouhodobým akčním plánem pro lepší provádění a prosazování pravidel vnitřního trhu EU. V této souvislosti je potřeba klást větší důraz na posílení, uplatňování a včasné vymáhání jeho pravidel. ČR bude také pokračovat ve snaze o zvyšování povědomí českých podnikatelů a občanů o jejich právech a příležitostech na vnitřním trhu EU pomocí existujících informačních nástrojů, které zahrnují Jednotná kontaktní místa, Kontaktní místo pro výrobky a síť SOLVIT.

Podnikatelské prostředí

MPO v roce 2019 zpracovalo tzv. Živnostenský balíček, který cílí na 10 klíčových oblastí z pohledu podnikatelského prostředí. Jednotlivé oblasti tvoří 23 konkrétních opatření. Jedná se např. o poskytování zvýhodněných úvěrů a záruk rodinným firmám a s tím spojené zavedení registrace rodinných firem, propojení Registru živnostenského podnikání a Portálu občana, změny zákonů jen dvakrát ročně (zavedených jednotných dat účinnosti), konec daňových výjimek, nové webové stránky pro podnikatele BusinessInfo.cz, omezení statistických průzkumů, digitalizace formulářů nebo prosazení úhrad nákladů živnostníků a dalších podnikatelů na administraci exekucí zaměstnanců. Souhrnný přehled všech opatření je uveřejněn na webových stránkách www.zivnostensky-balicek.cz. Živnostenský balíček se podařilo ze 100 % splnit.

Finanční nástroje

Finanční nástroje MPO jsou realizovány zejména ve spolupráci s **NRB**.

Na podporu MSP je zaměřen národní program **ZÁRUKA 2015 až 2023**, ve kterém byly v letošním roce (k 30. 6. 2021) poskytnuty záruky v objemu cca 1,6 mld. Kč (30,9 mld. Kč od zahájení programu), dále program **VADIUM 2018 až 2023**, usnadňující přístup MSP k zakázkám z výběrových/zadávacích řízení a rovněž **Program Inostart**, zaměřený na realizaci inovativních projektů.

V rámci OP PIK pokračuje implementace úvěrů a záruk v **programu EXPANZE**, na který byla doposud vyčleněna alokace cca 15,8 mld. Kč. V programu byly v tomto roce (stav k 30. 6. 2021) poskytnuty záruky v objemu 2,8 mld. Kč a úvěry v objemu 1,3 mld. Kč. Pokračuje i úvěrový **program Úspory energie** zaměřený na snížení energetické náročnosti podnikatelského sektoru.

V souvislosti s pandemií COVID-19 pokračovala i v roce provozní podpora v rámci záručního programu **COVID III**, kdy v první polovině roku byly zaručeny úvěry v objemu 11,4 mld. Kč. V červenci 2021 byl tento záruční program aktualizován o tzv. **Úpravu Invest**, a tedy rozšířen o podporu investic. Na podporu cestovního ruchu vyhlásilo MPO ve spolupráci s MMR program **COVID Záruka CK** zejména pro malé a střední CK a agentury, které byly cestovní kanceláři a chtějí svou činnost opět obnovit, a pomáhá jim prostřednictvím záruk NRB splnit zákonnou povinnost sjednat pojištění ochrany proti úpadku cestovní kanceláře. Již byly poskytnuty záruky v objemu 94, 4 mil. Kč.

V průběhu roku 2021 došlo ke spuštění nových finančních nástrojů OP PIK ve správě skupiny NRB, a to **IPO Fond**, který investuje do primárních emisí MSP na trhu START pražské burzy (na jaře 2021 účast na prvním IPO) a v květnu 2021 **Brownfield fond**, který na Ostravsku bude poskytovat mezaninové úvěry na regeneraci brownfieldů za účelem rozvoje tamní podnikatelské infrastruktury.

Zároveň pokračovala implementace programů ve **správě EIF**. Startupové fondy Nation 1 a Lighthouse Ventures dosud investovaly cca 500 mil. Kč do 45 firem. V rámci **Středoevropského fondu fondů** pro investice later stage bylo dosud zainvestováno 10 českých firem, na český trh jsou zaměřeny fondy ESPIRA, ENERN Tech III, Genesis Growth a Sandberg Investment Fund I.

Národní rozvojová banka

Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s. (ČMZRB) v roce 2021 završila svůj transformační proces na **Národní rozvojovou banku, a.s. (NRB)**, a bude i nadále plně pokračovat v podpoře MSP prostřednictvím stávajících programů podpory ve spolupráci s MPO i dalšími. Smyslem transformace je kromě intenzivnějšího rozvoje podpory podnikatelského prostředí především zapojení NRB do spolufinancování strategických infrastrukturních projektů. Na operace v této oblasti získala i úvěr 191 milionů EUR od EIB. NRB rozšíří svou působnost i v oblasti nabídky programů kapitálových vstupů prostřednictvím dceřiné společnosti **Národní rozvojová Investiční**.

Národní rozvojový fond

Národní rozvojový fond SICAV (NRF) je součástí skupiny NRB a po získání licence České národní banky vznikl k 1. únoru 2021 zejména za účelem podpory veřejných i soukromých infrastrukturních projektů. První projekty k financování prostřednictvím NRF jsou již připravovány.

Věřejné zakázky

Podpora soutěže více založené na kritériích kvality oblasti zadávání veřejných zakázek - jsou uveřejňovány metodiky pro zadavatele, týkající se hodnocení nabídek podle většího počtu kritérií, jsou zpracovávány metodiky sociálně zodpovědného zadávání, které je postaveno na multikritériálním hodnocení. MMR také provádí vzdělávací program k veřejným zakázkám, kde je veřejnosti (zadavatelům a dodavatelům) na seminářích vysvětlováno a prezentováno multikritériální hodnocení nabídek – a to jak v běžných seminářích k zadávání veřejných zakázek, tak ve speciálním bloku, který je věnován ekonomickému hodnocení nabídek.

Národní investiční plán

MMR v souladu se zadáním vlády rozpracovává Národní investiční plán. Konkrétně byl vytvořen Informační systém pro sběr projektových záměrů, který poskytuje plynulý sběr investičních podnětů z území, včetně informace o míře připravenosti konkrétního investičního projektu i jeho cílech. Tento systém umožňuje velmi flexibilně reagovat na případné nové zdroje či potřeby území. Dále MMR zahájilo spolupráci s CzechInvestem na identifikaci projektů vhodných pro realizaci formou PPP (Partnerství veřejného a soukromého sektoru, *Public Private Partnership*). V návaznosti na zjištění vzniklá z analýzy dat z Informačního systému pro sběr projektových záměrů a nové výzvy plynoucí z regulačních norem naplňujících Pařížskou dohodu, sestavilo MMR komponentu 4.1. Systémová podpora veřejných investic, která je zaměřena na metodickou podporu, budování kapacit i na samotnou přípravu „zelených“ projektů.

Změny v oblasti insolvenčního práva a preventivní restrukturalizace

Ministerstvo spravedlnosti předložilo v červenci 2021 do legislativního procesu návrh zákona o preventivní restrukturalizaci. Cílem uloženého úkolu je provést transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení a o změně směrnice (EU) 2017/1132 (směrnice o restrukturalizaci a insolvenční).

Preventivní restrukturalizace představuje nový právní institut určený podnikajícím právnickým osobám v přechodných finančních obtížích, který nabízí efektivní nástroj včasného řešení problémů, které se již mohou projevovat na provozu dosud životaschopného obchodního závodu. Svého ozdravení dosahuje podnikatel zejména prostřednictvím vyjednávání s věřiteli nad restrukturalizačním plánem, do kterého zapojení účastníci vtělí svou obchodní a provozní strategii na následující období, a která za cenu poskytnutí určitých úlev zajistí věřitelům lepší perspektivu uspokojení a zachování

existujících smluv než případný úpadek podnikatele řešený likvidačním konkursem. Ve výsledku lze tedy cíl preventivní restrukturalizace vymezit jako včasné a účinné odvrácení hrozícího úpadku podnikatele za současného zachování nebo obnovení běžného provozu jeho obchodního závodu.

Důvody vytvoření návrhu samostatného zákona spočívají ve volbě flexibilnější konstrukce institutu preventivní restrukturalizace, která se výrazně odchyluje od základních stavebních kamenů insolvenčního práva, zásad insolvenčního řízení a jeho procesního průběhu. Preventivní restrukturalizace totiž vychází ze základního předpokladu, že se podnikatel vůbec nenachází ve stavu úpadku. Naopak se v této fázi stále pohybuje v prostředí obecného závazkového a korporátního práva, aniž by existovaly relevantní důvody pro uplatnění automatických omezení a jiných zásahů do jeho podnikání, které jsou charakteristické pro insolvenční právo (omezení dispozičních oprávnění, dohled soudu, publicita aj.).

Boj proti korupci

Pokračovala **implementace Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022** prostřednictvím **Akčního plánu boje proti korupci na roky 2021 a 2022**. Vyhodnocení za rok 2021 bude vládě předloženo do 31. 3. 2022.

Pokračovalo projednávání **návrhu zákona ochrany oznamovatelů a souvisejícího změnového zákona** transponujících **směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. 10. 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie**. Návrhy zákonů byly 15. 7. 2021 projednány Výborem pro veřejnou správu a regionální rozvoj. Garanční Ustavně právní výbor návrhy již neprojednal, ani třetí čtení do konce funkčního období Poslanecké sněmovny neproběhlo. Zákony budou, jakmile to bude možné, znovu předloženy vládě a Parlamentu. Vzhledem transpoziční lhůtě do 17. 12. 2021 byly zahájeny přípravy zajištění povinností vyplývajících z přímého vertikálního účinku některých ustanovení směrnice.

Veřejná správa

Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014 - 2020 (SRRVS) představuje základní dokument vymezující rozvoj VS i eGovernmentu do konce roku 2020. V průběhu roku 2021 probíhalo plnění specifických cílů a opatření, které jsou specifikovány v **Implementačních plánech k SRRVS**, v souladu s podmínkami implementace budou některé projekty a opatření dobíhat ještě do r. 2023; následně bude provedeno vyhodnocení realizace SRRVS.

V květnu 2020 byl vládou schválen nový koncepční materiál **Klientsky orientovaná veřejná správa 2030 (KOVES, který na SRRVS navazuje)**, včetně prováděcího **Akčního plánu na léta 2021 - 2023**. Koncepce je rozpracována v pěti strategických cílech, zaměřených na dosažení věcného posunu v konkrétních oblastech fungování VS. V prvních třech letech jsou tyto strategické cíle implementovány na základě zpracovaného **Akčního plánu na léta 2021-2023**. Jedním z cílů je zlepšení vzájemné koordinace a řízení veřejné správy. Byla provedena analýza nejlepších příkladů z praxe v zahraničí v oblasti vládních kompetencí, na jejímž základě bude, ukáže-li se to jako optimální řešení, připraven **nový kompetenční zákon**.

V červnu 2021 byla vládě předložena **Výroční zpráva o stavu veřejné správy za rok 2020**, která popsala aktuální stav VS a zacílila i na vybraná aktuální témata. V průběhu roku 2021 byla dokončena **Analýza komunikace organizací veřejné správy**, která je evidence-based podkladem pro vypracování metodiky komunikace obcí (v rámci KOVES) a zpracovány tři **metodiky pro úředníky územně správních celků k výkonu správních činností**, použitelné i jako příprava ke zkouškám zvláštní odborné způsobilosti a dalším zkouškám (v rámci SRRVS). Plánováno je rozpracování výkonového financování ve vztahu k dalším agendám VS, vykonávaným v přenesené působnosti. Dále **pokračovaly práce na analýze právního řádu ČR za účelem identifikace (a následného zrušení) obsoletních právních předpisů**, rozvíjeno bylo také využití Metodického postupu pro tvorbu sdělení a tvorbu zjednodušených textů pro osoby vyžadující zvláštní přístup na obou úrovních veřejné správy. ČR realizuje od roku 2018 projekt **Vzdělávání zaměstnanců veřejné správy a propagace aktivit v oblasti eGovernmentu**. Tento projekt je zaměřen na zvýšení povědomí občanů o existenci moderních

nástrojů eGovernmentu, orientace v elektronické veřejné správě, porozumění fungování jednotlivých nástrojů a ujištění o jejich bezpečnosti. Na digitalizaci konkrétních agend (volby, matriční oblast či akreditace vzdělávacích programů) se zaměřil projekt **Podpora elektronizace vybraných oblastí veřejné správy**.

ČR se dle EK či OECD stále potýká s nedostatky ve strategickém řízení a plánování, mimo jiné i proto je na MMR realizován projekt **Podpora strategického řízení a plánování ve veřejné správě**, který částečně naplňuje potřeby veřejné správy i koncepci Klienty orientovaná veřejná správa ČR 2030. V roce 2021 byla MMR taktéž doplněna Metodika přípravy veřejných strategií (relevantní uživatelsky přívětivé šablony) či rozvíjena a naplňována Databáze strategií a aplikace ObcePRO.

Zmiňovaná opatření a strategické dokumenty ČR pro oblast veřejné správy reflektovaly specifická doporučení Rady za posledních několik let, a to v oblasti digitální transformace, posílení institucí na sub-národní úrovni či snižování administrativní zátěže, ve vazbě na Národní plán obnovy.

Provádění zákona o státní službě

V průběhu roku 2021 pokračovala implementace **zákona o státní službě**; připraveny byly čtyři dílčí novely zákona o státní službě reagující na: zákon č. 218/2021 Sb. kterým se mění zákon o **soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů**, novela zákona o **podpoře regionálního rozvoje**, novela zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s další **elektronizací postupů orgánů veřejné moci** a novela zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s **přijetím stavebního zákona**.

Současně byly v průběhu roku vydávány služební předpisy nastavující dílčí procesy státní služby. V této souvislosti byl připraven **Služební předpis** náměstka ministra vnitra pro státní službu č. **1/2021** ze dne 18. 1. 2021, kterým se mění služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu č. **3/2017**, kterým se stanoví **pravidla předkládání systemizace služebních a pracovních míst, jejich změn, úprav a aktualizací, a návrhů organizační struktury a jejich změn ve služebním úřadu**, ve znění služebních předpisů č. 2/2018 ze dne 28. 8. 2018 a č. 2/2020 ze dne 25. 6. 2020 a **Služební předpis** náměstka ministra vnitra pro státní službu č. **2/2021** ze dne 2. 6. 2021, o **bližších pravidlech pro výkon státní služby z jiného místa** a současně byl zveřejněn **Vzor dohody o výkonu služby z jiného místa** k uváděnému služebnímu předpisu. V souvislosti s prováděním zákona o státní službě byla rovněž zpracována **Výroční zpráva o státní službě za rok 2020**.

V návaznosti na krizová opatření k zamezení šíření onemocnění COVID-19 byla aktualizována **Doporučení náměstka ministra vnitra pro státní službu k provedení usnesení vlády o přijetí krizových opatření**, jejichž cílem je reagovat na aktuální epidemiologickou situaci s důrazem na zachování fungování státní služby. V neposlední řadě byl na základě usnesení vlády č. 704 přijat **Dodatek k aktuálně účinné Kolektivní dohodě vyššího stupně**, na jehož základě poskytnou služební úřady státním zaměstnancům, kteří byli očkováni proti onemocnění COVID-19 a tuto skutečnost doloží, indispoziční volno nad rámec indispozičního volna poskytovaného podle Kolektivní dohody vyššího stupně.

3.5 Výzkum, vývoj a inovace

V rámci implementace **Inovační strategie ČR 2019-2030** (IS 2019+) byla řešena na několika zasedáních Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI) koordinace analytických aktivit v oblasti výzkumu, vývoje a inovací (VaVaI). Výstupem této koordinace je schválení systémového projektu STRATIN pokrývajícího oblasti v gesci MŠMT či vazbu na Národní výzkumnou a inovační strategii pro inteligentní specializaci České republiky na roky 2021-2027 (NRIS3) v gesci MPO. Dále bylo připraveno komplexní zadání analytických aktivit, které mají být realizovány pro potřeby RVVI. Díky těmto dvěma novým aktivitám bude výrazně posílena analytická základna VaVaI. Tato základna bude využitelná také pro další efektivní nasměrování systému finanční podpory VaVaI v ČR. Od 1. 1. 2021 byla zahájena realizace relevantních částí Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+ (NP VaVaI) dle termínů uvedených u každého z celkem 28 opatření. Realizace opatření NP VaVaI závisí na možnostech státního rozpočtu. V rozpočtu na oblast VaVaI na rok 2021 se podařilo plošně ve všech resortech navýšit institucionální podporu na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací téměř o 4%. Podpora je podle zákona rozdělována na základě výsledků hodnocení výzkumných organizací podle Metodiky 17+ a zajišťuje systematické budování vědecké základny v prvních stupních znalostního řetězce směřujících následně do experimentálního vývoje a inovací.

Aktuálně probíhá **příprava návrhu rozpočtu na VaVaI na období 2022+** se střednědobým výhledem na roky 2023 a 2024 s výhledem do roku 2028. Návrh RVVI na rok 2022 byl zpracován do vládního návrhu zákona o státním rozpočtu na rok 2022. Dlouhodobé priority financování VaVaI se nemění. Zavádění systému hodnocení na národní úrovni dle Metodiky 2017+ probíhá v souladu s plánovaným harmonogramem, byla úspěšně realizována první tři kola hodnocení, aktuálně se ukončuje i kolo čtvrté a zahajuje se hodnocení v 5. roce. V průběhu funkčního období vlády RVVI připravila ještě zásadní novelu zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, která byla předložena bývalé PSP. Obdobný osud zaznamenala další připravená novela tohoto zákona související s implementací nařízení Evropské komise o otevřených datech, na níž RVVI v součinnosti s ostatními resorty spolupracovala.

Vláda ČR dne 25. 1. 2021 schválila **NRIS3 na roky 2021-2027**. Jedná se o strategický dokument, navazující na předchozí strategii pro období 2014-2020, a tím zajišťující kontinuitu pro účelné a efektivní nakládání s evropskými, národními, regionálními a soukromými prostředky určenými na podporu orientovaného a aplikovaného výzkumu a inovací v ČR. Za další přínos NRIS3 pro ČR lze považovat její větší důraz na procesy, které provázejí její realizaci. Kromě průběžného monitorování a vyhodnocování výsledků NRIS3 je zcela zásadní rolí NRIS3 systematicky mobilizovat výzkumníky, inovátory, podnikatele, zástupce univerzit i veřejnou sféru k objevování nových příležitostí a ke vzájemné spolupráci. Tento kontinuální proces poskytuje vodítka pro správné nasměrování NRIS3 intervencí do aktivit, které umožní tyto nové příležitosti uchopit a stavět na nich dlouhodobou konkurenceschopnost a odolnost hospodářství ČR. Ona flexibilita je zhmotněna v pravidelných aktualizacích příloh NRIS3. Od schválení NRIS3 v lednu 2021 došlo k dalšímu vývoji, který vyústil v aktualizaci Příloh č. 1-3 NRIS3 strategie. Veškeré úpravy byly projednány a schváleny Řídicím výborem NRIS3 na jeho jednání dne 21. 9. 2021 a schváleny a publikovány prostřednictvím opatření ministra průmyslu a obchodu dne 7. 10. 2021.

MŠMT zorganizovalo v průběhu 1. pol. roku 2021 **další cyklus mezinárodního peer-review hodnocení velkých výzkumných infrastruktur ČR**. Předmětem tohoto hodnocení byla tzv. interim evaluace projektů velkých výzkumných infrastruktur, schválených pro poskytování účelové podpory MŠMT usnesením vlády ze dne 15. 6. 2015 č. 482, resp. usnesením vlády ze dne 12. 12. 2018 č. 836. Nad rámec toho byly dále v hodnotícím procesu posuzovány také nové návrhy projektů velkých výzkumných infrastruktur, jež byly předmětem tzv. ex-ante evaluace. Celkem tak bylo hodnoceno 57 návrhů projektů velkých výzkumných infrastruktur. Hlavním účelem uskutečněného mezinárodního peer-review hodnocení bylo získat nezávislé odborné podklady pro přijetí informovaného politického rozhodnutí vlády ČR o financování velkých výzkumných infrastruktur z veřejných zdrojů ČR v letech 2023 až 2029. O výstupech hodnocení bude ze strany MŠMT předložena do konce měsíce listopadu 2021 informace členům vlády ČR.

V roce 2021 bylo **dokončeno historicky první kompletní hodnocení výzkumných organizací v segmentu VŠ** dle Metodiky hodnocení výzkumných organizací a programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací (M17+) schválené usnesením vlády č. 107 ze dne 8. 2. 2017. Hodnocení je výsledkem spolupráce RVVI, MŠMT a hodnocených VŠ. Hodnocení v modulech M3-M5 (Společenská relevance, Viabilita, Strategie a koncepce) bylo realizováno na úrovni poskytovatele prostřednictvím mezinárodních evaluačních panelů. MŠMT ve spolupráci s hodnocenými vysokými školami sestavilo 29 mezinárodních evaluačních panelů složených z 258 tuzemských a světových odborníků ze 37 zemí světa. V modulech M3-M5 bylo hodnoceno 26 veřejných a 4 soukromé VŠ. V rámci modulu M3 (Společenská relevance) bylo do hodnocení přihlášeno celkem 186 organizačních jednotek. Výstupem hodnocení jsou Evaluační zprávy poskytující vysokým školám zpětnou vazbu koncepčního charakteru a doporučení pro jejich další rozvoj.

MŠMT předložilo v 1. čtvrtletí 2021 vládě ČR ke schválení nový, navazující návrh programu podpory mezinárodní spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích **INTER-EXCELLENCE II** (program I-E II), který byl oproti svému předchůdci významně modifikován na základě podrobné analýzy provedené nezávislým subjektem. Program I-E II je významným nástrojem podpory mezinárodní spolupráce ve VaVaI otevřeným jak veřejnoprávním tak podnikatelským subjektům. Podporuje synergie českého a mezinárodního VaVaI prostřednictvím mezinárodní mezivládní spolupráce ČR jak na úrovni programů, tak na úrovni i jednotlivých projektů. Byly zde definovány 4 obecné cíle programu I-E II přímo provázané s relevantními obecnými a specifickými cíli strategických dokumentů ČR na poli VaVaI:

1. strategických priorit VaVaI ČR a jejich uplatnění;
2. systematického zvyšování kvality VaVaI a míry excelence VaVaI v ČR;
3. spolupráce podniků a výzkumných organizací na mezinárodním výzkumu;
4. lidských zdrojů ve VaVaI v ČR.

Základním přínosem bude projekce z mezinárodní spolupráce a zahraničního prostředí VaVaI s kvalitativním posunem díky vyššímu vědeckému dopadu výsledků, přenosu dobré praxe z vyspělejšího prostředí, sdílení idejí i zdrojů, rozvoji kompetencí badatelů i jejich institucí nejen v oblasti odborné, ale i projektové; posunu v řízení lidských zdrojů s cílem vyšší internacionalizace prostředí VaVaI (atd.). Cíle se promítají do tří podprogramů INTER-ACTION, INTER-COST a INTER-EUREKA.

Podprogram INTER-ACTION podporuje mezinárodní spolupráci založenou na platných smlouvách mezivládního či mezirezortního charakteru. V podprogramu INTER_ACTION již byly v tomto roce vyhlášeny dvě veřejné soutěže ve VaVaI a to k 4. 10. a k 11. 11. 2021.

Do konce tohoto kalendářního roku MŠMT připravuje ještě další veřejnou soutěž. Jedná se o program podpory excelentního výzkumu v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví – **EXCELES**. Program je zakotven v IS 2019+ a byl schválen usnesením vlády ČR dne 13. 9. 2021 č. 796. Program EXCELES je navržen a vypracován na základě ex-ante analýzy jako jedna reakcí na pandemickou situaci a vyplňuje „mezeru“ ve stávajícím národním systému podpory VaVaI. Prioritními oblastmi jsou výzkum v oblastech **infekčních chorob, onkologie, metabolických poruch a kardiovaskulárních onemocnění** nebo **neurovědy**, a v oblasti **sociálních a ekonomických dopadů systémových zdravotních rizik**. Program je zakotven také v NPO a 5.1 „Excelentní výzkum a vývoj v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví“.

3.6 Zdraví a odolnost obyvatel

V současné době jsou příjmy systému veřejného zdravotního pojištění na rok 2021 odhadovány na 399,9 mld. Kč a náklady jsou odhadovány na 420,3 mld. Kč, což implikuje negativní saldo hospodaření systému ve výši -20,4 mld. Kč. Oproti původním očekáváním se jedná o **citelné zlepšení finanční predikce systému**. Aktuální výše zůstatků na fondech zdravotních pojišťoven činí 59 mld. Kč. Výdaje na COVID-19 v letošním roce pravděpodobně přesáhnou 30 mld. Kč.

V roce 2021 **pokračovala reforma financování akutní lůžkové péče** s využitím nově vyvinutého klasifikačního systému **CZ-DRG** (*Diagnoses Related Group*). Od začátku roku se v tomto systému v akutní lůžkové péči vykazuje. Reforma navazuje na pilotní projekt implementace systému CZ-DRG v roce 2020. Systém CZ-DRG poskytuje zásadní východisko pro modelování veřejných výdajů na poskytování akutní lůžkové péče. Sbližuje základní sazby nemocnic a motivuje ke zlepšování dostupnosti péče a snižování čekacích dob. Nasazení CZ-DRG se ukázalo jako klíčové vzhledem k průběhu epidemie COVID-19 na začátku roku 2021, která omezila poskytování plánované a elektivní péče. Výkonnostní model úhrad podle CZ-DRG motivuje nemocnice k dohánění odložené péče. Samotné finanční ztráty způsobené epidemií v letošním roce jsou pak kompenzovány vyhláškou na rok 2021. Vzhledem k úspěšnosti pilotu, plošné implementaci a dalšímu rozvoji systému v roce 2021, ke kterému došlo i přes epidemii COVID-19, bylo rozhodnuto o pokračování implementace do úhradových mechanismů i v roce 2022. Přesná podoba implementace CZ-DRG je specifikována v rámci úhradové vyhlášky na rok 2022.

Klíčovým prvkem hodnocení výkonnosti a odolnosti zdravotního systému zůstává **Národní zdravotnický informační systém**, který průběžně prochází významným zlepšováním a zefektivňováním, nově i v souvislosti se schválením zákona č. 325/2021 Sb., o elektronizaci zdravotnictví.

Na Ministerstvu zdravotnictví ČR (MZd) byla ustanovena příkazem ministra č. 12/2021 dne 11. 3. 2021 a jeho dodatkem č. 1 ze dne 11. 5. 2021 **Pracovní skupina pro reformu primární péče**, která se aktivně schází k plnění činností, které vedou k reformě primární péče. Mj. byl řešen vývoj sítě a kapacit praktických lékařů pro děti a dorost a všeobecných praktických lékařů, současný stav a perspektivy budoucího vývoje počtu a struktury všeobecných praktických lékařů a praktických lékařů pro děti a dorost, možnost a financování projektů z operačního programu Zaměstnanost Plus a současně i projektové záměry MZd v oblasti primární péče v rámci OP Z+. Dále je v oblasti primární péče řešena problematika vzdělávání praktických lékařů pro děti a dorost, problematika sdružených praxí apod. V rámci řešení problematiky primární péče bylo svoláno dne 8. listopadu 2021 jednání na MZd se zástupci krajů, aby byla navázána i spolupráce v oblasti primární péče mezi kraji a MZd. V rámci Strategického rámce rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030 (Zdraví 2030), konkrétně v rámci cíle 1.1. *Reforma primární péče* je nevíce odvedené práce v oblasti lékařské pohotovostní služby, konkrétně se jedná o dílčí cíle 1.1.11 *Vybudování rovnoměrné sítě urgentních příjmů a pohotovostní služby (cca jedna pro každý okres)* a 1.1.12 *Zajištění návaznosti lékařské pohotovostní služby na urgentní příjmy, u vybraných poskytovatelů na nízkoprahové urgentní příjmy*. Bylo podepsáno memorandum mezi MZd a zdravotními pojišťovnami o vzniku sítě poskytovatelů zdravotních služeb s urgentními příjmy I. a II. typu. Urgentní příjmy jsou upraveny v zákoně č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 1. 1. 2022. Bylo stanoveno, že součástí urgentních příjmů budou i ordinace lékařské pohotovostní služby.

S ohledem na rozsáhlost problematiky integrace zdravotních a sociálních služeb jsou aktivity zaměřeny i na konkrétní oblasti podpory. MZd připravilo projektový záměr cílící na podporu obecné paliativní péče a sdílené péče pro pacienty se vzácným onemocněním.

Důvodem podpory oblasti paliativní péče je absence uceleného systému jejího rozvoje a nepoměr mezi rozvojem v některých regionech, kde se tato péče (obecná i specializovaná) rozvíjí rychleji a systematictěji než v jiných regionech. S ohledem na neprovázanost současných projektů, může docházet k roztržitosti podpory. Plánovaná tvorba Strategie jednoznačně posílí smysluplnost kroků v

rozvoji paliativní péče, definuje rámec pro aktivity v oblasti paliativní péče. Dílčí metodické nástroje podpoří standardizaci paliativní péče při jejím poskytování.

V kooperaci s experty byl vytvořen dále projektový záměr s cílem vytvoření systému sdílené péče o pacienty s vzácným onemocněním (dále jen „VO“), který by nastavil standardizovaný systém „přechodové péče“ o dospívající pacienty a jejich převedení do péče specialistů pro dospělé, systém mapující celostátní a regionální potřebu nových odborníků na jednotlivé skupiny VO na pracovištích národní sítě zapojených v systému komplexní sdílené péče o pacienty s VO, systém personálního, prostorového a věcného zajištění pro každé definované pracoviště vysoce specializované péče, systém propojení systémů komplexní sdílené péče v centrech vysoce specializované péče s kontaktními místy/koordinátory zdravotních a sociálních služeb na národní a regionální úrovni, systém nastavení vazeb zdravotních (paliativní péče, domácí péče, fyzioterapie, ergoterapie, psychoterapie, nutriční péče) a sociálních služeb (např., respitní péče, pečovatelské služby, osobní asistence, stacionáře) na činnost center vysoce specializované péče.

V rámci **efektivnosti systému zdravotní péče, jehož součástí je sekundární prevence**, došlo k posunu přípravy programu screeningu SMA a SCID u novorozenců a programu časného záchytu karcinomu plic do té míry, že lze předpokládat zahájení plošné realizace obou programů od 1. 1. 2022. V rámci 11 aktuálně realizovaných pilotních projektů Národního screeningového centra ÚZIS ČR došlo k závěrečnému vyhodnocení Programu časného záchytu diabetické retinopatie. Další projekty budou postupně vyhodnocovány v následujícím období.

Nově vznikl „Národní onkologický program 2022-2030 - strategické směřování“. Tento materiál je určen pro vládu a obsahuje základní teze a opatření, která budou podrobně rozpracována v **Národním onkologickém programu 2022-2030 (NOP)**. NOP 2022-2030 navazuje na NOP 2013, vychází z konceptu národních priorit pro implementaci Evropského plánu boje proti rakovině, ze Strategického rámce rozvoje péče o zdraví v ČR do roku 2030, z aktuálních podkladů relevantních odborných společností a je schválen Národní radou pro implementaci NOP, která je poradním orgánem ministra zdravotnictví. Do NOP jsou nyní zapracovávány připomínky odborných společností ČLS JEP, kompletní materiál bude předložen vládě ke schválení do konce roku 2021. NOP kompletuje Národní rada pro implementaci NOP, která je poradním orgánem ministra. Národní onkologický program reaguje na podněty, které jsou součástí Evropského plánu boje proti rakovině, klade důraz na prevenci, zajištění vysokých standardů v onkologické péči, zaměření pozornosti na dětská nádorová onemocnění, zlepšení kvality života stávajících a bývalých onkologických pacientů a jejich pečovateli aj.

Digitalizace zdravotnictví patří mezi prioritní oblasti, které mají vysoký potenciál pro zlepšení zdraví obyvatel ČR, a zároveň jsou klíčové pro vyrovnání se s rychlým technickým a technologickým pokrokem. ČR buduje sdílené centrální služby, které budou poskytovat a propojovat data z centrálního datového fondu ČR a usnadní koncovým uživatelům efektivnější využívání služeb zdravotnictví. Některé telemedicínské postupy služby eRecept byly implementovány a osvědčily se v době pandemie COVID-19. Nadále jsou používány digitální technologie jako je systém Chytrá karanténa. ČR podporuje společné unijní řešení a vznik digitálního COVID certifikátu EU, neboť si je vědoma důležitosti úlohy volného pohybu osob pro hospodářské oživení a ekonomický růst EU včetně role cestovního ruchu. Při vývoji mobilních aplikací využívaných v ČR je postupováno v souladu s pokyny EK. ČR se aktivně se účastní jednání sítě eHealth Network a podílí se na aktivitách spojených se zapojením digitálních řešení.

Digitalizace je klíčovou oblastí pro krizové plánování a odezvu na krize včetně schopnosti zvládnutí pandemií a kybernetických bezpečnostních incidentů u poskytovatelů zdravotních služeb. ČR zpracovala vládní program digitalizace **Digitální Česko**, který má zajistit předpoklady dlouhodobé prosperity ČR v prostředí probíhající digitální revoluce. Byly rozpracovány Implementační plány, které budou naplňovat cíle programu DČ. Zde má nezastupitelné místo oblast digitalizace zdravotnictví. Projekty z implementačních plánů DČ se staly vstupem do NPO.

V rámci NPO je pilíř **Digitální transformace**, který zahrnuje komponentu Digitální služby občanům a firmám a Digitální systémy. Jejich součástí je i eHealth. Do pilíře Digitální transformace NPO bylo zařazeno 15 projektů / reformních investic v gesci MZd ve výši 3,5 mld. Kč s předpokládaným

harmonogramem realizace do konce roku 2025. Jedná se o klíčové projekty jako zajištění absorpční kapacity, konkrétně dlouhodobě připravovaný program podpory řízení rozvoje elektronizace prostřednictvím Národního centra elektronického zdravotnictví, podpora rozvoje interoperability, tvorba a implementace digitálních služeb ve zdravotnictví a vytvoření katalogu služeb, portálové řešení elektronického zdravotnictví, podpora projektů pro inovační technologie ve zdravotnictví – telemedicína, sekundární využití zdravotních dat, budování a rozvoj systémů podporujících elektronizaci zdravotnictví např. rozvoj resortní infrastruktury elektronického zdravotnictví, rozšíření funkcionality eReceptů, podpora systému péče o pacienty se vzácnými chorobami a podpora programu kybernetické bezpečnosti pro poskytovatele zdravotních služeb

V podpoře oblasti poskytování laických forem péče (zajišťované hlavně osobami blízkými) osobám s komplexními zdravotně sociálními potřebami byl v rámci Švýcarského příspěvku II. předložen projektový záměr na vytvoření teoretického konceptu pro **podporu neformálních forem péče** o osoby s chronickým onemocněním, pilotní ověření teoretického konceptu pro oblast zajištění neformální péče a návrh systémových opatření pro zajištění náležité podpory neformálním pečujícím.

V rámci nového programového období OP Z+ připravuje MZd projektový záměr směřující k nastavení systému monitorace, koordinace, plánování a podpory **integrovaného komplexu zdravotních a sociálních služeb** tak, aby zohledňoval specifika a potřeby daných lokalit. Základním cílem systémového projektu je vytvoření Metodiky pro tvorbu krajských zdravotně sociálních plánů, která bude následně pilotována jednotlivými kraji.

4 Příspěvek Národního plánu obnovy k plnění SDGs

ČR v červenci 2021 představila v OSN svůj 2. *Národní dobrovolný přezkum Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj*.⁴⁹ Přezkum se zaměřuje na vývoj a pokroky dosažené od prvního přezkumu v roce 2017, přičemž vychází ze závěrů první *Zprávy o naplňování Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj v České republice*.⁵⁰ Ta hodnotí nikoliv míru dosažení jednotlivých SDGs, ale trend vývoje v dosahování 17 SDGs i jejich 169 podcílů.

Dobrou zprávou je, že pokrok byl zaznamenán u osmi SDGs, u osmi SDGs je pokrok omezený či nevyrovnaný, případně neexistují data pro evaluaci podniknutých kroků. Pouze v případě *SDG 5 Rovnost žen a mužů* se nedaří odstraňovat strukturální společenské a ekonomické překážky, ačkoli platná legislativa zajišťuje všem ženám rovný přístup a práva.

Obrázek 1 – Hodnocení míry úsilí pro naplňování SDGs v ČR v letech 2017-2021

Přezkum již obsahoval zamýšlená opatření, která jsou součástí NPO. Díky tomu lze určit, jaké reformy a investice NPO přispívají k dosahování globálních cílů, a tedy i to, zda NPO reaguje na kritická doporučení EK ve vztahu k dosahování SDGs.⁵¹

Doporučení EK k SDG 7, 13 a 15: Navzdory nedávným iniciativám vyžaduje splnění českých cílů v oblasti klimatu a životního prostředí další úsilí. Zatímco závislost na dovozu energie se pohybuje pod průměrem EU-27, podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie zůstává i nadále nízký. Přestože došlo k určitým zlepšením, intenzita emisí skleníkových plynů u spotřeby energie zůstává výrazně nad průměrem EU-27, což naznačuje potenciál zlepšení v rámci cíle udržitelného rozvoje č. 7 „Dostupné a čisté energie“ a cíle udržitelného rozvoje č. 13 „Klimatická opatření“.

⁴⁹ <https://www.cr2030.cz/narodni-dobrovolny-prezkum-agendy-2030/>

⁵⁰ Zpráva byla projednána a schválena usnesením vlády č. 67 ze dne 25. 1. 2021.

⁵¹ SWD (2021) 2011 final – kapitola 2.3 Výzvy související se zelenou a digitální transformací

NPO poskytne prostředky, které umožní urychlit tempo renovací veřejných i soukromých rezidenčních budov, výměnu nevyhovujících zdrojů vytápění v domácnostech a podporu energeticky efektivního veřejného osvětlení. Dále bude podpořen rozvoj fotovoltaiky, modernizace distribučních soustav tepla či oblast revitalizace brownfieldů, veřejné i neveřejné dobíjecí infrastruktury a dynamického dobíjení pro veřejnou dopravu.

NPO posílí také udržitelnost zemědělské a lesnické krajiny a adaptaci krajiny na změnu klimatu (SDG 13 a 15). Nejvýznamnější část bude určena pro zlepšení zdravotního stavu lesů, který v ČR není po proběhlé kůrovcové kalamitě uspokojivý. Prioritou bude obnova lesů zaměřená na pozměnění druhové, věkové a prostorové skladby. Další investice jsou cíleny na posílení retence vody v lese. Zde se počítá s podporou různých šetrných lesotechnických opatření, tedy těch, která přispějí ke zlepšení půdních, vodních a mikroklimatických poměrů, utlumí zrychlenou erozi, povedou k úpravě vodního režimu lesních půd a k ochranně a stabilizaci povodí lesních toků. Další prostředky jsou pak určeny na přírodě blízká adaptační opatření v krajině a lesích, na zadržování vody v krajině, využívání dešťové vody a na protipovodňová opatření. Cílem NPO je také zajistit ekologickou stabilitu krajiny a její odolnost vůči klimatické změně, podpořit biologickou rozmanitost a mimoprodukční funkce krajiny a chránit zemědělskou půdu a vodní zdroje. Realizací NPO dojde k výraznému zlepšení morfologického stavu stávajících drobných vodních toků a malých vodních nádrží a budování nových malých tůň co nejbližších přírodním podmínkám.

Doporučení EK k SDG 5: Rozdíly v odměňování žen a mužů se v posledních letech mírně snížily, ale jejich hodnota, která v roce 2018 činila 18,9 %, převyšovala průměr EU-27 (14,1 %). Navzdory nedávným zlepšením je míra zaměstnanosti žen výrazně nižší než míra zaměstnanosti mužů, což lze přičíst zejména pečovatelským povinnostem žen.

NPO obsahuje cílené investice do budování kapacit předškolních zařízení, což je jednou z překážek vyšší zaměstnanosti žen. Většina reforem a dalších intervencí do této oblasti je realizována v jiných programech a politikách.

Doporučení EK k SDG 4 a SDG 10: I nadále přetrvávají problémy v oblasti cíle udržitelného rozvoje č. 4 „Kvalitní vzdělání“, kde dosažené postsekundární vzdělání a účast na vzdělávání dospělých zůstávají i nadále pod průměrem EU. Odhaduje se, že v důsledku probíhajících technologických změn by v blízké budoucnosti mohlo být přibližně 37 % až 69 % méně kvalifikovaných pracovních míst v EU automatizováno, což zvýší poptávku po vzdělanějších a kvalifikovanějších pracovnících. Pokud jde o cíl udržitelného rozvoje č. 10 „Méně nerovností“, dosud přetrvávají dlouhodobé a poměrně vysoké rozdíly mezi občany ČR a občany zemí, které nejsou členy EU. Navíc i přesto, že ze statistik chudoby vyplývá, že v posledních letech došlo ke zlepšení, předpokládá se, že v důsledku krize způsobené onemocněním COVID-19 se zvýšila zranitelnost a s tím spojená rizika chudoby. Předpokládá se rovněž, že uzavření škol a přechod na digitální výuku zasáhly studenty pocházející ze zranitelného prostředí.

NPO počítá se zásadní modernizací politiky zaměstnanosti. ČR podpoří rekvalifikace a profesní vzdělávání, reskilling a upskilling, a zajistí moderní vybavení rekvalifikačních center, tak aby služby odpovídaly současným potřebám. Školství se přesune do digitálního věku a zmodernizuje techniku, upraví kurikula, zvýší digitální dovednosti učitelů a zřídí Fond digitálních zařízení pro znevýhodněné žáky. Budou cíleně podpořeny školy i cílené doučování a příprava na vyučování ve vyloučených lokalitách. Zásadní investice půjdou do oblasti staveb sociálních služeb a vzdělávání pro zvýšení jejich dostupnosti a modernizace. NPO také poskytne investice k rozšíření dostupnosti dopravních služeb pro znevýhodněné a zranitelné osoby. Zároveň pomůže realizovat projekty ke zvýšení bezpečnosti provozu na železnicích a moderní technologie.

Doporučení EK k SDG 9: Výdaje na výzkum a vývoj v České republice mají vzrůstající tendenci, ale stále se nacházejí pod průměrem EU-27. Zvyšuje se i počet patentových přihlášek, ale oproti průměru EU-27 je i nadále mnohem nižší. Plnění cíle udržitelného rozvoje č. 9 „Průmysl, inovace a infrastruktura“ je tedy smíšené a další pokrok by znamenal přínos pro hospodářský rozvoj Česka.

Urychlení investic do digitální infrastruktury by podpořilo hospodářské oživení a pomohlo by snížit rozdíl Česka v pokrytí sítěmi s velmi vysokou kapacitou oproti ostatním zemím. Zatímco základní digitální a softwarové dovednosti jsou rozšířené, specifické a pokročilé digitální dovednosti jsou slabší, přičemž je zřejmý nedostatek specializovaných pracovních sil v oblasti IKT.

NPO podpoří dobudování vysokorychlostního internetu, aby do roku 2025 měly hlavní socioekonomické subjekty (školy, dopravní uzly, poskytovatelé veřejných sociálních služeb) přístup ke gigabitovému internetovému připojení. Všechny domácnosti, venkovské i městské, by měly mít zajištěný přístup k optickým sítím s rychlostí stahování min. 100 Mb/s s možností upgrade na 1Gb/s.

Nad rámec oblastí, kterých se kritická doporučení EK týkají, obsahuje NPO ještě další zásadní oblasti relevantní pro naplnění SDGs:

SDG 3: Během pandemie COVID-19 probíhala pouze neodkladná zdravotní péče a došlo k omezení preventivních prohlídek a kontrol onkologických pacientů. To se může později promítnout do vzestupu incidence nádorů, jejich pokročilosti a vyšších nákladů na léčbu. ČR zvláště s ohledem na stárnutí populace chce předcházet dlouhodobým dopadům pandemie v této oblasti. Pomocí reforem a investic plánuje přispět ke zvýšení odolnosti systému onkologické prevence a péče. V souladu s národními i evropskými strategiemi bude pozornost věnována nejen primární a sekundární prevenci, ale i zdravotní gramotnosti. Dále se počítá pro nejbližší léta s podporou excelentního výzkumu v oblastech relevantních naplnění SDGs, např. zdravotnictví. V tomto případě se zájem orientuje jak k chorobám samotným (infekční choroby, onkologie, kardiovaskulární choroby, metabolické poruchy), tak k socioekonomickému dopadu nemocí.

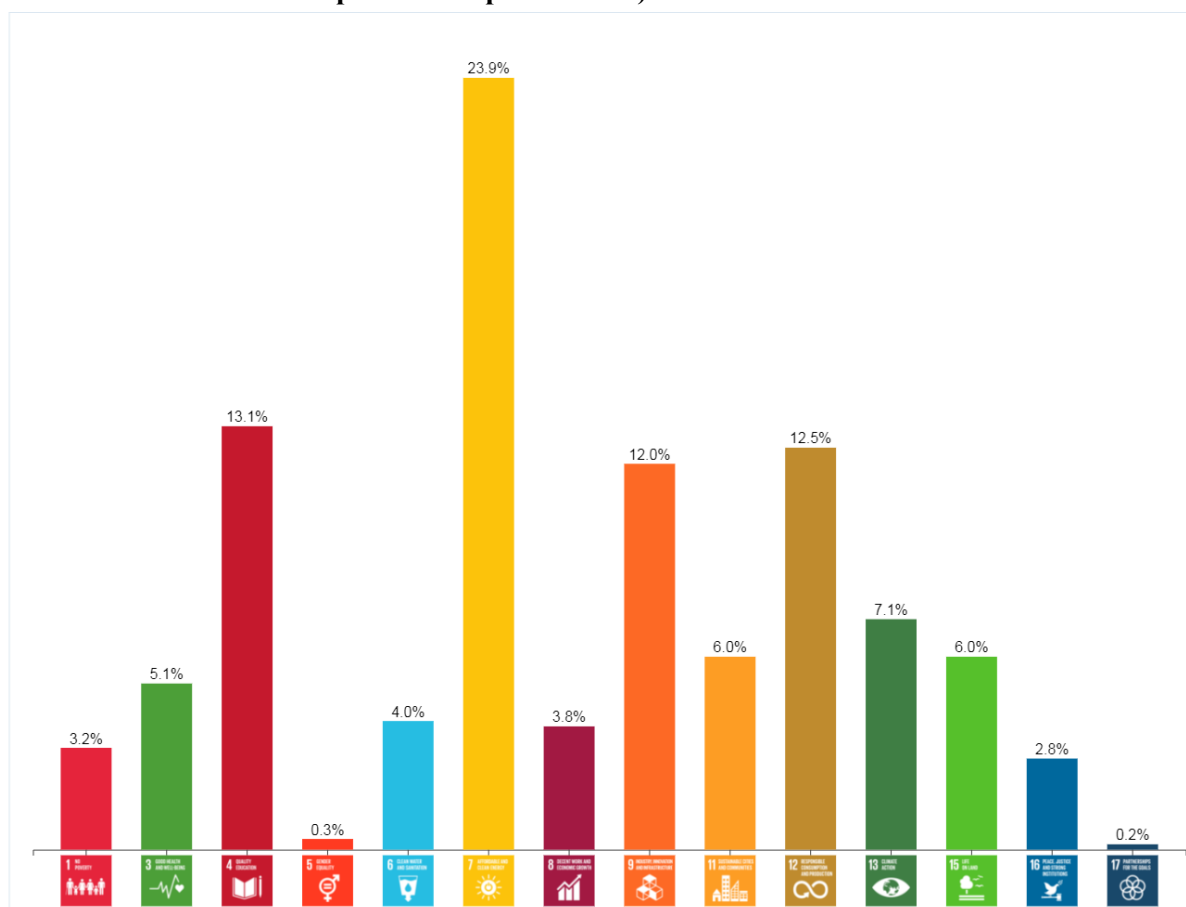
SDG 12 - ČR v roce 2021 dokončuje strategický rámec pro oběhové hospodářství Cirkulární Česko 2040, díky kterému dojde k zvýšení oběhovosti materiálů v ekonomice a zlepší se materiálová účinnost. NPO podpoří projekty na navýšení kapacity odpadové recyklační infrastruktury o 250 tis. tun a zapravování biologického odpadu (kompostu) jako organické hmoty do půdy. V neposlední řadě také podpoří podnikatelské cirkulární projekty pro intenzivnější využívání recyklátů a cirkulární design ve výrobě.

SDG 16 - Zrealizuje se také celá řada projektů veřejné správy k poskytování kvalitních digitálních služeb pro koncového uživatele. Smyslem projektů je výrazné rozšíření možností elektronických podání a zároveň důsledné uplatnění principu once-only, tedy že jednou poskytnuté informace už si bude veřejná správa sdílet mezi sebou a do formulářů je bude občanům předvyplňovat sama. Budou realizovány projekty eHealth pro poskytování digitálních služeb, telemedicíny a projekt moderního digitálního zdravotnického portálu.

Z pohledu celkového zastoupení SDGs a jejich principů „na ideové úrovni“ obsahuje text NPO oblasti všech SDGs kromě SDG 2 (konec hladu) a SDG 14 (život ve vodě). SDG 14 je irelevantní pro ČR jakožto vnitrozemskou zemi, SDG 2 pak není významně obsaženo primárně z důvodu komplementarity se Společnou zemědělskou politikou a jinými programy (viz Obrázek 2).

Celkově lze tedy shrnout, že NPO dominantně přispívá k naplnění deseti ze sedmnácti Cílů udržitelného rozvoje. Realizace NPO by tedy měla nejvíce přispět k naplnění SDG 4 (kvalitní vzdělání), 7 (čisté a dostupné energie), 12 (odpovědná spotřeba a výroba) a 13 (klimatická opatření). S výjimkou SDG 4 se jedná o oblasti, v nichž ČR vykázala jen omezený pokrok.

Obrázek 2 – Zastoupení SDGs ve finální verzi Národního plánu obnovy (automatická textová analýza na základě sady klíčových slov dle nástroje SDG Mapper Tool platformy Knowledge base for sustainable development Evropské komise)⁵²

Relevanci opatření a investic NPO potvrzuje i srovnání naplňování SDGs vůči evropským státům (viz obrázek 3).⁵³ Z tohoto celoevropského pohledu není pokrok u většiny SDGs dostatečný a k jejich naplnění bude třeba orientovat všechny dostupné zdroje počínaje státním rozpočtem a konče dalšími evropskými fondy (kohezní fondy, Fond spravedlivé transformace, Klimatický sociální fond, Modernizační fond) a zároveň i nastavit mechanismus, který umožní identifikovat výdaje vůči struktuře SDGs. I proto ČR v rámci národních aktivit začala v roce 2021 pracovat na SDG taggingu, tedy označování výdajů státního rozpočtu relevantních pro naplňování SDGs, pro efektivnější monitoring a zacílení finančních toků k SDGs.

Obrázek 3 – Hodnocení dosahování SDGs v EU dle European Sustainable Development Report 2020.

⁵² Poznámka: Jedná se o automatickou textovou analýzu NPO na základě klíčových slov významných pro rámec SDGs, nikoliv analýzu výdajů a alokací.

⁵³ European Sustainable Development Report 2020, dostupné z <https://eu-dashboards.sdindex.org/profiles/czech-republic>.